

REFERAT Natur-, Miljø- og Planudvalget d. 06-04-2022

Møtedato Onsdag d. 06. april 2022 kl. 14:30

Møtested DeViKa, lok. 1+2, Paradisvej 71, Nexø

Deltakere Mikael Benzon, Søren Schow, Helle Munk Ravnborg, Karen Lynn
Jacobsen, René Danielsson

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsorden.....	3
Status på DeViKas implementering af Bornholms Fødevarerstrategi 2017-2025.....	4
Endelig vedtagelse planer for udvidelse af Vibegårdscetret.....	8
Endelig vedtagelse af kommuneplantillæg 03 og lokalplan 127 for Rønne Syd delområde A.....	10
Allinge områdefornyelse - Beslutning om driftsmidler til kyststien på Møllenæs og Bymolen.....	17
Orientering om landsplandirektiv for sommerhusområder i kystnærhedszonen.....	21
Godkendelse af allokering af midler under Bornholms strategi for grøn mobilitet.....	25
Beslutning om udvidelse af fredeliggørelse af Toldbodgade samt omlægning af busrute 5 i Nexø.....	28
Indstilling til kommunalbestyrelsen om budgetoverførsler fra 2021 til 2022.....	31
Prioritering af ressourcer i byg.....	35
Orientering om tiltag for at opnå flere buskunder samt godkendelse af revideret afdragsplan for BA	37
Anlægsregnskab for energirenovering i de kommunale bygninger – ESCO fase 2.....	42
Anlægsregnskab for etablering af produktionskøkken i Børnehuset Nordstjernen.....	44
Anlægsregnskab for opgradering af brandsikkerheden i plejeboliger på Bornholm, spor 1 – Plejecer	46
Anlægsbevilling til udvikling af Søndre Løkker i Rønne Syd - detailprojektering.....	48
Forslag til tillæg til spildevandsplanen for Rønne Syd.....	50
Orientering om proces for spildevandsplan.....	51
Forslag til affaldsplan 2022-2034.....	53
Endelige handleplaner for Naturpolitikken.....	55
Beslutning om tilladelse til motorsportsbane.....	58
Beslutning om at godkende indsatsplan 2022 for forurenede grunde.....	61
Rottehandlingsplan 2022-2025 for Bornholms Regionskommune.....	62
Generel orientering om miljøtilsyn på Bornholm.....	64
Beslutning om proces for udarbejdelse af spareforslag til budget 2023.....	67
Gensidig orientering.....	69
Sager til høring i Handicap- og Ældreråd.....	70
Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til renovering på Plejehjemmet Toftegården.....	71

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsorden

Fraværende

.

Bemærkninger til dagsordenen

Leder af DeVika, Nina Kragkov, deltager under behandling af punkt 2 Status på DeVikas implementering af Bornholms Fødevarestrategi 2017-2025.

Punkt 9 Indstilling til kommunalbestyrelsen om budgetoverførsler fra 2021 til 2022 behandles som punkt 3

Leder af Byg, Jacob Sten Jensen, deltager under behandling af punkt 10 Prioritering af ressourcer i BYG. Punktet behandles som punkt 4 på dagsorden

Punkt 2: Status på DeViKas implementering af Bornholms Fødevarerstrategi 2017-2025

22/8091

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget beslutter

Resumé

Natur-, Miljø- og Planudvalget ønsker en status på implementering af Bornholms Fødevarerstrategi 2017-2025 i DeViKa samt, hvilke tiltag DeViKa ser, der skal iværksættes få at komme i mål med 40 procent lokale råvarer i Bornholms Regionskommune.

Indstilling

Direktøren indstiller

- Sagen til orientering.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Fødevarerstrategiens mål om 40% lokale råvarer og en mulig realisering af målet var til politisk behandling i juni 2021. Det blev besluttet, at gå efter model 1, det vil sige en fastholdelse af målet om 40% lokale råvarer. Ved budgetforhandlingerne for 2022 blev indsatsen midlertidig ikke prioriteret, hvilket betyder, at der ikke er taget stilling til den videre proces omkring indkøb af 40% lokale fødevarer.

Natur, Miljø og Planudvalget ønsker i den forbindelse DeViKas overvejelser i forhold til, hvordan der kan sættes fornyet fokus på Bornholms Fødevarerstrategi og på virkeliggørelsen af dens målsætninger blandt andet om at øge andelen af lokalt producerede og gerne også økologiske råvarer i 'kommunens gryder'.

Der er 34 små og større kommunale køkkener i Bornholms Regionskommune, og deraf hører de fire under DeViKa.

DeViKas kerneopgave, kvalitetsstandarder, nye kostråd

"Vi vil lave hjemmelavet mad med liv og sjæl og sætter nye mål for mad serveret hos ældre som unge, på plejecentre, i skoler og kantiner".

DeViKa arbejder ud fra politisk godkendte kvalitetstandarder, når det gælder §83 leveringer. Det er Social og Sundhedsudvalget, der er politisk udvalg på dette område. Derudover arbejdes der ud fra fødevarerstyrelsens gældende regler, den nationale kosthåndbog og de nationale kostråd.

Det forventes, at der i 2022, bliver godkendt nye kvalitetssandarter, der muliggør, at den leverede ydelse, kan indeholde plantebaserede madretter, der følger de nye kostråd.

DeViKa leverer hovedmåltider til hjemmeboende pensionister (180) og hel dagskost til Rehabiliteringscenter Sønderbo (30) samt Toftegården (70), og hovedmåltid til Plejecenter Lunden (25) og mad til dagcentre (40) Derudover leveres der 140 portioner frokost til administrationer og møde forplejning samt feriemad til børnehaver, når madmor holder ferie.

DeViKa har eget økologisk bageri med bl.a. salg til Bornholms Hospital (BOH), og har servicefunktion til rehabiliteringscenter Sønderbo, dagcentre og Lunden.

Maden der produceres er mere end 60 % økologisk, kantinerne er 72 % økologisk.

Da meget af maden er til ældre mennesker og rettet mod rehabilitering, så er der minimum 25 forskellige kostformer for hver ret, der tilberedes. Maden skal være energirig og målrettet den enkelte.

De hjemmeboende pensionister har menuvalg, hvilket er gavnligt for valgfriheden.

DeViKa har et nettobudget på 270.000 kr. årligt, resten er indtægtsdækket. Maden afregnes hos den enkelte borger med max beløbet fra Social- og ældreministeriet, som i 2022 er 57 kr. pr. hovedret. Dette dækker udgiften til alt fra fødevarer, tøj, råvarer, el, varme, løn, inventar, udbringning samt investeringer.

Siden 2017 har de fleste plejecentre haft egne køkkener med eget personale, der producerer mad til beboerne. Denne opgave er derfor ikke længere en del af DeViKa.

Indkøb

DeViKa køber alle fødevarer m.m. igennem kommunens indkøbsaftaler. Der indkøbes årligt for 5 millioner kroner råvarer. Deraf er 13% lokale fødevarer.

Bæredygtighed, grønne tiltag, økologi samt madspild

DeViKa har stort fokus på bæredygtighed og grønne tiltag, se bilag 1. Emballagen til maden er som udgangspunkt produceret af genbrugsplast og anvendes der engangsservice, er det bionedbrydeligt.

Der udvikles hele tiden på produktionen, så DeViKa i dag har to ugentlige valgfrie grønne middagsmenuer til pensionister, og valget af alternativer er i fremgang. Kantinerne følger kostrådene og serverer mange forskellige plantebaserede retter.

DeViKa's indkøb var allerede i 2015 på 60 % økologiske fødevarer. I dag er det økologiske indkøb på 63 % for spisende pensionister og på 75% for frokostordning i kantiner samt møde forplejning. I 2018 gik DeViKas eget bageri over til at være 100 % økologisk, og har idag et salg af økologisk brød til BOH.

Alt organisk affald fra DeViKas afdelinger samles og kværnes i en affaldskværn, og bringes efterfølgende til biogas i Åkirkeby. Denne opsamling af organisk affald har nedbragt DeViKa's madspild med 2/3 dele.

Lokale fødevarer

DeViKa indkøber lokale fødevarer, hvis de er med i gældende indkøbsaftale. Lige nu er det muligt at købe mælk, mel, olie, kartofler, pølser, pasta, is, most og sæson grøntsager.

Status på DeViKa's implementering af fødevarerstrategien i skemaform

Fødevarerstrategi punkter

DeViKa

2

Ad. A. Løbende kurser og undervisning

A. Sikrer, at alle køkkenmedarbejdere er kvalificerede til at arbejde med de lokale råvarer

Ad. B. Er udfaset pga. nedenstående.

B. Informerer om det bornholmske terroir(jordbundsforholdene) og produkter til Bornholms Regionskommunes måltidsmodtagere

C. Oprettet Mad-og måltidsfunktion i Center for Sundhed, der sikrer helhedsorienteret udvikling af gode måltider.

Ad. C. Funktionen nedlagt i 2020, og arbejdet er skrinlagt, hvilket har haft konsekvenser for fremdriften af dele af fødevarerstrategien omkring madspild, DeViKa har fortsat tovt holder i arbejdsgruppen omkring mad- og måltider der mødes 3 x årligt og erfaringsudvesler på madspild og grønne tiltag

3

A. Monitorerer råvareindkøbet.

Ad A. Funktionen ligger hos Udbud og indkøb

Ad B. I samarbejde med Indkøbsafdelingen

B. Arbejder med fødevarerudbud som understøttende for øget udbud- og afsætning hos lokale fødevarer virksomheder.

Ad. C. Funktionen ligger i Udvikling og Plan.

C. Er partner i Madfællesskabet for herigennem at udvikle fødevarer systemer, der fremmer

DeViKa deltager i projekter, temadage og som testkøkken ved udvikling.

regionale aftaler mellem producenter og aftagere.

4

A. Anvender 60 pct. økologiske varer i egne gryder.

B. Bæredygtighedscertificerer 10 offentlige produktionskøkkener.

C. Reducerer madspild (max 10 pct. i 2020)

Ad. A. Er opnået i 2015

Ad. B. Målet er udgået

Ad. C. Målet er ændret til at det eksisterende arbejde fortsætter i køkkenerne, men uden et måltal, uden dedikerede ressourcer og uden nyudvikling af systemunderstøttelsen. DeViKa har arbejdet længe med madspild og har stort set intet produktions madspild mere.

D. Genanvender systematisk den organiske fraktion fra madaffald.

Ad. D. Fuldt ud gennemført i 2020

Ad E. Løbende udvikling af produkter, fx flere grønne retter på menuen, mere miljørigtig emballage

E. Arbejder strategisk med måltider og fødevarer som en del af fundamentet for et bæredygtigt samfund.

Indkøb af fødevarer i BRK

BRK's indkøb af fødevarer er udbudspligtigt efter Udbudsloven. Der kan ikke undtages nogle fødevarerområder med mindre disse udbydes på en anden selvstændig aftale. Dette er eksempelvis gældende for kaffe og te. BRK er forpligtede til at indkøbe fødevarer, hos den vindende leverandør i den aftaleperiode der er gældende – hvilket kan være max. 4 år. Jf. udbudsloven er det ikke lovligt at favorisere lokale fødevarer. Lokale fødevarer vil derfor aldrig kunne indarbejdes som krav i forbindelse med et udbud. Det vil heller ikke være lovligt at undlade produkter af en udbuds aftale, for derefter at indgå lokale indkøbsaftaler med lokale leverandører, som beskrevet ovenfor.

Som ordregiver skal man, jf. Udbudsloven, en EU-dom samt en KLFUs kendelse altid opgøre det konkrete udbudte indkøb så tæt på forbruget som muligt. Dette vil ofte blive verificeret igennem statistikker, der offentliggøres i forbindelse med udbuddet. Det vil være det oplyste indkøbsmønster, produkttyper m.v. som en ordregiver, her BRK, er forpligtede til at indkøbe i aftaleperioden.

Dette betyder, at ønskes indkøbets type ændret væsentligt, fra en produkttype til en anden, som eventuelt ikke har været beskrevet i forbindelse med udbuddet, kan dette betragtes som en væsentlig ændring af den indgåede aftale, hvilket kan være afgørende for, om aftalen skal opsiges og genudbydes. Derfor, ønskes indkøbene ændret væsentligt, eks. hvis BRK ønsker at overgå til indkøb af væsentlig flere plantebaserede produkter, så skal der forberedes og foretages et nyt udbud, indeholdende beskrivelser og produktkrav, samt med den volumen BRK forventer at indkøbe. Da forudsætningerne for den nuværende aftale sandsynligvis vil blive væsentlig ændret, i forhold til det nuværende indkøbsmønster, som er oplyst i forbindelse med udbuddet af nuværende aftale.

Nuværende indkøbsaftale udløber med den 30. april 2024. Udbud og indkøb oplyser, at et nyt udbudsarbejde skal påbegyndes 12-18 måneder før en ny aftale træder i kraft.

Konklusion

DeViKa ser et behov for en markant og koordineret indsats på tværs af centrene i kommunen for at nå målet om 40% lokale fødevarer. Dette skal også ses i lyset af, at 40% er en stor andel af det samlede indkøb. Tidligere har DeViKa anbefalet at sætte målet ned til 25%, hvilket vil være mere realiserbart inden for nuværende ramme og ud fra, hvad andre kommuner har opnået. Bilag 2.

Fastholdes målet på 40%, er der brug for, at der dyrkes, købes og tilberedes varer, som på nuværende tidspunkt enten ikke findes bornholmsk produceret eller også findes de, men de kræver ændrede rutiner og serveringer i køkkenerne for, at de kan anvendes. Hvilket også betyder ændrede måltider hos borgerne. Skal andelen helt op på 40% skal det afklares i et tæt samarbejde mellem køkkenerne, grossisten og producenterne og med en historie fortælling.

Nogle varer vil ikke være økologiske men bornholmske. Dette kan muligvis betyde, at økologi erstattes med lokal producerede varer, uden at den samlede udgift bliver højere. Det forudsætter, at borgerne samtidig er tilfredse med

ændringen.

DeViKa anbefaler, at der som KB besluttede på mødet d. 24. juni 2022, oprettes 1-2 tovholder funktioner på tværs af centrene, der kan sikre:

- fortællingen om det bornholmske terroir og produkter til Bornholms Regionskommunes måltidsmodtagere.
- sikre helhedsorienteret udvikling af de gode måltider og udvikling af indkøbs muligheder
- samarbejde med lokale fødevarerproducenter og sikrer fremdrift i muligheden for at indkøbe flere lokale fødevarer
- at der inden næste udbud af fødevarer, sikres en indkøbsaftale der har friholdt grønt, frugt, mel og gryn, i samarbejde med Udbud og indkøb, og lavet aftaler med lokale leverandører.
- udarbejdelse af en ny mad- og måltidspolitik for Bornholms Regionskommune, der kan samle de gældende politikker og standarder på området og give i en fælles retning.

Derudover fortsætter DeViKa internt arbejdet med

- at være tovholder på arbejdsgruppen mad og måltider, som konkret arbejder med madspild og lokale fødevarer
- at være forgangs køkken for deltagelse i kommende indkøb af lokale fødevarer og indkøbs ”motor” for dette.
- at sikre mere grønt og bælgfrugter i menuerne, hvilket kan øge andelen af lokale fødevarer, forudsat at nye ændrede kvalitetsstandarder godkendes medio 2022.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Bilag 1 God Smag

Bilag 2. KB-møde i juni 2021

Punkt 3: Endelig vedtagelse planer for udvidelse af Vibegårdscentret

22/8030

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen besluttede 25. november 2021 at godkende forslag til kommuneplantillæg nr. 07 og forslag til lokalplan nr. 133. Planerne vil gøre det muligt at udvide Vibegårdscentret med én udvalgswarebutik på max. 1.550 m². Planforslagene har nu været i offentlig høring, og der er indkommet fire høringssvar. Kommunalbestyrelsen skal herefter tage stilling til en endelig vedtagelse af de to planforslag.

I forbindelse med vedtagelsen vil der kunne besluttes mindre ændringer i lokalplanen

Indstilling

Direktøren indstiller, at
kommuneplantillæg nr. 07 og lokalplan nr. 133 vedtages i den foreliggende form.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Planforslagene og en tilhørende detailhandelsredegørelse har været i offentlig høring i otte uger. Regionskommunen har modtaget fire høringssvar. Administrationen har som bilag til denne sagsfremstilling udarbejdet et høringsnotat, hvor administrationen har resumeret høringssvarene og kommenteret de forhold, som har teknisk karakter. De politiske udsagn i høringssvarene er ikke kommenteret. Hovedsynspunkterne i høringssvarene er disse:

AakirkeBYtinget gør opmærksom på, at de levende byer og lokalsamfund er et styrkepunkt for Bornholm. Det store lokale engagement fra handlende og borgere, der ses i byerne, skaber de levende byer. Dette kan man risikere at miste, hvis man fortsætter med at koncentrere handlen i Rønne. Da Bornholm har brug for levende byer og samfund, håber AakirkeBYtinget, at kommunalbestyrelsen vil afvise lokalplansforslaget.

Erhvervsforeningen Østbornholm mener, at Bornholm fortsat skal være en ø med levende byer uden for Rønne, hvor der er butikker, der kan servicere borgerne året rundt. Hvis vi ikke har byer med klassiske detailhandelsbutikker, der yder ”den gode gamle service” til borgerne, taber vi attraktiviteten overfor de nye tilflyttere, som vi har så meget brug. Foreningen er kritisk over for den detailhandelsanalyse, der ledsagede planforslagene. Analysen har ikke forholdt sig til, at Bornholm er blandt de landsdele med den højeste gennemsnitsalder, og det kræver en helt anden detailhandelsstruktur at servicere en sådan demografi.

Der er ikke brug for et fysisk Elgiganten-butikskoncept på Bornholm.

Administrationens bemærkninger

Detailhandelsanalysen er udarbejdet på baggrund af redegørelseskravene i planloven. Disse krav omfatter ikke demografiske forhold.

Jørn og Dorrit Kofoed, Åkirkebyvej 141, Rønne, som vil blive naboer til den foreslåede butiksbygning, forudser, at bygningen kommer til at opleves som en voldsom høj væg tæt på deres grund.

I følge lokalplanforslaget vil bygningen kunne opføres med en højde på op til 7,5 meter og i en afstand af ca. 5 meter fra skellet mod deres grund. Naboerne foreslår, at bygningen omplaceres, så der bliver 10 meters afstand til deres skel. De 22 p-båse, som der ellers er planlagt til ny butik, vil hermed ikke kunne etableres inden for lokalplanområdet.

Naboerne foreslår, at p-båsene i stedet placeres inde på det areal, der er tilknyttet de eksisterende butikker i Vibegårdscentret, hvilket vil betyde, at der skal anlægges en ny intern vej i en bredde på 5 meter og længde på ca. 125 meter. Vejen vil skulle anlægges på et areal, der i overensstemmelse med den gældende lokalplan for Vibegårdscentret er anlagt som et 20 meter bredt grønt bælte mellem Åkirkebyvej og Vibegårdscentrets p-plads.

Administrationens bemærkninger

Administrationen har i et uddybende bilag beskrevet og illustreret naboernes forslag.

Det er administrationens vurdering, at naboernes forslag om reduktion af det eksisterende grønne bælte og opbygning af en ny intern vej vil svække det grønne bælte, der er udlagt på baggrund af et ønske om at sikre grønne landskabelige indkørsler til Rønne.

Det er endvidere administrationens vurdering, at en realisering af forslaget vil medføre et betydeligt entreprenørarbejde og tilhørende anlægsudgifter, som ikke står mål med de opnåede fordele. Til grund for denne vurdering ligger, at lokalplanen indeholder krav om, at bygherren etablerer en afskærmende beplantning mellem butiksbygningen og skellet mod naboen. Beplantningen skal udføres med fuglekirsebær i en højde på minimum 4 meter på plantningstidspunktet. Den indbyrdes afstand mellem træerne i træækken skal være fire meter.

Rønne Handelsstandsforening siger ja til en Elgiganten-butik i Rønne, men mener, at det er forkert at placere den uden for Rønnes centrum. Erfaringerne fra mange byer i Danmark viser, at den uhæmmede udflytning af detailhandel fra byerne har medført uddøende bymidter. Rønne Handelsstandsforening foreslår, at butikken placeres i bymidten, fx på det areal, ved siden af SnellemarkCentret, som er planlagt til en udvidelse af SnellemarkCentret. Her vil der være rig mulighed for at etablere en stor og flot butik på 1500-1600 m².

Administrationens bemærkninger

Administrationen kan bekræfte, at den gældende lokalplan for SnellemarkCentret giver mulighed for at udvide centrets eksisterende butiksareal med yderligere ca. 1400 m². Denne udvidelsesmulighed forudsætter, at der nedrives seks mindre ejendomme langs med gaden Snellemark.

Elgiganten har foretrukket en placering ved Vibegårdscentret.

Der er truffet politisk beslutning om at igangsætte planlægning for en udvidelse af Vibegårdscentret.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Bilag

Referat fra Kommunalbestyrelsen 25. nov. 2021

Analyserapport vedr. udvidelse af Vibegårdscentret

Forslag til kommuneplantillæg nr. 07 for et aflastningsområde ved Vi...

Forslag til lokalplan for en udvidelse af Vibegårdscentret

Høringsnotat 15.02.2022

Høringssvar fra AakirkeBYtinget vedr. udvidelse af Vibegårdscentret

Høringssvar fra Jørn og Dorrit Kofoed

Høringssvar fra Erhvervsforeningen Østbornholm vedr. udvidelse af Vi...

Høringssvar fra Rønne Handelsstandsforening vedr. mulig udvidelse af...

Uddybende bemærkninger til høringssvar fra Jørn og Dorrit Kofoed

Punkt 4: Endelig vedtagelse af kommuneplantillæg 03 og lokalplan 127 for Rønne Syd delområde A

21/14558

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen godkender

Resumé

Kommunalbestyrelsen muliggør med endelig vedtagelse af Kommuneplantillæg 03 og Lokalplan 127 et boligområde bestående af 18 matrikler med åben-lav bebyggelse (parcelhuse) samt en grøn struktur med foranstaltninger for truede dyrearter og øget biodiversitet. Kommunalbestyrelsen skal tage stilling til en række forslag til justeringer, som afviger fra det oprindelige forslag til lokalplan.

Indstilling

Direktøren indstiller at
kommuneplantillæg nr. 03 og lokalplan nr. 127 vedtages endeligt med ændringer jf. sagsfremstillingens forslag til ændringer, pkt. a-d.

Natur-, Miljø- og Planudvalget den 16. marts 2022:
Indstilling anbefales. René Danielsson undlader at stemme.

Direktøren indstiller at

- kommuneplantillæg nr. 03 og lokalplan nr. 127 vedtages endeligt med ændringer jf. sagsfremstillingens forslag til ændringer, pkt. a-d.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Indstilling anbefales. René Danielsson kan ikke medvirke, da der stilles for mange krav ift. byggeform.

Sagsfremstilling

Hermed foreligger kommuneplantillæg 03 og lokalplan 127 med forslag til justeringer til endelig vedtagelse. Den 28. september 2021 blev begge forslag godkendt i kommunalbestyrelsen og sendt i høring i otte uger. Administrationen foreslår en række justeringer af bestemmelser i lokalplan, på baggrund af høringssvar og ny viden omkring en række emner omfattet af lokalplanen. Lokalplan og kommuneplantillæg skal endeligt vedtages.

Kommunalbestyrelsen muliggør med vedtagelsen af planerne et boligområde bestående af 18 matrikler med åben-lav bebyggelse (parcelhuse) omkring en boligvej, samt en grøn struktur, der indeholder afværgeforanstaltninger for truede dyrearter, rekreative trædestier, veje og befæstede stier til cykler og gående, vandhuller og naturområder.

Med kommuneplantillæggets endelige vedtagelse, vedtager kommunalbestyrelsen et plangrundlag for udvikling af boliger i Rønne Syd, der ligger i direkte forlængelse af Bornholms Regionskommunes boligpolitik, vedrørende udvikling af attraktive boliger.

Kommuneplantillægget

I kommuneplantillægget defineres en grøn struktur og fire rammeområder for byggeri. Kommuneplantillægget fastlægger også vejbetjeningen. De tre delområder vejbetjenes via en forlængelse af Sagavej.

Afgrænsninger af de nye rammeområder

Lokalplanen

Lokalplanen omfatter den grønne struktur og det første delområde samt de to ejendomme, som ligger ud til Strandvejen.

Lokalplanen omfatter matriklerne 310a, 287a, 316æ, 316u, 317t og 317m.

Høringssvar

Der blev i høringsperioden indsendt i alt 10 høringssvar. Tre af de indkomne høringssvar er indsendt af naboer beboende i det eksisterende boligkvarter nord-vest for planområdet, mens tre andre er indsendt af naboer beboende langs Strandvejen (to høringssvar er fra samme husstand). To yderligere høringssvar er indsendt af borgere, der giver udtryk for interesse for køb af matrikler i delområde A. Sidst er der indgivet høringssvar fra Danmarks Naturfredningsforening. De væsentligste gennemgående tematikker i høringssvarene er som følger:

Kommuneplantillæggets rammer (nævnt i 7 høringssvar)

Flere høringssvar angår rammerne i kommuneplantillægget. Flere høringssvar foreslår, at byudvikling skal ske på andre placeringer, og igen flere angår kommuneplantillæggets rammer angående bebyggelsesprocent og etageantal, i delområderne B og C. Flere høringssvar gør således indsigelse mod bebyggelsesprocent på 60 i tre etager i delområde C, og der foreslås i høringssvar, at delområde B og C får samme rammer som delområde A.

Administrationens bemærkninger

I forhold til placeringen af et boligområde i Rønne Syd bemærker administrationen dels, at området i mange år har været udpeget som kommende boligområde, dels at der allerede arbejdes med nyt boligbyggeri flere andre steder på øen, ikke mindst i og omkring Rønne. Lokalplanen for boligbyggeri i Rønne Syd skal således ikke ses som et alternativ til en anden

placering, men som et længe planlagt led i en samlet realisering af boligpolitikens mål. Det overordnede spørgsmål om behovet for nye boliger er et politisk opdrag, som administrationen ikke har mandat til at tage stilling til i denne kontekst.

Den specifikke placering i Rønne Syd ligger i god forlængelse af planpraksis, hvor byer udbygges indefra og ud, hvor nye byområder placeres i forlængelse af eksisterende byområder for at sikre en infrastrukturelt og funktionelt sammenhængende by. Det er ikke administrationens vurdering, at området naturværdi er af en sådan karakter eller kvalitet, at området bør fredes, og indefra og ud princippet derfor skal afviges. Derved er det samlede ressourcemæssige incitamentet for at udvikle boligbyggeri i området stort. Området er i stedet søgt udviklet med størst mulig hensyntagen og inddragelse af naturkvalitet og med særligt fokus på biodiversitet.

Mht. bebyggelsesprocenter bemærker administrationen, at kommuneplantillæggets rammer udelukkende er retningsgivende, og at den konkrete fastsættelse af bebyggelsesprocent og etageantal fastlægges i de respektive lokalplaner for delområderne B og C, hvor der endnu ikke foreligger konkrete udstykningsplaner eller projekter. Der vil i forbindelse med udarbejdelsen af lokalplaner for delområderne B og C også gennemføres miljøscreening og evt. miljøvurdering af lokalplanerne. Derfor vurderer administrationen ikke, at der er anledning til at ændre rammerne i kommuneplantillægget.

Natur/biodiversitet (5 høringssvar)

Halvdelen af de indkomne høringssvar gør, med henvisning til områdets naturmæssige værdi og dyreliv, indsigelse mod byudvikling i området.

Administrationens bemærkninger

Det er administrationens vurdering, at områdets naturmæssige værdi ikke er tilstrækkelig til at kunne retfærdiggøre en fredning. Påvirkningen af biodiversitet i området er beskrevet i miljørapporten for lokalplanen:

'Ubebyggede og ubefæstede arealer vil blive væsentligt mindre. Herved vil arealer med den forekommende vegetation, og de insekter, fugle og andre dyr, som knytter sig hertil, blive mindre. Den grønne struktur vil imidlertid sikre, at der fortsat vil være ubebyggede og ubefæstede arealer i området, hvor der vil være gode levevilkår for flora og fauna fra både tørre og våde naturtyper. Påvirkningen på dyre- og planteliv vurderes på den baggrund af være en negativ, men mindre væsentlig påvirkning i form af mindre areal at leve på, men til gengæld målrettet pleje på det område, der sikres til natur.'

Det skal herudover bemærkes, at arealet tidligere har været anvendt til landbrug, som ikke fordrer biodiversitet, da landbrug typisk er monokultur. Med anlægget af en grønne infrastruktur sikrer Bornholms Regionskommune, at byudviklingen finder sted sideløbende med hensyn til biodiversitet og levevilkår for dyreliv i området, og lokalplanen sikrer en række karakteristiske landskabselementer, som ikke var sikret forud for lokalplanens vedtagelse.

Poppelrækken (6 høringssvar)

Flere høringssvar gør indsigelse mod styning og udtynding af poppelrækken, bl.a. af hensyn til flagermus i området.

Administrationens bemærkninger

Den vedhæftede rapport vedrørende flagermus i området konkluderer, at der ikke er ynglende flagermus i poplerne, men at flagermus finder føde i området, særligt omkring poplerne. Med udgangspunkt i, at flagermus ikke yngler i poplerne, har de ikke nogen væsentlig naturmæssig funktion, og det er derfor ikke administrationens vurdering, at poplerne skal bevares, udover som landskabstræk. I forhold til markfirben, gælder det, at der ikke må være for meget skygge på arealerne under poplerne, da dette areal fungerer som spredningskorridor. Skyggen fra poplerne kan desuden blive problematisk for fremtidige beboere i delområde A. Anbefalingen fra de eksterne eksperter vedrørende de eventuelle positive effekter af bevaring af poppelrækken, er i lokalplanen balanceret ift. hensyn til lysåbne arealer til markfirben, samt hensyn til beboelse i delområde A.

Bestemmelser vedrørende maksimal reducere/styning af poppelrækken er fastlagt ud fra en vægtning af, hvordan der både tages hensyn til rækken som et karakteristisk landskabeligt element, hensyn til ønsket om lysåben natur i spredningskorridoren på arealet under poplerne, samt hensyn til skyggepåvirkning af nye boliger i delområde A samt til, at poppelrækken giver læ til fødesøgning for flagermus.

Poppelrækken vil fortsat stå på kommunalt ejet areal. Enhver reducere/styning og fremtidig drift vil derfor bero på driftsafdelingens vurdering ud fra de ovennævnte hensyn.

Trafiksikkerhed (3 høringssvar)

3 høringssvar giver udtryk for bekymring vedrørende trafikssikkerhed i området. Der gives i høringssvarene udtryk for bekymring for, om mennesker og dyr i området fortsat vil kunne færdes sikkert i området og have sikker adgang til og fra skole ved krydsning af Sagavej, samt til og fra idrætsfaciliteter, skovbørnehave og skov udenfor lokalplanområdet.

Administrationens bemærkninger

Trafikssikkerheden i området er prioriteret igennem separerede veje og cykelstier, samt flere stier til blød trafik. Både stamvejen, som etableres i forlængelse af Sagavej og boligvejen der skal betjene det kommende boligområde i delområde A er udformet med hastighedsnedsættende tiltag, bl.a. sving, knæk i vejforløbet (brudte sigtelinjer) m.m. De væsentligste trædestier i det eksisterende område er desuden videreført i planerne for de kommende boligområder og den grønne struktur. Det er på den baggrund administrationen vurdering, at planerne lever op til de trafikssikkerhedsmæssige krav, som regionskommunen opererer efter.

Bebyggelsens udformning vedr. grønne tage (2 høringssvar)

Indsigelserne peger bl.a. på en bekymring om, hvorvidt man som grundejer kan få opført et typehus på grunden, og hvorvidt grønne tage er en fordyrende faktor for byggeri i området.

Administrationens bemærkninger

Lokalplanens bestemmelser vedrørende bebyggelsens udformning, beplantning/hegn samt befæstelsesgrad er medtaget i lokalplanen af hensyn til områdets geografi og krav/ønsker til biodiversitet. Jordbundsforhold i området gør, at muligheden for nedsivning af overfladevand er markant ringere end i andre områder. Etableringen af grønne tage på bebyggelsen, kan forsinke 50% af tagoverfladevand, og således mindske behovet for nedsivning på terræn og aflaste presset på regnvandsledninger under terræn.

Mht. grønne tage står der i forslaget til lokalplan 127, at: 'Grønne tage... skal være med til at tilbageholde og fordampe regnvand, beskytte og dermed forlænge levetiden på de underliggende tagbeklædninger samt isolere tagfladerne. Herudover vil de grønne tage understøtte biodiversiteten i området'. Bestemmelsen vedrørende grønne tage opfylder således en række funktionelle hensyn:

Forøget biodiversitet:

- Plantedække bidrager i sig selv til biodiversiteten,
- Blomstrende plantedække kan give næring til bier, som igen bestøver andre planter

Mindsket CO₂-udledning:

- Bedre isolering af tage og dermed mindsket CO₂-udledning fra varmetab
- Planter optager CO₂ fra luften når planterne vokser
- Grønne tage giver bedre isolering af tage, som betyder nedsat varmetab og dermed energiforbrug

Klimatilpasning

- Grønne tage forsinke og fordamper regnvand, med op til 50% af det regnvand der flader på tagfladerne

Det er på den baggrund administrationens vurdering, at bestemmelsen vedrørende grønne tage skal fastholdes.

Bestemmelser vedr. beplantning (1 høringssvar)

En indsigelse udtrykker utilfredshed med, at der er bestemmelser vedrørende beplantning og hegn.

Administrationens bemærkninger

Lokalplanens bestemmelser vedrørende beplantning/hegn er medtaget i lokalplanen af hensyn til områdets geografi og af hensyn til en indsats omkring forøget biodiversitet. Bestemmelserne fastlægger hjemmehørende beplantning af typer, der kan suge meget vand op af jorden, for efterfølgende at fordampe vandet fra løv, hvilket afhjælper problemet med meget terrænnært grundvand og dårlige nedsivningsforhold. Bestemmelserne er således en del af en større indsats for at afhjælpe problemer med opstuvning af overfladevand på terræn i området.

Lokalplanens afgrænsning (1 høringssvar)

Ejeren af matrikel 317a har gjort indsigelse mod lokalplanens bestemmelse vedrørende lokalplanens afgrænsning og område- og zonestatus, da afgrænsningen i kombination med bestemmelsen omkring område- og zonestatus vil resultere i, at ejendommen overgår til byzone, med lokalplanens endelige vedtagelse. Baggrunden for indsigelsen er, at der drives i dag hestehold på ejendommen, hvilket ejeren fortsat ønsker at have mulighed for. Hvis ejendommen overgår til byzone, vil ejendommen fremadrettet skulle indhente dispensationer til fortsat hestehold.

Administrationens bemærkninger

Administrationen foreslår, at afgrænsningen af lokalplanen ændres, således at ejendommen ikke omfattes af lokalplanen.

Høringssvar fra Danmarks Naturfredningsforening:

Derudover er der kommet høringssvar fra Danmarks Naturfredningsforening, der ud over nogen af de ovenstående tematikker, også retter opmærksomhed på rekreative arealer, gennembrydning af grøfter og diger, hydrologi/grundvandssænkning og omfanget af miljøvurderingen.

I høringssvaret nævnes bl.a. følgende:

- a) At den grønne struktur skal bære et stort pres som rekreativt areal, da det vil komme til at fungere som friareal for de fremtidige bebyggede boligområder.
- b) At der gøres indsigelse mod gennembrydning af diger og grøfter ifm. anlæg af stier
- c) At der skal sikres, at grundvandssænkning ikke får negative konsekvenser for naturen i området
- d) At miljøvurderingen bør tage stilling til den samlede effekt af samtlige boligområder (at administrationen undgår salami-metoden)

Administrationens bemærkninger

- a) Den grønne struktur og friarealer:

Det er hensigten, at egentlige friarealer for de respektive boligområder placeres i de enkelte delområder. Den grønne struktur har dermed karakter af naturområde, der naturligvis kan bruges rekreativt på samme vilkår som andre naturområder på Bornholm.

- b) Diger og grøfter:

Angående gennembrydning af diger og grøfter i området, er det ikke administrationens vurdering, at enkelte gennembrydninger vil forringe kvaliteten af diger og grøfter som fortidsminder væsentligt. Det er desuden administrationens vurdering, at gennembrydninger vil være væsentlige for kvaliteten af stinettet i området, og at denne er afgørende for trafikikkerheden og ønsket om, at flere tager cyklen til daglige gøremål.

- c) Grundvandssænkning:

På grund af terrænnært grundvand, kan det blive nødvendigt at grundvandsænke i forbindelse med nybyggeriet. Grundvandssænkningen planlægges udført som dræn og grøfter. Fra de nye dræn og grøfter vil vandet blive ledt til de vådområder, der etableres i den grønne struktur syd for boligerne. Den lokale grundvandssænkning vurderes ikke at påvirke naturværdierne i den grønne struktur og omgivelserne negativt. De overdrevslignende naturarealer i den grønne struktur er i forvejen tørre naturtyper, mens tilledningen af vand til grøfter og vådområder vil bidrage positivt til at sikre og skabe de våde naturtyper i området.

- d) Miljørapport:

Bornholms Regionskommune vurderer, at konsekvenserne af vedtagelse af både Kommuneplantillæg nr. 03 Rønne Syd og Lokalplan nr. 127 Rønne Syd Delområde A fuldt belyser påvirkningen på den biologiske mangfoldighed. Bornholms Regionskommune vil gerne medgive, at det kunne fremgå mere eksplicit af miljørapporterne. Kommunen har dog i hele sin tilgang til særligt udpegningen af den grønne struktur fra start tænkt rundt om alle tre delområder og har ikke alene forholdt sig til Delområde A, som var under samtidig planlægning. Det at den grønne struktur er fastlagt ved første mulige lejlighed i Lokalplan nr. 127 Rønne Syd Delområde A understøtter dette. Bornholms Regionskommune har således ikke splittet den grønne struktur op og afventet at udpege grøn struktur til Delområde B og C til den detaljerede lokalplanlægning for disse områder. Bornholms Regionskommune vil samtidig gerne påpege, at hele planområdet for nuværende er landbrugsjord i omdrift, som kan genopdyrkes. Der ligger en eksisterende ramme for området, som kun udpeger hele området til byudvikling. Dyre- og planteliv er således ikke målrettet sikret plads i området ud fra områdets status inden vedtagelse af Kommuneplantillæg nr. 03.

Ny viden om popler

Administrationen er i løbet af høringsperioden blevet opmærksomme på en problematik angående sikkerhed ift. poppelrækken i området. Hensynet til lysåbne arealer på terræn, der er en del af afværgeforanstaltningerne for beskyttede markfirben, samt hensyn til skyggeeffekter for de østligst beliggende byggegrunde i delområde A er baggrunden for, at der i lokalplanforslaget er muliggjort en udtynding i poppelrækken. Når der udtyndes i en række træer, der har stået tæt i mange år, som den nuværende poppelrække har gjort, vil der blive efterladt træer, som vil blive mere udsat for at vælte, og der vil som konsekvens af styning opstå forøget risiko for nedfaldende grene. Da poplerne står indenfor 12 meter af byggefeltet i delområde A, og indenfor 6 m. fra skel, hvor der må formodes at der bliver etableret private opholdsarealer i form af haver, er det administrationens vurdering, at risikoen for faldende træer i poppelrækken udgør en risiko for fremtidige beboere i området, samt for færdsel på arealer der er udpeget til stiforbindelser. Som konsekvens heraf foreslår administrationen, at bestemmelsen omkring minimumhøjde på 10 m. udgår.

Revision af spildevandsplanen

I den eksisterende spildevandsplan er områderne omfattet af lokalplan og kommuneplantillæg omfattet af krav om håndtering af regnvand på egen matrikel. Administrationen har derfor iværksat jordbundundersøgelser i området samt undersøgelser af områdets potentiale for lokal afledning af regnvand. Rapporterne viser, at potentialet for nedsivning af regnvand i området generelt er ringe, hvilket betyder at håndtering af regnvand på egen grund er problematisk. Som resultat heraf, er det på nuværende tidspunkt administrationens anbefaling, at området med den kommende revision af

spildevandsplanen overgår fra spildevandskloakeret til separatkloakeret. Godkendes spildevandstilægget vil grundejere i området have ret til at aflede regnvand til forsyningens regnvandskloak. Bornholms Energi og Forsyning vil således blive ansvarlige for anlæg af passende infrastruktur i og udenfor området, i form af kloakering til regnvand. På trods af separatkloakering er der forsat behov for, at der i området laves foranstaltninger til lokal afledning og tilbageholdelse af regnvand – bl.a. i form af grønne tage og søer mv.

Forslag til ændringer i lokalplan 127:

På baggrund af høringssvar og ny viden omkring sikkerhed vedr. poppeltræerne foreslår administrationen en række ændringer i forslaget til Lokalplan 127. Ingen af de foreslåede ændringer i lokalplanens bestemmelser vil udløse fornyet høring, da de ikke er i modstrid med lokalplanens principper.

a) Poppelhegnet:

Bestemmelsen i paragraf 7.2 angående levende hegn angående minimum højde på popler udgår. Lokalplanens formålsparagraf indeholder bestemmelser omkring bevaring af karakteristiske landskabslementer. Det er dog ikke en del af lokalplanens principper, at poppelrækken bevares i dens nuværende form. Derfor er det ikke i konflikt med lokalplanens principper, at ændre bestemmelsen.

Bestemmelsen ændres fra:

'Det levende hegn, benævnt som poppelrækken, skal bestå af en række af popler med indbyrdes afstand af maksimalt 10 meter mellem stammerne. Træerne skal være mindst 10 meter høje.'

Bestemmelsen ændres til:

'Det levende hegn, benævnt som poppelrækken, skal bestå af en række af popler med indbyrdes afstand af maksimalt 10 meter mellem stammerne.'

b) Delområdebenævnelser:

Delområdebetegnelser ændres fra bogstaver til tal, for ikke at skabe begrebsforvirring ift. kommuneplantillæggets betegnelser, som benævner rammeområder med bogstaver. Områdebetegnelserne vil således ændres fra hhv. 'delområde A, B, C og D, til hhv. 'delområde 1, 2, 3 og 4'.

c) Ændring i lokalplanens afgrænsning

Matrikel 317a udgår af lokalplanens afgrænsning.

d) Bebyggelsens udformning

Med udgangspunkt i to høringssvar fra potentielle købere af byggegrunde i delområde A, foreslår administrationen en lempelse i lokalplanens bestemmelser vedrørende bebyggelsens udformning. Administrationen indstiller, at krav om flade tage erstattes med en bestemmelse om maksimalt 30 graders taghældning. Bestemmelsen vil gøre det muligt for fremtidige grundejere at vælge en taghældning på mellem 0 og 30 grader. Begrundelsen for begrænsningen i taghældning er, at 30 grader er den maksimale hældning for et tag, hvorpå der kan etableres grønne tage.

Som følge af ændringen i bestemmelsen angående taghældning, udgår krav om murkroner i paragraf 6.2. afsnit 1, da denne bestemmelse ligger i direkte forlængelse om bestemmelsen angående flade tage.

Bestemmelsen i paragraf 6.1, afsnit 1 ændres fra:

'Tage må kun udføres som flade tage'.

Bestemmelsen erstattes med:

'Tage skal udføres med en hældning på maksimalt 30 grader'.

Derudover udgår bestemmelsen i paragraf 6.2, afsnit 1 vedrørende facaders afslutning med murkrone i bebyggelsens udformning, delområde A.

Sammenfattende miljøredegørelse:

Ifølge miljøvurderingslovens § 13, stk. 2 skal der i forbindelse med den endeligt vedtagne plan udarbejdes en sammenfattende redegørelse, som beskriver:

- Hvordan miljøhensyn er integreret i planen
- Hvordan miljørapporten og de udtalelser, der er indkommet i offentlighedsfasen er taget i betragtning
- Hvorfor den vedtagne plan er valgt på baggrund af rimelige alternativer, der har været behandlet
- Hvordan myndigheden vil overvåge de væsentlige indvirkninger på miljøet af planen

Bornholms Regionskommune har inddraget de indkomne høringssvar, hvilket har givet anledning til mindre ændringer samt sproglige præciseringer i lokalplanen. Bornholms Regionskommune er under høringsperioden og behandlingen af høringssvarene samtidig blevet opmærksom på flere modsatte hensyn i forhold til det landskabslement, der kaldes 'poppelrækken', hvilket medfører en ændring af bestemmelsen for dette.

De indkomne høringssvar har ikke givet anledning til ændringer i kommuneplantillægget.

Udkast til sammenfattende redegørelse til miljørapport er udarbejdet på baggrund af administrationens indstilling vedrørende endelig vedtagelse af Lokalplan nr. 127 Rønne Syd Delområde A. Den sammenfattende redegørelse vil blive lagt ind i miljørapporten i det reserverede afsnit i den digitale lokalplan efter endt politisk behandling. Hvis kommunalbestyrelsen beslutter noget andet end administrationen indstiller, vil den sammenfattende redegørelse blive rettet til.

Proces:

Når Kommunalbestyrelsen har vedtaget planerne endeligt, vil administrationen tilføje de ændringer kommunalbestyrelsen vedtager til lokalplanen, og planerne offentliggøres med en klagefrist på fire uger. Ændringerne til lokalplanen forudsætter ikke fornyet høring, idet lokalplanen ikke kan betragtes som et nyt planforslag jf. Planlovens § 27 stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan alternativt vælge ikke at vedtage planerne, eller vælge at vedtage planerne uden ændringer i forhold til planforslagene.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

Supplerende sagsfremstilling til NMPU-møde 6. april 2023, angående endelig vedtagelse af kommuneplantillæg 03 og lokalplan 127 for Rønne Syd

Sagen genfremstilles til politisk behandling, da den tidligere sagsfremstilling manglede et bilag. Bilaget 'Udkast til sammenfattende redegørelse kommuneplantillæg nr. 03 Rønne Syd' er tilføjet sagsfremstillingen som bilag G.

Bilag

Bilag A) Forslag til kommuneplantillæg 03

Bilag B) Forslag til lokalplan 127

Bilag C) Rapport vedrørende markfirben

Bilag D) Rapport vedr. flagermus

Bilag E) Udkast til sammenfattende redegørelse til miljørapport for Lokalplan nr 127 Rønne Syd Delområde A

Bilag F) Høringsnotat

Bilag G) Udkast til sammenfattende redegørelse for Kommuneplantillæg nr 03 Rønne Syd

Punkt 5: Allinge områdefornyelse - Beslutning om driftsmidler til kyststien på Møllenæs og Bymolen

16/11439

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Økonomi- Erhvervs- og Planudvalget behandlede igangsætning af projektet ”Kyststien på Møllenæs” på deres møde i april 2019. I dagsordenspunktet blev der gjort opmærksom på, at der fremadrettet skulle gives en bevilling til drift af anlægget på havnenes driftsbudget. Der søges i denne sag om, at der afsættes driftsmidler til kyststien, i alt ca. 240 meter, på Møllenæs i Allinge, og 500 m² på Bymolen (p-pladsen ved Netto) fra 2023.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- der med budget 2023 afsættes 50.000 kr. årligt til drift af kyststien på Møllenæs og Bymolen på bevilling 52, Teknik, natur og miljø.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Økonomi- Erhvervs- og Planudvalget behandlede igangsætning af projektet ”Kyststien på Møllenæs” på et møde i april 2019. I dagsordenspunktet blev der gjort opmærksom på, at der fremadrettet skulle gives en bevilling til drift af anlægget på havnenes driftsbudget. Driften vil hovedsagelig omfatte oprensning af småsten, der har lagt sig på stien efter en storm, og en årlig gennemgang af befæstelse samt evt. rengøring.

Kyststien på Møllenæs - Der er pt etableret ca. 150 meter af stiens udstrækning. Stien, der er mellem 75 og 150 cm bred, er opført i Azobé træ (bl.a. brugt på Hammerhavnen og Hasle havn) og fastgjort i klippeunderlaget med gevindstænger i rustfri stål. Stien svæver over underlaget og tilpasses klippeskærene. Den sidste fase af kyststien (ca. 90 meter), som forbinder stien på Møllenæs med Kappeløkke Havn, er planlagt anlagt i maj 2022.

Bymolen – p-pladsen ved Netto - Der er planlagt at anlægge ca. 500 m² kyststi og terrasser i azobé-træ med ramper og trapper ned til den lille sandstrand i Allinge yderhavn. Hvor der er klipper, fastgøres stien som på Møllenæs. På selve parkeringspladsen anlægges siten oven på asfalten og fastgøres til underlaget således, at den hæver sig en smule over fladen.

Helhedsplan for Folkemødet og Allinge

I slutningen af 2015 blev tre forslag til ”Helhedsplan for Folkemødet og Allinge” offentliggjort. De tre planforslag, udarbejdet af tre tværfaglige rådgiverteams, var resultatet af en etårig planlægningsproces finansieret af Realdania. De tre forslag indeholdt visioner, strategier og interessante forslag, der kunne understøtte Allinge som helårsby, turistby og folkemødeby (de tre sæsoners by).

Forslagene krævede en videre kvalificeret bearbejdning, samt tilpasning til de eksisterende forhold og til de økonomiske muligheder. De tre helhedsplaner dannede udgangspunkt for udarbejdelse af ”Strategisk helhedsplan for Folkemødet og Allinge”

I forbindelse med udarbejdelse af den strategiske helhedsplan for Folkemødet og Allinge lagde regionskommunen stor vægt på en aktiv borgerinddragelse. Processen med at prioritere idéer, forslag og konkrete projekter blev igangsat i januar 2016, med workshops og borgerdrevne arbejdsgrupper. Ud over et længerevarende samarbejde med de lokale arbejdsgrupper blev en række foreninger og interessenter ligeledes inddraget i processen fx blev der afholdt workshops med Kongeskærskolens 6. og 9. klasser omkring ungdomsliv på Nordlandet. Her var der stort engagement med en række ønsker om tiltag for unge i byen, bl.a. om at have et sted, hvor man kan hænge ud og være aktiv, fx streetlegeplads.

I 2016 besluttede Teknik- og Miljøudvalget, at følgende hovedelementer i ”Helhedsplanen for Folkemødet og Allinge” skulle prioriteres:

Kyststien fra Cirkuspladsen til Næs strand med nedslagspunkter,
Helhedsplan for Cirkuspladsen,
Husning af Folkemødesekretariatet i Allinge
og herudover at:

den strategisk helhedsplan for Folkemødet og Allinge skal ses som langsigtet, retningsgivende plan for udviklingen af Folkemødet og Allinge, og
den skitserede plan for Cirkuspladsen skal viderebearbejdes til indhentning af tilbud, fundraising og projektering, og
den skitserede plan for kyststien med tilhørende nedslagspunkter skal viderebearbejdes til indhentning af tilbud, fundraising og projektering, og
husning af Folkemødesekretariatet i Allinge overdrages til Folkemødeforeningen.

Allinge Områdefornyelse

Den ”Strategiske helhedsplan for Folkemødet og Allinge” dannede grundlag for kommunalbestyrelsens ansøgning til Trafik-, Bygge- og Boligministeriet (nu Bolig- og Planstyrelsen) om reservation af udgiftsramme til områdefornyelse i Allinge. I 2017 tildelte ministeriet regionskommunen en udgiftsramme på 3,0 mio.kr. til områdefornyelsen i Allinge. Kommunens eget bidrag til områdefornyelsen udgør et beløb, der er mindst det dobbelte af statens tildelte udgiftsramme, det vil sige 6,0 mio.kr.

I 2018 vedtog kommunalbestyrelsen byfornyelsesprogram for områdefornyelse, som skal gennemføres inden for 5 år. Kommunen har fået forlænget projektperioden til juli 2023. Byfornyelsesprogrammet tager udgangspunkt i den strategiske helhedsplan for Allinge og Folkemødet, og et helhedsgreb for byfornyelsesområdet (havnene, havneområdet og Cirkuspladsen) – se bilag.

Indsatsområder

Kyststien fra Cirkuspladsen til Næs strand - Kyststrækningen og havneområdet er vigtige gangforbindelser i alle sæsoner, både for borgere og turister. Strækningen er i dag i høj grad blokeret af parkerede biler og kystsikringsværn. Ønsket er at etablere en sammenhængende kyststi/promenade i Allinge, der forbinder byen fra nord til syd. Nogle steder etableres gangforbindelsen som promenade, andre steder etableres forbindelsen som stier i landskabet. Der ønskes ligeledes rum til ophold og leg på havneområdet. På udvalgte steder langs kyststien/-promenaden etableres en række nye opholdssteder og muligheder for maritime aktiviteter som fx kunne være havbad, faciliteter for havkajakker, udsigtsplatforme, terrasser og ramper ned til vandet, etc., således at havnearealer og bassiner bliver taget i brug.

Realisering af stiforbindelsen blev igangsat med etablering af sti på Møllenæs, som forbinder Kampeløkke havn med Allinge havn. I samarbejde med Kampeløkke havns bestyrelse blev der tillige opført en bygning på Kampeløkke havn (klublokale med faciliteter).

Fra Allinge havn skal kyststien fortsætte over Bymolen (p-pladsen ved Netto) og videre over Kjærenæsgrunden og forbi Nordbornholms Røgeri. Der projekteres nu på stiforløbet og terrassering på Bymolen, samt præcisering af strækningen ved Nordbornholms Røgeri. Kyststiprojektet med nedslagspunkter er finansieret med midler fra områdefornyelsen og Realdania. Drift af den sidste del af kyststien er indarbejdet i nærværende driftsbudget.

Helhedsplan for Cirkuspladsen – Cirkuspladsen udgør Folkemødets centrale område med bl.a. hovedscenen. Udover at være fremtidens folkemødeplads er planen at etablere et bevægelses-område for de større børn og unge – en form for ”street-legeplads” på en mindre del af Cirkuspladsen. En legeplads for mindre børn er planlagt anlagt i forbindelse med etablering af et nyt børnehus i Allinge.

Der etableres bedre sammenhæng i området omkring Bornholms Idræt og Kultur Center (BIKC tidligere Nordlandshallen) og Cirkuspladsen, og med ønsket om at åbne BIKC op mod de rekreative muligheder i området, er der behov for mere naturlig sammenhæng og bedre flow mellem pladsen og hallen. Området er gennemskåret af trafikeret vej (Strandvejen), cykelsti og fortov. Der skal skabes en naturlig fartdæmper, der nedprioriterer biltrafikken, så de bløde trafikanter lettere kan krydse vejen, en form for ”shared-space”. Se også bilag NORDLIV-projektet.

Nordliv projektet - nyt børnehus og ombygning af Bornholm Idræt og Kulturcenter

NORDLIV projektet, som omhandler om- og udbygning af idrætshallen på NordBornholm, hvor foreningsaktiviteter og et nyt børnehus bliver en del af om- og udbygningen – efter princippet flere aktiviteter på færre m², flytning af Kærnehusets aktiviteter til hallen, samt omdannelse af Cirkuspladsen. Det har været en omfattende proces, som områdefornyelsen har været en del af siden 2019 qua borgerne interesse i udearealer og foreningsarealer.

Visionen for NORDLIV-projektet er at skabe et mødested, der hver dag hele året emmer af liv og fællesskab.

Projektet bygger på tre principper:

#1 SAMLE FOR AT DELE - I stedet for mange spredte aktiviteter, der bruges sparsomt, vil vi deles om fælles faciliteter. På den måde kan vi løfte hinanden og skabe et mødested for både lokale og besøgende.

#2 SAMARBEJDE PÅ TVÆRS - Der samarbejdes på tværs af foreninger, erhvervsliv og kommune for at skabe et sted, hvor der er mange anledninger til at tage del og mødes.

#3 DE TRE SÆSONERS BY – NORDLIV-projektet har sit fundament i helårsbyen, men favner også de to andre sæsoner: Sommerens turisme og skuldere sæsonernes events - herunder særligt Folkemødet.

Dispositionsforslaget blev behandlet politisk og offentliggjort i foråret 2021. BIKC arbejder med at opnå medfinansiering til om- og udbygning af hallen, og kommunalbestyrelsen har givet bestyrelsen frist til juni 2022. Endvidere arbejdes der med diverse juridiske og økonomiske udfordringer vedrørende sammenbygning af et børnehus og foreningsejet idrætshal. NORDLIV-projektet forventes realiseret i 2023-24.

Projektøkonomi for Allinge områdefornyelse

Kommunalbestyrelsen godkendte den 29. juni 2017 byfornyelsesprogram og anlægsbevillinger til områdefornyelsesprojektet i Allinge. Anlægsbevillingerne blev den 29. november 2018 forhøjet med fondsmidler fra Realdania, således at den samlede projektøkonomi udgør 14.600.000 kr.

Anlægsudgifter Beløb i hele kroner	Byfornyelsesprogram	Anlægsbevilling
Godkendt i KB	29.06.2017	29.11.2018

Projekt adm.	400.000	300.000
Projektledelse (Realdania)		100.000
Stiforbindelser	600.000	300.000
Kystpromenaden	2.400.000	1.310.000
Møllenæs	1.800.000	1.610.000
Kjærnæs og bymolen	4.800.000	7.080.000
Cirkuspladsen mv.	4.200.000	2.100.000
Kulturelle, sociale aktiviteter	1.800.000	900.000
Trafikale foranstaltninger	600.000	600.000
Lokal forankring	400.000	300.000
Udgifter i alt	17.000.000	14.600.000

Finansiering
Beløb i hele kroner

Anlægsbevilling

Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen	-3.000.000
Havnenes driftsbudget	-500.000
Grønne områder driftsbudget	-500.000
Strategisk helhedsplan (budget 2017)	-5.000.000
Realdania**	-5.000.000
Salg af galleri/værksted (demo-projekt)	-600.000
Finansiering i alt	-14.600.000

** Realdania støtter aktiviteter, der er beliggende på Allinge Havn, jf. regionsplantillæg nr. 7 for de bornholmske havne. Tilskuddet er derfor ikke omfattet af reglerne om fondsmoms, da havnerelaterede aktiviteter er underlagt reglerne for registeret virksomhed.

Økonomiske konsekvenser

Anlægsudgifter

Etablering af kyststien finansieres via eksisterende anlægsbevilling til Allinge områdefornyelse.

Driftsudgifter til kyststien i Allinge

De afledte årlige driftsudgifter til kyststien i Allinge anslås at udgøre 50.000 kr., som foreslås indlagt med budget 2023 fra 2023 og frem på bevilling 52 Teknik, natur og miljø, da det løbende ansvar for vedligeholdelse af kyststien ligger i havnegruppen.

Bilag

Allinge områdefornyelse Byfornyelsesprogram

Projekt NORDLIV

Punkt 6: Orientering om landsplandirektiv for sommerhusområder i kystnærhedszonen

22/3572

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø og Planudvalget orienteres
Økonomi- og Klimaudvalget orienteres
Kommunalbestyrelsen orienteres

Resumé

I forlængelse af Bornholms Regionskommunes Strategi for Kommuneplan 2020 er et nyt landsplandirektiv for nye sommerhusområder trådt i kraft. I landsplandirektivet aflyses fire sommerhusområder på Bornholm, mens der til gengæld udlægges fem nye sommerhusområder. Landsplandirektivet imødekommer Bornholms Regionskommunes ansøgning med fem ud af seks ansøgte nye sommerhusområder. Antallet af mulige sommerhusgrunde forbliver det samme. Administrationen skal hermed orientere Kommunalbestyrelsen om betydningen af landsplandirektivet.

Indstilling

Direktøren indstiller

- sagen til orientering

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Nye sommerhusområder er blevet en mulighed

Efter en lang proces, som begyndte i 2019, er landsplandirektivet^[1] trådt i kraft pr. 15. januar 2022. For Bornholm betyder det, at fire sommerhusområder aflyses og fem nye sommerhusområder udlægges. Antallet af mulige sommerhusgrunde er det samme.

Det er Bolig- og Planstyrelsen, som udsteder landsplandirektivet, idet kommunen ikke selv må udlægge nye sommerhusområder i kystnærhedszonen. Bornholms Regionskommune ansøgte om seks nye sommerhusområder. Landsplandirektivet imødekommer ansøgningen bortset fra et areal ved Listed. Bornholms Regionskommune har fået udlagt et antal sommerhusgrunde, som svarer til det antal, som kommunen vil opgive. Bornholm har dermed ikke fået del i den ekstra pulje af sommerhusgrunde.

Arealerne er anmodet af lodsejerne

Processen, som er gået forud for landsplandirektivet, omfatter disse trin:

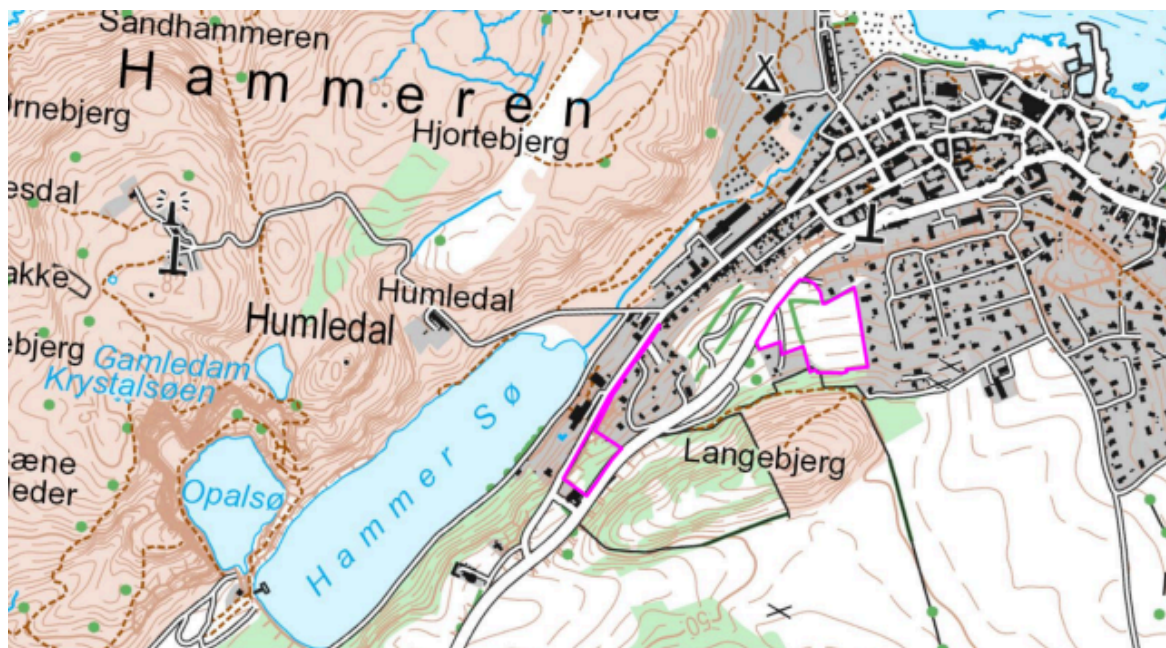
1. Erhvervsstyrelsen (nu Bolig- og Planstyrelsen) åbnede for en ansøgningsrunde 4. februar 2019. Kommunerne blev lovet muligheden for omplacering én til én. Det vil sige, at hvis man opgav et sommerhusområde med en rummelighed på 10 sommerhusgrunde, så kunne man også være sikker på at få et nyt sommerhusområde med samme rummelighed – 10 grunde.
2. Kommunen indkaldte arealønsker fra lodsejere i april 2019. Formålet var, at få nogle områder udlagt, hvor der rent faktisk også var et lodsejerønske om at bygge sommerhuse.
3. Kommunen udarbejdede en strategi for kommuneplanen med de arealer, som skulle opgives og de nye arealer, som kommunen ønskede udlagt. Det var en forudsætning for at ansøge om arealerne, at de var optaget i strategien for kommuneplanen. Strategien blev vedtaget 10. oktober 2019.
4. Kommunen ansøgte Erhvervsstyrelsen om at få arealerne med i landsplandirektivet. Ansøgningsfristen var 1. december 2019.
5. Landsplandirektivet kom i høring 1. oktober til 26. november 2021.
6. Landsplandirektivet trådte i kraft 15. januar 2022.
7. Lodsejere og naboer har fået brev fra kommunen om landsplandirektivet.

Gælder som kommuneplan

Kommunalbestyrelsen kan på grundlag af landsplandirektivet udarbejde lokalplaner, som overfører de viste områder til sommerhusområder. Kommunalbestyrelsen skal dog også udarbejde et kommuneplantillæg som grundlag for lokalplanlægningen.

De fem nye sommerhusområder

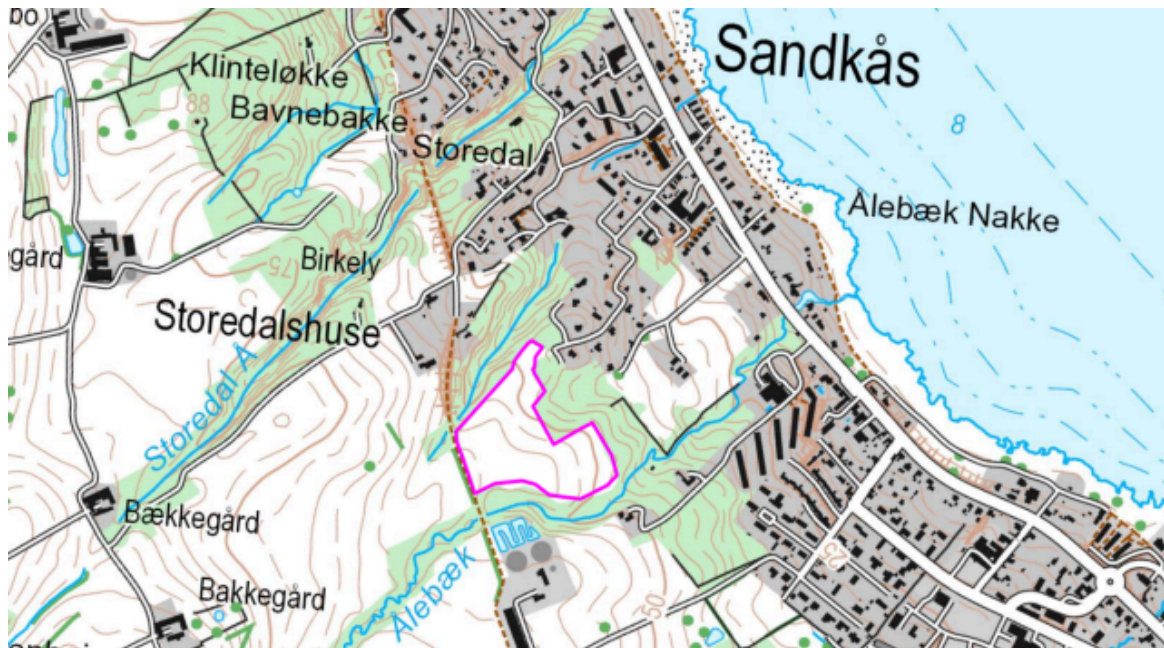
Fire sommerhusområder aflyses og det antal sommerhusgrunde, som var mulige i de fire sommerhusområder flyttes og fordeles på fem nye områder. De ny mulige sommerhusområder fremgår af kortene herunder med en pink streg.

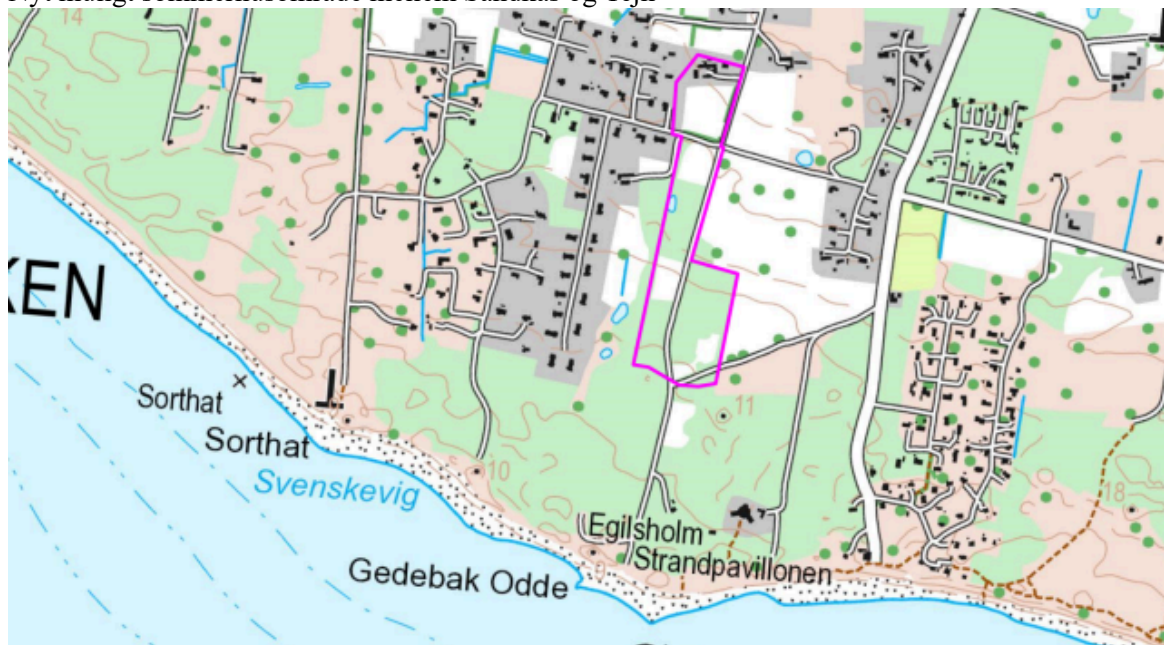
To nye mulige sommerhusområder ved Sandvig

Nyt muligt sommerhusområde syd for Allinge

Nyt muligt sommerhusområde mellem Sandkås og Tejn

Nyt muligt sommerhusområde i Sømarken

Kommunalbestyrelsen har fire år til at lave lokalplanerne
 Muligheden for at overføre arealerne til sommerhusområde er tidsbegrænset til fire år i landsplandirektivet.
 Kommunalbestyrelsen skal have vedtaget og offentliggjort en lokalplan for hvert af områderne inden 15. januar 2026.
 Ellers bortfalder muligheden.

Proces

Før lodsejerne kan udstykke sommerhusgrunde skal Kommunalbestyrelsen udarbejde rammer i kommuneplanen samt lokalplaner for hvert sommerhusområde.

I brevene til lodsejerne er der lagt op til denne proces:

- Indledende dialog mellem grundejer og Bornholms Regionskommunes planafdeling.
- Grundejer anmoder om lokalplan
- Borgermøde med orientering om den foreliggende projektidé. Vi får her mulighed for at indhente ideer og forslag fra offentligheden og fra naboer om forhold, der vil være relevante at tilgodese i lokalplanen.
- Planafdelingen udarbejder en startredegyrelse til kommunalbestyrelsen.
- Kommunalbestyrelsen beslutter at igangsætte planlægningen med udarbejdelse af et forslag til kommuneplantillæg og forslag til lokalplan (herefter planforslag). I samme sag godkendes en prioritering af plansagen. På

kommunalbestyrelsesmødet i april 2022 besluttede Kommunalbestyrelsen at prioritere denne type af lokalplaner på et niveau 3, hvilket forventelig vil give en sagsbehandlingstid på mindst 2 år.

- Planafdelingen udarbejder, med assistance fra grundejer, planforslag, som screenes for eventuel miljøvurderingspligt.
- Kommunalbestyrelsen godkender planforslagene.
- Planforslagene sendes i offentlig høring i otte uger.
- Kommunalbestyrelsen behandler de indkomne høringssvar og vedtager kommuneplantillægget og lokalplanen endeligt, evt. med justeringer.
- Kommuneplantillæg og lokalplan offentliggøres.
- Herefter kan grundejer søge om udstykning og byggetilladelse.

---

[1] Bekendtgørelse om landsplandirektiv 2021 for udlæg og omplacering af sommerhusområder i kystnærhedszonen (BEK nr 2448 af 13/12/2021)

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Punkt 7: Godkendelse af allokering af midler under Bornholms strategi for grøn mobilitet

21/4279

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget beslutter

Resumé

Der er med budget 2022 afsat 1,6 mio. kroner til implementering af Bornholms strategi for grøn mobilitet i perioden 2022-2023. Det forhenværende Særlige Udvalg om klima og bæredygtighed anbefalede, at midlerne skulle anvendes til arbejde med cyklisme, samkørsel og omstilling af tung transport. Med denne sag indstilles en handleplan for øget hverdagscyklisme til godkendelse. Det anbefales, at resterende midler reserveres til opfølgning på den kommende Plan for offentlig tilgængelig ladeinfrastruktur frem for indsatser målrettet samkørsel og tung transport.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- a) Udvalget godkender handleplanen for øget hverdagscyklisme over en treårig periode med opstart i august 2022
- b) Udvalget ikke på nuværende tidspunkt investerer i en applikation til samkørsel og ikke nedsætter et Forum til omstilling af tung transport
- c) Udvalget reserverer resterende midler til implementering af den kommende plan for offentlig tilgængelig ladeinfrastruktur, disponering af midlerne vil forventeligt blive forelagt politisk i juni sammen med godkendelse af plan for ladeinfrastruktur.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

- a) Godkendt. Karen Lynn Jacobsen kan ikke medvirke. René Danielsson kan ikke medvirke, da han ser pengene brugt til at løse problematikkerne hos BYG. Spørgsmålet bør oversendes til budget 2023.
- b) Godkendt. Søren Schow kan ikke medvirke.
- c) Ikke godkendt. Helle Munk Ravnborg og Mikael Benzon kan ikke medvirke, idet de stemmer for administrationens indstilling som muliggør, at Bornholms Regionskommune kan prioritere udformning af udbud til videre udbygning af offentlig tilgængelig ladeinfrastruktur inden for rammerne af BRKs strategi for grøn mobilitet.

Sagsfremstilling

Bornholms strategi for grøn mobilitet 2040 blev godkendt af Kommunalbestyrelsen i september 2021. De første handleplaner blev godkendt medio september 2021. Det drejer sig om henholdsvis handleplanen 'Langsigtet plan for ladeinfrastruktur på Bornholm' og 'Handleplan for borgerinddragelse i en bred mobilitetsdagskontekst'. Planen for offentlig tilgængelig ladeinfrastruktur fremlægges forventeligt til politisk godkendelse i juni 2023 og vil pege på en række områder, der kan følges op på i arbejdet med at etablere ladeinfrastruktur. Det omfatter bl.a. kommende udbud af ladepladser samt dialog og vidensdeling med virksomheder og andre aktører. Opgaven defineres nærmere, når planen er færdig.

Den samlede oversigt over handleplaner ses i tabel 1.

Tabel 1: aktuell oversigt over handleplaner; grøn markering indikerer igangværende handleplaner under strategi for grøn mobilitet og deres varighed. Der er ikke markeret med grønt ved handleplaner, der endnu ikke er igangsat.

Porteføljestyring af handleplanerne til strategi for grøn mobilitet					
Strategi for grøn mobilitet	Tid				
	2021	2022	2023	2024	2025
Handleplaner					
1. Langsigtet plan for ladeinfrastruktur på Bornholm					
2. Handleplan for borgerinddragelse i en bred mobilitetskontekst					
3. Forum for omstilling af tung transport					
4. Handleplan for øget hverdagscyklisme					
5. Udvikling af BAT strategi- og udviklingsplan*					
6. Handleplan for kombinationsrejser - MaaS					
7. Bedre, grønnere, sundere og mere effektiv transport i BRK*					
Reduktionsmål frem mod 2040 (tons CO ₂): tons					9.000
* Handleplan nr. 5 og handleplan nr. 7 implementeres i andet regi end Strategi for grøn mobilitet.					

Det forhenværende Særlige udvalg om klima og bæredygtighed anbefalede på dets afsluttende møde i 2021, at midler i 2022-2023 skulle prioriteres til at finansiere igangsættelsen af en handleplan for øget hverdagscyklisme, investering i en applikation til samkørsel samt igangsættelsen af et bornholmsk Forum for omstilling af tung transport.

Nedenfor følger en kort beskrivelse af de tre indsats, som beskrevet da de den 1. december 2021 blev fremlagt for Særligt udvalg om klima og bæredygtighed (se bilag 1, 2 og 3). Administrationens anbefalinger i forhold til de enkelte handleplaner fremgår også nedenfor:

Handleplan for øget hverdagscyklisme (citat fra sag til Særligt udvalg om klima og bæredygtighed 1/12-2021)
Formålet med handleplanen er at indfri strategiens delmål relateret til cyklisme for derved at bidrage til at reducere CO₂-udledninger. Det skal gøres ved at sætte fokus på og forankre cyklisme blandt alle borgere på Bornholm igennem langsigtet dialog, aktiviteter og kampagner. Det er i dialogen med borgerne, foreningerne, uddannelsesinstitutionerne og erhvervslivet, at der skal udarbejdes en plan for overflytning af korte og mellemlange ture fra bil til cykel/elcykel. Dette kan gøres ved en kortlægning af, hvor investeringer i eksempelvis pendlercykelstier forventes at flytte flest bilister fra bil til cykel. For at skabe bedre mulighed for kombinationsrejser, skal handleplanen for cyklisme også tænkes i forhold til andre transportformer.

Administrationen anbefaler, at handleplanen strækkes over en treårig periode inden for den økonomiske ramme, som Særligt udvalg om klima og bæredygtighed foreslog allokeret. Dette er for at give de afsatte midler længst mulig effekt på forankring af cyklisme blandt borgere på Bornholm og sikre bedre samspil med 'Handleplan for borgerinddragelse i en bred mobilitetskontekst'.

Forum for omstilling af tung transport (citat fra sag til Særligt udvalg om klima og bæredygtighed 1/12-2021)
Der oprettes et Forum for omstilling af tung transport, som skal bidrage til en hurtigere og koordineret omstilling af den tunge transport på Bornholm. Forummet skal sikre adgang til viden og netværk for bornholmske aktører. Forummet har desuden til formål at bidrage til, at relevante aktører på Bornholm trækker i samme retning i forhold til løsninger for omstilling af den tunge transport. Det kan undersøges, om forummet kan oprettes i regi af Gate 21 som et tværkommunalt netværk med en lokalt forankret netværksgruppe. Indledningsvist vil det være vigtigt at have dialog med relevante bornholmske aktører, så deres behov kortlægges. Bemærk, at oplægget til handleplanen for Forum for omstilling af tung transport er udarbejdet medio 2021, hvorfor tidsplanen skal justeres i forbindelse med udarbejdelse af en egentlig handleplan.

Administrationen anbefaler, at der ikke på nuværende tidspunkt oprettes et Forum for omstilling af tung transport. Det skyldes først og fremmest, at udviklingen på området er i hastig udvikling. Derfor er vurderingen, at indsatsen med fordel kan udsættes, indtil der er mere viden om og infrastruktur på området. Lancering af et Forum med fornøden kapacitet til at følge udviklingen, vil desuden kræve, at der afsættes flere ressourcer, end hvad der er muligt med den aktuelle økonomi. Endelig skal indstillingen ses i lyset af, at det vurderes, at en allokering af midlerne til ladeinfrastruktur vil bidrage til mere CO₂-reduktion på kort- og mellemlang sigt.

Samkørsels-applikation (citat fra sag til Særligt udvalg om klima og bæredygtighed 1/12-2021)
Formålet med handleplanen om og investering i en samkørsels-applikation er at investere i og udrulle en digital løsning for samkørsel på Bornholm, der skal bidrage til CO₂-reduktion ved at få flere bornholmere til at køre sammen. Derudover skal applikationen bidrage til at styrke kombinationsrejser, hvor særligt sammenhængen til BAT er relevant. Det er derfor et afgørende kriterium, at en kommende applikation ikke er i konkurrence med BAT. Det bemærkes, at der findes en

række udbydere af samkørsels-applikationer. Handleplanen for borgerinddragelse har blandt andet til formål at afdække hvilke platforme, der er til rådighed, hvorfor det anbefales, at en eventuel investering afventer denne kortlægning.

Administrationen anbefaler, at der ikke på nuværende tidspunkt investeres i en samkørsels-applikation. Dialog med andre kommuner tegner et billede af, at der ikke er stor tilslutning til en app-løsning. Derfor anbefaler administrationen at arbejdet med samkørsel forbliver forankret i regi af den igangværende 'Handleplan for borgerinddragelse i en bred mobilitetskontekst'. I denne handleplan arbejdes der netop med at finde gode løsninger på at øge samkørsel i dialog med borgerne og på etablering af knudepunkter for forskellige mobilitetsformer, der skal foregå i tæt samarbejde med det lokale trafikselskab BAT. Såfremt der i dette arbejde tegner sig et billede af, at der er efterspørgsel på en app-løsning, vil sagen om investering i en samkørsels-applikation blive taget op til vurdering igen, herunder finansierings spørgsmål.

Økonomiske konsekvenser

Ifølge beslutning i Kommunalbestyrelsen den 28. januar 2021 var der til arbejdet med grøn mobilitet afsat 900.000 kr. til udarbejdelse af strategi og til at iværksætte handlinger i 2021. Af disse midler resterer 12.500 kr. Der er med budgetforlig for 2022 afsat 1,6 mio. kroner til arbejdet med grøn mobilitet i perioden 2022-2023. Vedtagelse af en eller flere handleplaner finansieres inden for den resterende ramme på i alt 1.612.500 kr.

Der er med de aktuelle udkast lagt op til en fordeling som følger:

Handleplan for øget cyklisme: 957.500 kr.
Forum for omstilling af tung transport: 0 kr.
Samkørsels-applikation: 0 kr.
Opfølgende arbejde med ladeinfrastruktur: 655.000

I alt: 1.612.500 kr.

Bilag

Handleplan for øget hverdagscyklisme

Oplæg vedr. omstilling af tung transport

Oplæg vedr. samkørselsapp

Punkt 8: Beslutning om udvidelse af fredeliggørelse af Toldbodgade samt omlægning af busrute 5 i Nexø

22/2470

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Sagen indeholder beslutning om, at den midlertidige fredeliggørelse af Toldbodgade og Nexø Torv i ét år forlænges med yderligere et år. Den nuværende fredeliggørelse af en del af Toldbodgade forslås samtidig udvidet til at omfatte hele Toldbodgade, så der opnås et strøgforløb. Initiativet forudsætter en godkendelse af en midlertidig flytning af BATs busser fra busholdepladsen på Toldbodvej til buslommer på Sdr. Landevej og en ruteomlægning af rute 5 gennem Nexø i samme periode. Initiativet indebærer desuden, at der etableres et nyt udvekslingssted for skolebusserne på Sdr. Strandvej. I tillæg til ovenstående indstilles til beslutning om permanent indførelse af hastighedsbegrænsning på 40 km/t gældende for en central strækning af Sdr. Landevej

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- a) De beskrevne tiltag for fredeliggørelse af hele Toldbodgade etableres herunder BATs ruteomlægning af rute 5 gennem Nexø samt en 1-årig forlængelse af forsøgsperioden.
- b) Der indføres en permanent hastighedsbegrænsning på 40 km/t på en del af Sdr. Landevej.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Indstilling anbefales. René Danielsson afventer sin stillingtagen.

Sagsfremstilling

Udvidelse af initiativet: Et nyt strøgforløb og fodgængerfelt

Den nuværende fredeliggørelse af en del af Toldbodgade i Nexø, som blev besluttet i Kommunalbestyrelsen d. 27. maj 2021, forslås udvidet til at omfatte hele Toldbodgade. Det bilfri område muliggør dermed et strøgforløb for gående mellem Nexø Torv via Toldbodgade til Skippertorvet, som forbindes med et nyt fodgængerfelt over landevejen. Hensigten er at skabe en endnu tydeligere forbindelse mellem bymidte og havn. Initiativet indebærer, at de nuværende steler, der holder Toldbodgade bilfri, flyttes til gadens udmundingen ved Sdr. Landevej. To nuværende fodgængerfelter over Sdr. Landevej sammenlægges til ét nyt felt, som placeres i forlængelse af den fredeliggjorte Toldbodgade. Politiet har forhåndsgodkendt dette tiltag. Se vedlagte bilag 1. Der er dialog med lokale aktører om at tage det friholdte område i brug til aktiviteter, udeservering mv.

Forlængelse af initiativet med yderligere et år

Nuværende fredeliggørelse af en afgrænset del af Toldbodgade er vedtaget for en 1-årig forsøgsperiode. Denne forsøgsperiode anmodes forlænget med endnu et år. Det vil gøre det muligt at indsamle yderligere data til en samlet evaluering af fredeliggørelsen af Toldbodgade med henblik på en kvalificeret vurdering af en permanentgørelse af initiativet. Det er hensigten, at der i den pågældende periode skal gøres en aktiv indsats for at engagere lokalsamfundet i ibrugtagning af gadeforløbet til aktiviteter og arrangementer i byen. Den 1-årige projektførelængelse skal også bruges på bred dialog med erhvervsliv, foreninger og borgere om indretning af Toldbodgade og de tilstødende områder, hvis initiativet ønskes permanentgjort.

Trafikale justeringer omkring torvet

Efter implementering af den delvise fredeliggørelse af Toldbodgade og Nexø Torv sommeren 2021, har erhvervsliv og borgere oplevet udfordringer i krydset Brogade-Købmagergade-Strandgade. Der er løbende foretaget trafikale tilpasninger som svar på disse udfordringer. Med en udvidelse af initiativet opsættes supplerende skiltning for at afhjælpe de opståede problemer yderligere.

Buslommer på Sdr. Landevej og udveksling for skolebusserne på Sdr. Strandvej

Hvis Toldbodgade skal fredeliggøres i sin helhed, indebærer dette, at busserne flyttes fra busholdepladsen ud på Sdr. Landevej i buslommer. Det sikrer samtidig en mere hensigtsmæssig og tidsbesparende buskørsel. Der foretages nødvendige ændringer i afstribning på Sdr. Landevej, så det modsvarer de nye buslommer og den ændrede trafikafvikling. Bussernes nye stoppesteder vil være i brug i samme periode som Toldbodgade er fredeliggjort.

Ved at flytte busserne til Sdr. Landevej frigives et stort centralt beliggende byrum ved den nuværende busholdeplads. Dette område skal i samråd med byens aktører nytænkes og indrettes til gavn for byen. Der vil løbende indsamles erfaringer og evaluering af tiltaget med henblik på at udarbejde et gennemarbejdet projektforslag for en permanentgørelse efter endt forsøgsperiode.

Skolebørnene til Paradisbakkeskolen udveksler i dag fra regionalbusserne til skolebussen på busholdepladsen. Med initiativet flyttes dette udvekslingssted til det afskærmede parkeringsareal på Sdr. Strandvej, hvor der oprettes et stoppested specifikt til udveksling af skolebørnene morgen og eftermiddag. Se vedlagte bilag 2. Skolebestyrelsen er blevet forelagt ændringerne og har godkendt den nye placering.

Ruteændring for rute 5 gennem Nexø

I forbindelse med implementering af tiltagene beskrevet ovenfor kan busserne ikke længere have udkørsel fra Toldbodvej via Toldbodgade. Derfor er det nødvendigt at indstille kørslen i området, og i stedet oprette buslommer på Sdr. Landevej til afsætning og påstigning for passagerer.

Dette vil betyde, at BAT får bedre forhold for at overholde tidsplanen og dermed yde en bedre service for passagerne særligt om sommeren, hvor der opleves store forsinkelser i forbindelse med ind- og udkørsel på nuværende busholdeplads. Repræsentanter fra Paradisbakkeskolen vurderer det samtidig hensigtsmæssigt, at skolebørnenes udveksling sker uden for bycentrum og på et afskærmet areal, som det vil være tilfældet på Sdr. Strandvej.

Som konsekvens heraf må BAT's rute 5 køre en anden rute gennem byen. Den nuværende rute 5 kører via Nørremøllevej og Pilebroen til Nexø busholdeplads, hvor bussen vender og kører samme vej tilbage til Rønne. BAT forslår at ændre kørslen til Nexø på følgende måde:

Til Nexø: Fremadrettet kører bussen direkte via Andersen Nexø vej og til venstre ad Sdr. Landevej og ind til Sdr. Strandvej til det nyoprettede udvekslingssted på de tidspunkter, der er udveksling til skoleruter. Derefter fortsætter bussen til Nexø Centrum. På tidspunkter hvor der ikke er udveksling til skoleruter, kører bussen direkte til Nexø Centrum uden indkørsel til Sdr. Strandvej.

Fra Nexø: Bussen starter ved Nexø Centrum og kører ad Pilebroen og Nørremøllevej mod Rønne.

Denne omlægning af ruteforløbet er gældende i samme periode som Toldbodgade er fredeliggjort – i første omgang i en forsøgsperiode på et år fra juni 2022-juni 2023.

Permanent hastighedsbegrænsning på 40 km/t på del af Sdr. Landevej

Natur- og Miljøudvalget godkendte d. 4. maj 2021 de nu implementerede tiltag omkring Toldbodgade med bemærkning om, at udvalget ønskede, at administrationen skulle arbejde for en hastighedsbegrænsning på 40 km/t på Sdr. Landevej, Havnen og Stenbrudsvej. Desuden fremgår samme ønske om trafikdæmpning på Sdr. Landevej i byfornyelsesprogrammet for Områdefornyelse Nexø. Derfor indebærer denne sagsfremstilling et forslag om permanent indførelse af hastighedsbegrænsning på 40 km/t på en central strækning af Sdr. Landevej, som dækker området med nyoprettede buslommer. En 40 km/t strækning vil være gavnlig for afviklingen af trafikken omkring de nye buslommer og højne trafiksikkerheden i området. Politiet har forhåndsgodkendt tiltaget. Se angivelse af strækningen på vedlagte bilag 1. Tiltagene for fredeliggørelsen af Toldbodgade og en hastighedsbegrænsning er ikke afhængigt af hinanden, og Kommunalbestyrelsen kan derfor godt godkende første del og afvise anden del og vice versa.

Implementering af tiltagene

Sagen lægges til politisk behandling nu med henblik på, at tiltagene implementeres samtidig med overgangen til BATs sommerkøreplan i juni. Dette sikrer, at skolebørnene ikke skal skifte udvekslingsrutine midt i skoleåret og betyder samtidig, at Toldbodgade og de omkringliggende byrum kan tages i brug til sommersæsonen 2022.

Budget over tiltag for fredeliggørelse af Toldbodgade

	Kroner
Udvidelse af fredeliggørelsen af Toldbodgade	105.000
40 km/t hastighedsbegrænsning på Sdr. Landevej	10.000
Skiltning omkring torvet	4.000
Nyt udvekslingssted	29.500
Diverse byrumsinventar	50.000
Tiltag i alt	198.500

Udgiftsmæssigt står Områdefornyelse Nexø for etablering af fredeliggørelse af Toldbodgade, nyt udvekslingssted og byrumsinventar, som dækkes af nuværende anlægsbevillinger. Center for Natur, Miljø og Fritid, Vejmyndighed afholder udgifter til hastighedsbegrænsning og skiltning omkring krydset ved Nexø Torv via det afsatte driftsbudget, hvorfor der er aftalt en fordeling af udgifterne mellem Områdefornyelsen og Vejmyndighed på hhv. 184.500 kr. og 14.000 kr.

Der er i budgettet opgivet udgifter til uspecificeret byrumsinventar med henblik på ibrugtagning af Toldbodgade og den nuværende busholdeplads til midlertidig brug af arealerne.

Der er desuden udarbejdet et reetableringsbudget, som anskueliggør udgifterne, der må påregnes en eventuel reetablering, hvis tiltagene ikke besluttet permanentgjort ved prøveperiodens ophør. Reetablering anslås til 88.500 kr.

Historik

Områdefornyelsen Nexø – påbegyndt 2018

I 2018 blev der formuleret et byfornyelsesprogram for områdefornyelsen i Nexø. Byfornyelsesprogrammet blev godkendt af Kommunalbestyrelsen i november 2018, og der blev således igangsat en fem-årig områdefornyelsesperiode.

Byfornyelsesprogrammet blev efterfølgende revideret i 2020 og godkendt i Kommunalbestyrelsen d. 25. juni 2020. Se vedlagte bilag 3.

Den overordnede målsætning for byfornyelsesprogrammet i Nexø er at understøtte og udvikle Nexø som en balanceret arbejds- og boligby med et alsidigt kultur- og fritidsliv, der kan tiltrække borgere, turister og besøgende til Nexø. Udviklingen tager udgangspunkt i Nexøs havnearealer, som er Nexøs mest attraktive arealer, der rummer et stort udviklingspotentiale.

I byfornyelsesprogrammet er følgende seks indsatsområder:

1. Branding og kommunikation
2. Sammenhæng og aktiviteter mellem bymidte og havn
3. Strand- og havnepromenade med vandaktiviteter
4. Kultur- og medborgerhus
5. Center- og trafikplanlægning
6. Tilflytning til Nexø – nye boligprojekter

Tiltagene i dette dagsordenspunkt er centrale for indfrielse af ambitionerne i indsatsområde 2 og 5.

Sammenhæng mellem bymidte og havn – første tiltag sommeren 2021

Under indsatsområde 2 arbejdes for at styrke sammenhængen mellem Nexø bymidte og havneområdet. Siden sommeren 2021 har et stykke af Toldbodgade derfor været fredeliggjort og friholdt for gennemkørende trafik som et midlertidigt forsøg på at styrke forbindelsen fra havn til torv. De første tiltag blev godkendt af Kommunalbestyrelsen d. 27. maj 2021 og var følgende: etablering af en rekreativ forbindelse langs Nexø havnekaj markeret med store douglatræbjælker; en midlertidig lukning af Nexø Torv for gennemkørende trafik; en midlertidig lukning af halvdelen af Toldbodgade med henblik på at teste en permanent lukning efter en forsøgsperiode på et år; etablering af nye parkeringspladser.

De første tiltag tog afsæt i udarbejdelsen af en byrumsstrategi kaldet plads-plads strategien, som var et bud på, hvordan der med bedre forbindelser i byen og udvikling af udvalgte byrum kan skabes sammenhæng mellem Nexø bymidte og Nexø Havn. Samtidig var hensigten at skabe en by, hvor der gennem en aktiv indsats for byens rum og forbindelserne imellem blev mere attraktivt at parkere sin bil og færdes mere og længere til fods. Arbejdet med parkering og trafik har to hovedsigter:

1. understøtte en øget sammenhæng mellem by og havn,
2. forberede Nexø til at håndtere den trafik og parkering, som forventes i relation til byudvikling af Trafikhavnen og i relation til en kommende Strandpark.

Tiltagene i dette dagsordenspunkt er en videreførelse af disse tanker.

Økonomiske konsekvenser

Kommunalbestyrelsen godkendte d. 27. maj 2021 forhøjelse af anlægsbevillingerne til projektet, således at den samlede anlægsbevilling udgør i alt 3.685.580 kr. (udgift). Tilskud til projektet udgør -1.940.160 kr. (indtægt fra statens pulje til landsbyfornyelse).

Projektets økonomi er opdelt i byfornyelsesprogrammets indsatsområder, herunder indsatsområde 2 Sammenhæng mellem bymidte og havn. Anlægsbevillingen til dette indsatsområde er pt. 492.980 kr. Det nuværende forbrug er opgjort til 282.255 kr. Restbudget udgør således 210.725 kr.

Det vurderes, at de tiltag, der er beskrevet i sagsfremstillingen kan rummes indenfor restbudgettet på 210.725 kr.

Det vurderes ligeledes, at de afledte driftsmæssige konsekvenser kan rummes indenfor nuværende driftsbevillinger, idet der ikke er tale om nye tiltag, men flytning af nuværende forhold.

Bilag

Tiltag udvidelse af fredeliggørelse af Toldbodgade (1)

Zone for nyt udvekslingssted (2)

Byfornyelsesprogram revideret

Punkt 9: Indstilling til kommunalbestyrelsen om budgetoverførsler fra 2021 til 2022

22/2332

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget beslutter

Resumé

Budgetoverførslerne fra 2021 til 2022 på Natur-, Miljø- og Planudvalgets område er opgjort i henhold til principperne for budgetoverførsler. Budgetterne er opdelt i områder med almindelig overførselsadgang, områder med særlig overførselsadgang og områder uden overførselsadgang. Samlet har udvalgets område et overskud på driften til overførsel på 14,7 mio. kr. fordelt med -4,5 mio. kr. på almindelige overførselsadgang og 19,2 mio. kr. på særlig overførselsadgang. Fordelt på bevillinger er der overskud på bevillingerne 52 Teknik, natur og miljø på 6,3 mio. kr., 53 Veje, parker og anlæg på 10,2 mio. kr., 54 Vej og park på 1,3 mio. kr., 55 Ejendomme og drift på 0,5 mio. kr., bevilling 56 Devika på 0,8 mio. kr. og bevilling 49 Byg, plan og klima på 3,9 mio. kr., samt et underskud på bevilling 57 Kollektiv trafik på 8,2 mio. kr. På anlægssiden er budgetoverførslerne opgjort til 86,1 mio. kr.

I denne sag skal Natur-, Miljø- og Planudvalget godkende indstillingen om budgetoverførsler.

Fagudvalgenes indstillinger medtages i en samlet sag om budgetoverførsler fra 2021 til 2022 til kommunalbestyrelsens møde i april 2022.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- det som en del af den samlede budgetoverførselssag til kommunalbestyrelsen indstilles, at budgetoverførslerne på driften godkendes som anført i tabel 1, og
- det som en del af den samlede budgetoverførselssag til kommunalbestyrelsen indstilles, at budgetoverførslerne på anlæg godkendes som anført i tabel 3.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Indstilling godkendt.

Sagsfremstilling

Budgetoverførslerne fra 2021 til 2022 er opgjort efter de principper for budgetoverførsler som kommunalbestyrelsen godkendte den 24. februar 2022.

Reglerne indebærer, at der på den enkelte bevilling automatisk kan overføres overskud op til 5 pct. mens underskud overføres fuldt ud. Over- og underskud på områder med særlig overførselsadgang overføres fuldt ud.

Generelt i forhold til indstillingen

Jf. principperne for budgetoverførsler kan centre, der ønsker at få overført overskud ud over 5 pct. komme med en begrundet anmodning, som direktionen behandler og lægger til grund for indstillingerne til udvalgene. Centre med bevillinger med underskud ud over 2 pct. skal redegøre for årsagen til underskuddet og for hvilke tiltag, der iværksættes for at nedbringe underskuddet. Direktionen har behandlet ansøgninger om overførsel af underskud ud over 5 pct. og indstiller generelt, at der ikke overføres overskud ud over 5 pct. Dog overføres ansøgte beløb vedr. afgivne indkøbsordrer, hvor leveringen er forsinket.

For Natur-, Miljø- og Planudvalgets område udviser driften et samlet overskud på 10,9 mio. kr. på den overførbare ramme jf. tabel 1. Det indstilles at der netto overføres et overskud på 10,8 mio. kr.

Budgetoverførslerne på de enkelte bevillinger er følgende:

51 Beredskab

Bevillingen viser et underskud på 23.000 kr. som overføres fuldt ud til 2022.

Underskuddet udgøres af et overført underskud fra 2020 på 210.000 kr. som er nedbragt med 187.000 kr. i 2021.

52 Teknik, natur og miljø

Bevillingen viser et overskud på 6.372.000 kr. hvoraf 6.305.000 kr. overføres til 2022.

Det overførte beløb svarer til rammen for den almindelige overførselsadgang på 5 pct. med 1.358.000 kr. samt overførsel på 4.947.000 kr. vedrørende områder med særlig overførselsadgang. Disse udgøres af puljerne til naturgenopretning og

grundvandskortlægning, afværgeforanstaltninger vedr. jordforurening samt skadedyrsbekæmpelse, hvor tidligere år akkumulerede underskud nu er vendt til et overskud på 0,4 mio. kr.

Overskuddet udgøres af et overført overskud fra 2020 på 2,8 mio. kr. samt et mindreforbrug på 3,6 mio. kr. som hovedsagelig vedrører jordforurening og skadedyrsbekæmpelse.

53 Veje, parker og anlæg

Bevillingen viser et overskud på 10.180.000 kr. som overføres fuldt ud til 2022.

Overførslen er inden for rammen af den almindelige overførselsadgang på 5 pct., idet der overføres 9.598.000 kr. vedrørende områder med særlig overførselsadgang, som udgøres af vintertjenesten.

Overskuddet udgøres af et overført overskud fra 2020 på 14,5 mio. kr. samt anvendelse af overførte midler til ekstra udgifter til snerydning samt vedrørende bilflådestyring.

54 Vej og park

Bevillingen viser et overskud på 1.257.000 kr. som overføres fuldt ud til 2022. Overførslen er inden for rammen af den almindelige overførselsadgang på 5 pct.

Overskuddet skyldes større aktivitet i løbet af året som har genereret afspadseringstimer og udskudt vedligeholdelse af pladser og bygninger.

55 Ejendomme og service

Bevillingen viser et overskud på 475.000 kr. som overføres fuldt ud til 2022.

Overførslen er inden for rammen af den almindelige overførselsadgang på 5 pct., idet der overføres 458.000 kr. på særlige overførselsadgang vedrørende to projekter på bygningsområdet.

Overskuddet udgøres af et overført overskud fra 2020 på 2,4 mio. kr. som er anvendt til planlagt vedligeholdelsesopgaver fra 2020 som er udført i 2021.

56 Devika

Bevillingen viser et overskud på 834.000 kr. hvoraf 779.000 kr. overføres til 2022. Overførslen ligger inden for rammen af den almindelige overførselsadgang på 5 pct.

Overskuddet udgøres af et overført overskud fra 2020 på 0,6 mio. kr. samt en opsparing til grønne tiltag og nye produktionsudstyr i 2022.

57 Kollektiv trafik

Bevillingen viser et underskud på 8.183.000 kr. som overføres fuldt ud til 2022.

Underskuddet udgøres af et overført underskud på 6,5 mio. kr. samt et merforbrug på 1,6 mio. kr. som skyldes engangsudgifter, nedslidt materiel, øgede udgifter til brændstof og et højt sygefravær.

Udviklingen i økonomien har ikke fulgt den tidligere godkendte genopretningsplan, og der fremlægges en revideret handle- og afdragsplan til politisk godkendelse i april 2022.

49 Byg, plan og klima

Bevillingen er ny fra 2022 og hørte i forrige valgperiode under Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget. Beløbet til overførsel er opgjort på baggrund af overskuddet på de konti der konkret hører til bevillingen. Der er et overskud på 3.920.000 kr. som udgøres af et underskud på 262.000 på den almindelige overførselsadgang og et overskud på 4.182.000 kr. på særlig overførselsadgang. Overskuddet vedrører hovedsageligt bevilgede tilskud på klimaområdet som endnu ikke er udbetalt.

Anlæg

På Natur-, Miljø- og Planudvalgets område er der en lang række uafsluttede anlægsprojekter, hvor der overføres i alt 86.093.499 kr.

De væsentligste overførsler på vejområdet er udskiftning af gadebelysningen til LED-teknologi samt den disponible pulje vedrørende veje og broer. På bygningsområdet er det etablering af køkkener i dagtilbud og øget brandsikkerhed i plejeboliger, og under områdefornyelse er de væsentligste overførsler vedrørende Nexø Strandpark og Byens hus/Torv på tværs i Rønne.

Økonomiske konsekvenser

Opgørelsen af budgetoverførslerne til 2022 fremgår nedenfor.

Drift

Det samlede overskud på den overførbare bevilling udgør 14.832.000 kr., hvoraf 122.000 kr. ligger uden for rammen for den automatiske overførselsadgang. Det indstilles at der overføres 14.710.000 kr. jf. tabel 1.

Tabel 1: Resultat, korrektioner og beløb der indstilles overført

Beløb i 1.000 kr. SO: = Særlig overførselsadgang	Korrigeret resultat 2021	I pct. af budgetrammen	Automatisk overførselsadgang	Anmodning fra centret	Beløb der indstilles overført til 2022	Beløb der ikke overføres
51 Beredskab	-23	-0,2%	-23	0	-23	0
52 Teknik, natur og miljø	1.425	5,2%	1.358	0	1.358	68
SO: Puljer og projekter	2.428		2.428	0	2.428	0
SO: Jordforurening	2.103		2.103	0	2.103	0
SO: Skadedyr	416		416	0	416	0
<i>52 Teknik, natur og miljø i alt</i>	<i>6.372</i>		<i>6.305</i>	<i>0</i>	<i>6.305</i>	<i>68</i>
53 Veje, parker og anlæg	582	1,1%	582	0	582	0
SO: Puljer og projekter	-5		-5	0	-5	0
SO: Vintertjeneste	9.603		9.603	0	9.603	0
<i>53 Veje, parker og anlæg i alt</i>	<i>10.180</i>		<i>10.180</i>	<i>0</i>	<i>10.180</i>	<i>0</i>
54 Vej og park	1.257	1,8%	1.257	0	1.257	0
55 Ejendomme og service	17	0,0%	17	0	17	0
SO: Puljer og projekter	458		458	0	458	0
<i>55 Ejendomme og service i alt</i>	<i>475</i>		<i>475</i>	<i>0</i>	<i>475</i>	<i>0</i>
56 Devika	834	5,3%	779	0	779	54
57 Kollektiv trafik	-8.183	-13,8%	-8.183	0	-8.183	0
49 Byg, plan og klima	-262		-262	0	-262	0
SO: Puljer og projekter	4.182		4.182	0	4.182	0
<i>49 Byg, plan og klima i alt</i>	<i>3.920</i>		<i>3.920</i>	<i>0</i>	<i>3.920</i>	<i>0</i>
I alt	14.832		14.710	0	14.710	122
Heraf med almindelig overførselsadgang	-4.353		-4.475	0	-4.475	122
Heraf med særlig overførselsadgang	19.185		19.185	0	19.185	0

Direktionen forudsætter, at centrene ikke kan igangsætte vedvarende tiltag for de overførte midler, men at disse alene kan anvendes til engangsudgifter og ikke til varig drift.

Budgetoverførslerne på udvalgets område er samlet set faldet med 1,1 mio. kr. i forhold til budgetoverførslerne fra 2020, hvilket fremgår af tabel 2, hvor det også er fordelt på bevillingerne.

Tabel 2: Udvikling i budgetoverførsler

Beløb i 1.000 kr. SO: = Særlig overførselsadgang	Regnskabsresultat 2021	Heraf budgetoverførsel fra 2020	Budgetoverførsel til 2022	Ændring i overførsel
51 Beredskab	-23	-210	-23	187
52 Teknik, natur og miljø	1.425	803	1.358	555
SO: Puljer og projekter	2.428	2.400	2.428	28
SO: Jordforurening	2.103	595	2.103	1.508
SO: Skadedyr	416	-990	416	1.406
<i>52 Teknik, natur og miljø i alt</i>	<i>6.372</i>	<i>2.808</i>	<i>6.305</i>	<i>3.497</i>
53 Veje, parker og anlæg	582	1.672	582	-1.090
SO: Puljer og projekter	-5	514	-5	-519
SO: Vintertjeneste	9.603	12.348	9.603	-2.745
<i>53 Veje, parker og anlæg i alt</i>	<i>10.180</i>	<i>14.534</i>	<i>10.180</i>	<i>-4.354</i>
54 Vej og park	1.257	-15	1.257	1.272
55 Ejendomme og service	17	2.431	17	-2.414
SO: Puljer og projekter	458	-25	458	483
<i>55 Ejendomme og service i alt</i>	<i>475</i>	<i>2.406</i>	<i>475</i>	<i>-1.931</i>
56 Devika	834	631	779	148
57 Kollektiv trafik	-8.183	-6.549	-8.183	-1.634
49 Byg, plan og klima	-262	-21	-262	-241
SO: Puljer og projekter	4.182	2.783	4.182	1.399
<i>49 Byg, plan og klima i alt</i>	<i>3.920</i>	<i>2.762</i>	<i>3.920</i>	<i>1.158</i>
I alt	14.832	15.853	14.710	-1.143

Anlæg

På anlægssiden overføres 86.093.499 kr. jf. tabel 3, idet de enkelte anlægsprojekter er specificeret i bilag 1.

Tabel 3: Budgetoverførsler på anlæg

Område	Overført rådighedsbeløb
Center for Natur, Miljø og Fritid - Natur og miljø	320.000
Center for Natur, Miljø og Fritid - Veje og havne	13.062.814
Center for Ejendomme og Drift - Vej, park og anlæg	8.425.222
Center for Ejendomme og Drift - Bygninger	41.783.089
Center for Ejendomme og Drift - Ældre-/plejeboliger	3.258.100
Center for Regional Udvikling, It og Sekretariat	19.244.274
Natur-, Miljø og Planudvalget i alt	86.093.499

Bilag

Overførsel af rådighedsbeløb vedrørende anlæg - NMPU

Punkt 10: Prioritering af ressourcer i byg

22/2789

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

På mødet i Natur, Miljø og Planudvalget den 16. marts 2022, blev der givet en orientering om status for byggesagsbehandlingen i Bornholms Regionskommune. Ved mødet blev administrationen bedt om at fremkomme med en ny sag, med forslag til, hvordan en prioritering af ressourcer inden for udvalgets egne økonomiske områder vil kunne nedbringe byggesagsbehandlingstiderne.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- Der afsættes 2,17 mio. kr. til igangsættelse af initiativer i 2022, finansieret af midler afsat til Byens Hus.
- Oversende til budgetforhandlingerne for 2023 at der afsættes tilføres yderligere 4 mio. til byggesagsbehandlingen pr. år, samt at der i 2023 tilføres yderligere 4 mio. i éngangsbeløb, til håndtering af sagsbunke.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

- Anbefales. Søren Schow kan ikke medvirke. René Danielsson kan ikke medvirke, da han mener, at udvalget er forpligtet til at kigge sig selv efter i sømmene inden de går i gang med at ødelægge anlægsprojekter.
- Anbefales. René Danielsson kan ikke medvirke, da han mener, at det er ansvarsforflygtigelse, at udvalget ikke vil prioritere inden for egen ramme, men bare sender opgaven videre

Sagsfremstilling

Ved mødet den 16. marts, beskrev BYG en række tiltag, som iværksættes straks og uden tilførsel af ekstra ressourcer. Det drejer sig bl.a. om oprettelsen af et fast-track, samt en prioritering af de indkomne sager. Der vil herudover især blive fokuseret på udarbejdelsen af bedre vejledninger med henblik på at forbedre kvaliteten af de indkomne ansøgninger. Der vil være tale om bedre vejledninger inde i selve ansøgningsmodulet (Byg og Miljø – også kaldet BoM) samt bedre vejledninger på hjemmesiden således, at borgeren kan finde en del af den nødvendige information, inden byggeansøgningen udformes og indsendes. BYG havde den 31. marts besøg af byggesagsafdelingen fra Frederiksberg Kommune, og der blev ved det besøg udvekslet erfaringer indenfor disse emner.

Herudover bad udvalget, på mødet den 16. marts 2022, om et økonomisk overblik over de ikke disponerede midler i 2022 i puljer, konti og lignende på førstkommende møde med henblik på, at kunne beslutte en eventuel omprioritering af budgetmidler indenfor udvalgets område i 2022.

Det har inden for fristen for udarbejdelsen af dette dagsordenspunkt ikke været muligt, at gennemgå samtlige puljer mv., men administrationen har kigget på mulige områder med ikke disponerede midler og har umiddelbart fundet frem til de i bilaget anførte muligheder.

Byg har forhørt sig om muligheden for ekstern bistand til byggesagsbehandlingen og fundet frem til muligheden for at indgå aftaler med 4 selvstændige, som vil kunne løse opgaven efter medgået tid med honorering efter regning.

Ved at afsætte 1,25 mio. kroner til ekstern akut-hjælp til byggesager i 2022, vil der først og fremmest skabes mulighed for at øge overblikket i afdelingen, få skabt mulighed for øget dialog med ansøgerne (eventuel ved at udvide telefonåbningstider mv) – alt sammen med henblik på at få vendt den nedadgående spiral og derved få reduceret stressniveauet i afdelingen. Endelig vil der kunne sættes skub i den ophobede sagsmængde.

Udover eksterne konsulenter anbefaler administrationen, at der afsættes ressourcer i 2022 til at finansiere ekstra byggesagsbehandlere med henblik på, at sikre oplæring af nye medarbejdere inden nuværende fratræder. Det forventes, at to medarbejdere fratræder for at gå på pension i løbet af 2022. Normalt vil ansættelsesproceduren for nye medarbejdere først påbegyndes efter fratrædelsen af en medarbejder. Dette medfører dog ofte, at der så sker et videnstab. Netop i BYG er dette videnstab ekstra uheldigt, da det tager lang tid at oplære nye byggesagsbehandlere.

Det foreslås, at der afsættes 920.000 i 2022 til denne ”dobbelte løn”.

For budgetår 2023 og frem.

Ved udvalgets marts møde, bad udvalget ligeledes om et overblik over indsatsområder for kommende år, men henblik på varigt at nedbringe byggesagsbehandlingstiden ved et opprioriteringsforslag til 2023.

Det vurderes, at der med den nuværende byggeaktivitet – og under forudsætning af at målet fortsat er at leve op til KLVs servicemål, vil skulle tilføres 8,5 stillinger i BYG, for at kunne skabe balance mellem antallet af indkomne sager og

bemandingen. Dette vil svare til en årlig udgift på ca. 4 mio. kr. (varige midler).

Hertil vil der være behov for at afsætte midler til ressourcer til håndtering af den ophobede sagsmængde. Dette forventes at kræve tilførsel af 3,5 mio. kr. i éngangsudgift.

Det skal endelig bemærkes, at der forventes en manglende indtjening på byggesagsgebyr i forhold til budgetteret, på ca. 1 mio. i 2022.

Økonomiske konsekvenser

Fremgår af sagsfremstillingen.

Bilag

Bilag - Midler til omdisponering

Punkt 11: Orientering om tiltag for at opnå flere buskunder samt godkendelse af revideret afdragsplan for BATs underskud

22/7298

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

BAT's strategi og udviklingsplan omtaler bl.a. udfordringen med at få kunderne tilbage til den kollektive transport efter en tid med corona. Derfor er de tiltænkte initiativer beskrevet kort i sagsfremstillingen.

BAT kom ud af 2021 med et samlet underskud på 8,2 mio. kr. Dette er en forøgelse af underskuddet fra 2020 på 6,5 mio. kr. med 1,7 mio. kr. Regnskab 2021 udviser dermed et merforbrug på 1,7 mio. kr., mens det fra årets start var forventet, at der skulle være et mindreforbrug i årets drift, der skulle nedbringe det samlede underskud med 1,1 mio. kr.

Med planlægningen af BATs budget 2022 i december 2021 er der budgetlagt et afdrag på 2 mio. kr. De første måneder i 2022 viser imidlertid et stigende udgiftsniveau for blandt andet brændstof. Det kan give en forskydning af afdragene og evt. en forlængelse af afdragsperioden. Samtidig er der usikkerhed om indtægterne i 2022, da det endnu er usikkert i hvilket omfang, der kompenseres for tabte indtægter som følge af corona. Evt. manglende indtægter, der ikke kompenseres vil have betydning for resultatet, og dermed muligheden for både at bringe budgettet i balance samt afdrage på underskuddet.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- a) revideret afdragsplan for afvikling af oparbejdet underskud godkendes, herunder at 2 mio. kr. afdrages i 2022, mens restbeløbet fordeles ligeligt over de kommende 3 år (2023-2025) ved en reduktion af budgettet på bevilling 57 Kollektiv trafik.
- b) Udvalget orienteres om usikkerhederne vedr. brændstofpriser, stigende omkostningsindeks samt indtægterne

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

- a) Anbefales.
- b) Orientering givet.

Sagsfremstilling

Efter en årrække med overskud, kom BAT ud af 2018 med et større underskud. Der blev i den forbindelse afdækket en ubalance i budgettet, og der blev i starten af 2019 iværksat tiltag til over en årrække dels at bringe balance i budgettet, dels at nedbringe underskuddet. Det vedrørte blandt andet reduktion i antal afgang på udvalgte ruter/perioder/tidspunkter, fx fjernelse af en afgang midt på dagen, mindre kørsel i ferier og weekender mv. Dertil var der indlagt en forventning vedr. optimering af vagt- og køreplaner.

Fra 2019 til 2020 blev der overført et underskud på 7,5 mio. kr., som til 2021 var nedbragt til 6,5 mio. kr., men med udgangen af 2021 øget til 8,2 mio. kr. pga. øgede udgifter i 2021.

Oversigt over resultat 2019-2021 og forventet afdrag 2022-2025

En række faktorer har været medvirkende til, at det hidtil ikke er lykkedes at afvikle underskuddet i større omfang, men tværtimod har været med til at øge dette i 2021:

En aldrende buspark med deraf følgende øgede udgifter til reparationer mv.:

Der blev til budget 2020 budgetteret med indkøb af nye busser, der dels skulle have bedre brændstoføkonomi, dels være billigere i reparationer. De første 6 busser ud af de ti nye er leveret ultimo 2021 og kan fra 2022 være med til at indfri målet om nedbringelse af det samlede underskud.

De sidste 4 af de først planlagte 10 nye busser, er efterfølgende besluttet ændret til el-busser. Leveringstidspunkt for disse kendes endnu ikke.

Forbrug på værkstedet overstiger i 2021 budgettet med 1,35 mio. kr., heraf udgør planlagte forhåndsindkøb til 2022 - pga forventet lang leveringstid 0,6 mio. kr. dvs. i et merforbrug på 0,75 mio. kr. til vedligehold i 2021.

Udgifter til flytning af værksted og parkering:

Beslutningen om at BAT skulle flytte værksted fra Remisevej blev fulgt op af en beslutning om også at flytte parkeringen af busserne. Mens der blev givet budget til flytningen af værkstedet og deraf følgende udgifter, har BAT selv afholdt de yderligere udgifter til etablering af ny parkeringsplads samt omklædnings- og mandskabsfaciliteter. Det nye værksted, parkering og mandskabsfaciliteter er nu i brug.

Der er i 2020 og 2021 afholdt udgifter til flytning og indretning for knap 0,6 mio. kr. i alt fordelt med 0,2 mio. kr. i 2020 og 0,4 mio. kr. i 2021.

Brug af eksterne vognmænd, hvor der var budgetteret med egen kørsel:

En del af kørslen er lagt ud til eksterne vognmænd som følge af udbud. Dog har det været indregnet, at der skulle ske en større kørsel i eget regi vedr. rute 7/8. Pga. både mangel på materiel samt sygdom, har en større del af denne kørsel været udlagt til eksterne vognmænd. Fra budget 2022 ventes kørslen af rute 7/8 fuldt hjemtaget, hvilket forventes at give en samlet driftsbesparelse. Betalinger til eksterne vognmænd var i 2021 på 2,3 mio. kr. mere end det forventede ved årets start.

Øvrige udgifter:

Der har i 2021 været afholdt udgifter til reparation af klippekortautomater på i alt 0,4 mio. kr., som der ikke var budgetteret med.

Opgradering af hjemmeside er gennemført for 0,1 mio. kr. i 2021.

Der blev i 2021 udbetalt en lønregulering til lønnen fra 2020 – denne var kendt fra årets start, men påvirker fortsat det samlede resultat med 0,4 mio. kr.

De samlede merudgifter til løn/personale udgør 2,6 mio. kr. i regnskab 2021.

Besparelser:

Prisen på brændstof var i størstedelen af 2021 lavere end budgetteret, men endte med høje priser i årets sidste måneder. Det samlede forbrug endte på 6,3 mio. kr. mod budgetterede 7,5 mio. kr.

Det samlede forbrug i 2021 endte på 58,3 mio. kr.

Status på skyldig afspadsering

I slutningen af 2018 var der en skyldig afspadseringssaldo på 4.600 timer.

Nedbringelse af afspadseringssaldoen blev medtaget i handleplanen fra 2019.

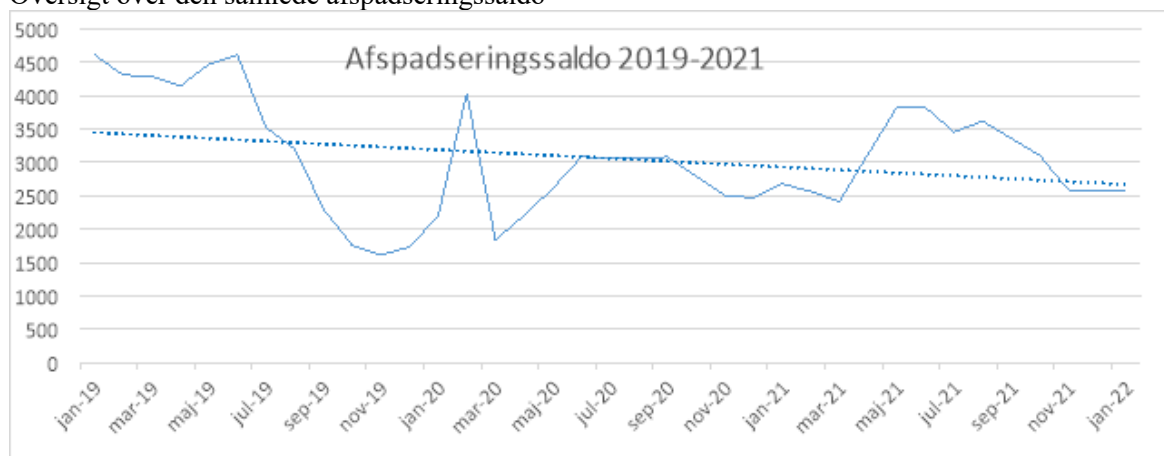
Saldoen er ultimo 2021 nedbragt til knap 2.600 timer. En stor del af afviklingen skete i 2019, mens der i 2020 blev tilskrevet timer blandet andet som følge af kurser og uddannelse. I 2021 er der trods en høj sygdomsprocent afviklet yderligere 100 timer hen over året. Skyldig saldo for afspadsering følges nøje og der er i 2022 budgetlagt og forventet bemandede således, at der løbende kan afvikles timer samt afvikles på den skyldige saldo.

2022 og fremadrettet

I det planlagte driftsbudget for 2022, er der budgetteret med et afdrag på 2,0 mio. kr., der vil bidrage til at nedbringe underskuddet tilsvarende.

I 2022 er de første seks nye busser i drift. Der er i budgettet søgt taget højde for fortsat vedligehold af øvrige busser. Der er sket nyansættelser af chauffører i forhold til at bemande de ruter, der hidtil har været kørt i eget regi samt fuld hjemtagning af rute 7/8 samt fortsat nedbringelse af afspadseringssaldoen.

Oversigt over den samlede afspadseringssaldo

Udgiftsbudgettet for BAT er i 2022 på 55,2 mio. kr. i alt. Nedenstående viser oversigt over de største poster i BATs budget og ændringen fra 2021 til 2022.

Budgetpost	Forbrug 2021	Budget 2022	Bemærkning
Reparation og vedligehold af busser (køb af reservedele samt reparation ved eksterne værksteder)	3,5 mio. kr.	2,4 mio. kr.	Der er i slutningen af 2021 blevet leveret de første 6 nye busser. I 2021 er indkøbt ekstra materiale, der også benyttes i 2022. Derudover tilrettelægges vedligehold med henblik på, at der udskiftes yderligere busser.
Eksterne vognmænd	11,1 mio. kr.	5,9 mio. kr.	En del af besparelsen ligger på regionalruterne blandt andet ved at rute 7/8 er hjemtaget (heraf er 0,5 mio. kr. indlagt som besparelse med budget 2022). Også betalingen på lokalruterne (skoleruter) er reduceret som følge af udbuddet, der trådte i kraft i efteråret 2021 og får fuld effekt i 2022.
Værksted, personale og bygninger	2,5 mio. kr.	1,8 mio. kr.	I 2021 er der betalt 0,4 kr. til indretning af værksted, p-plads, mandskabsfaciliteter mv. Dertil har det været nødvendigt med en højere bemanning i 2021 for at følge med i behovet for reparationer.
Lønninger og personaleudgifter	30,0 mio. kr.	30,8 mio. kr.	Budgettet er samlet hævet til 2022 som følge af, at en større del af kørslen på rute 7/8 køres i eget regi.
Brændstof	6,4 mio. kr.	6,8 mio. kr.	Forbrug i 2021; 700.000 liter af gns. pris på 9,09 kr./literen Ekstra forbrug ved at køre rute 7/8; i alt 62.000 liter Besparelse ved nye busser; 150.000 liter Forventet forbrug i alt; 612.000 liter Gns. pris 2022; 11,09 kr./l (pris nov. 2021 på 10,60 * fremskrivningsprocent) I alt 6,79 mio. kr.
Leasingudgifter	0	2,1 mio.	Besparelse på reparation samt brændstof skal finansiere leasingudgifterne for de nye

		kr.	busser.
It-systemer og udstyr	1,7 mio. kr.	1,6 mio. kr.	Der er i 2021 købt nye tablets mv.

Udover ovenstående afholdes udgifter til blandt andet leje af areal og toiletbygning ved Rønne Havn, udgifter til trykning af køreplaner, drift af stoppesteder (el til oversigtstavler), øvrige personaleudgifter og administration, forsikringer mv. Bortset fra leje af areal til parkering til Rønne Havn er bortfaldet, forventes ingen ændringer til de her nævnte poster fra 2021 til 2022.

Afdragsplanen, der følger af ovenstående disponering, medfører således et årligt afdrag på 2 mio. kr., hvorved underskuddet er afviklet med udgangen af 2025 under de givne forudsætninger.

Den samlede forskel i de oplistede udgifter fra 2021 til 2022 på 3,7 mio. kr. vedrører dels, at der var et merforbrug i 2021 på 1,7 mio., dels af at der er forudsat afdrag på 2,0 mio. kr. i 2022.

I afdragsplanen, er der ikke indlagt nyinvesteringer, som derved enten vil skulle finansieres ved medfølgende besparelser eller via budgetlægningsprocessen eller en forskydning i afdrag.

Det er muligt med de nuværende forudsætninger at rumme en opnormering af kørselskontoret i indeværende år fra 3,5 årsværk til 4 årsværk samt investering i billetapp til max 0,2 mio. kr. i 2022, ved en nednormering i øvrig administration. Med forsinkelsen af udbud – og deraf følgende senere levering af elbusser – er alene 6 ud af forventet 10 busser udskiftet primo 2022. Det giver et pres på udgifter til vedligehold. Der vil blive søgt optimeret således, at der tages hensyn til en eventuel kommende udskiftning af busser. Der vil på et kommende møde blive fremlagt en sag ang. kommende udskiftning af yderligere busser.

Status ultimo februar 2022

Stigende brændstofpriser

Dieselpriiserne har været generelt stigende i de første måneder af 2022. Ved planlægningen af budget for 2022 (efter vedtagelsen af budgettet) er der indregnet en forholdsvis høj stigning i brændstofprisen. Allerede nu ses alligevel afregningspriser, der overstiger dette, som følge af at krigen i Ukraine har medført ekstraordinært øgede dieselpriiser. De ekstraordinært høje dieselpriiser øger udgifterne for BAT's egendrift af busser og for skoleruterne.

BAT har egendrift på det regionale rutenet og forventer at bruge ca. 600.000 liter diesel i 2022. En ekstraordinær prisstigning på mellem 1 og 2 kr. i gns./pr. liter, samlet set hen over året, betyder merudgifter på 600.000-1.200.000 kr. Skoleruterne er i kontrakter med eksterne vognmænd. Kontrakterne reguleres månedligt efter et "Fælles omkostningsindeks for buskørsel". Dette indeks er sammensat af, og fordelt efter:

Løn: 60 pct.

Diesel: 17 pct.

Forbrugerpris: 8 pct.

Maskiner: 9 pct.

Rente: 6 pct.

Indekset reguleres bagud med 2 måneder, så de stigende brændstofpriser vil slå igennem på disse kontrakter fra maj måned. Der er beregnet på, hvad de ekstra dieselomkostninger vil have af indflydelse på disse kontrakter. En fremskrivning af indeks på nuværende tidspunkt viser en merudgift på ca. 200.000 kr.

Følgerne af de ekstraordinært øgede brændstofpriser fra februar vil kunne betyde et mindre afdrag end først forudsat i afdragsplanen som gengivet ovenfor. Det vil betyde at afdragsplanen forskydes med dette til kommende år, medmindre der kompenseres for merudgifterne som følge af de ekstraordinært høje brændstofpriser.

De ekstraordinære brændstofudgifter er noget alle trafikskaber i Danmark arbejder med. De andre trafikskaber har udliciteret kørslen og deres afregninger bliver derfor justeret af omkostningsindekset. Derfor kan de andre trafikskaber sende den ekstra udgift videre til de kommuner og regioner de kører for. Den mulighed har BAT ikke, da BAT er operatør på hovedparten af rutenettet og kontrakt holder for den udliciterede skolekørsel. For at sidestille BAT med de øvrige trafikskaber i Danmark, vil de ekstraordinære brændstofomkostninger skulle dækkes af en ekstrabevilling.

Usikkerhed om indtægter

Starten af 2022 har været præget af nedlukning og et højt smittetal. Dette sætter også sit præg på salg af kort og billetter. De to foregående år, har der været en kompensation fra statens side, for tabte indtægter som følge af coronarestriktioner, hvor også BAT har mærket effekten af corona og færre passagerer. Ingen af trafikskaberne forventer, at alle passagererne er fuldt tilbage de første måneder af 2022, om overhovedet i 2022. Dog er det endnu uvist, om der vil gælde samme kompensationsordning i 2022. I forhold til 2021 ser det ud til at der sker en vis bedring i salget, men om det er muligt at nå tilbage på indeks 100 er endnu uvist.

Det er i ovenstående vedrørende afdragsplanen forudsat, at der ikke er et indtægtstab i 2022, som bæres af BAT.

Udviklingen i passagerindtægter følges løbende og første samlede status på disse laves efter første kvartal (hvilket er efter sagsfrist for nærværende dagsordenspunkt)

For at forsøge at vinde kunderne tilbage til den offentlige trafik, arbejder BAT på at gøre det mere attraktivt at køre med offentlig trafik, og oplyse om at bussen i visse tilfælde er et billigere alternativ. Derfor arbejdes bl.a. på at indføre en ekspressbus mellem Rønne – Aakirkeby og Nexø og nedbringe transporttiden fra 1 time til 45 minutter. Der arbejdes på at kunder med periodekort, kan medbringe andre passagerer i weekenderne. Periodekortet giver størst gevinst, hvis det bruges til daglig transport. Efter corona er der flere som arbejder hjemmefra én til flere dage om ugen. Der mangler et produkt til den type kunder. Der er et stigende antal turister, der kommer til Bornholm på forlænget weekend/korte ferier. Til dem indføres et 4 dages kort som supplement til det 1- og 7-dageskort der findes i forvejen

Økonomiske konsekvenser

Ang. afdragsplan:

Driftsbudgettet er tilrettelagt således, at der er budgetteret med et afdrag på 2 mio. kr. i 2022 og det foreslås, at det resterende underskud afvikles budgetmæssigt over de kommende tre år. Dermed overføres konkret 2 mio. kr. af underskuddet til 2022 og budgettet på bevilling 57 Kollektiv trafik reduceres med 2,05 mio. kr. i hvert af årene 2023-2025.

Ang. stigende brændstofpriser:

Udgifter - ud over de fremregnede udgifter - til diesel som følge af ekstra ordinær stigning i brændstofpriser udgør 600.000 kr. for hver krone den gennemsnitlige literpris stiger hen over året.

Udgifterne til et stigende omkostningsindeks til vognmændene i skolerutekørsel-kontrakter vurderes til at udgøre ca. 0,2 mio. kr.

Ovenstående er selvsagt behæftet med store usikkerheder, da det er baseret på udviklingen i priser ultimo februar-primomarts. Trafikselskaberne i Danmark arbejder på at udvikle en model, til beregning af stigningen ud over forventelig stigning i brændstof.

Merudgifterne, som følge af de ekstraordinært øgede brændstofpriser opgøres endeligt ultimo 2022 med henblik på en eventuel politisk stillingtagen til regulering af budgettet/overførslen til 2023.

Ang. tabte indtægter:

Eventuelt tabte indtægter i 2022 kan først endeligt opgøres ultimo året.

Indtægtstab, der ikke kompenseres af trafikstyrelsen opgøres ultimo 2022 med henblik på en eventuel politisk stillingtagen til regulering af budgettet/overførslen til 2023.

Punkt 12: Anlægsregnskab for energirenovering i de kommunale bygninger – ESCO fase 2

22/8213

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Godkendelse af anlægsregnskab for energirenovering i de kommunale bygninger – ESCO fase 2, idet projektet er afsluttet i regnskab 2021. Anlægsbevillingen er godkendt i kommunalbestyrelsen den 23. februar 2017. Ændring af principper for energibesparende tiltag er godkendt i kommunalbestyrelsen den 29. juni 2020.

Jf. Kasse- og Regnskabsregulativets bilag 5.5.1 skal der for anlægsarbejder med bruttoudgifter over 2 mio. kr. udarbejdes særskilt anlægsregnskab, der forelægges kommunalbestyrelsen.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- anlægsregnskabet for energirenovering i de kommunale bygninger – ESCO fase 2 godkendes, og
- underskuddet på -770.413 kr. finansieres ved nedsættelse af det afsatte rådighedsbeløb til energirenovering i de kommunale bygninger – ESCO fase 3 i forbindelse med budgetoverførslerne fra 2021 til 2022.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

K Kommunalbestyrelsen meddelte den 23. februar 2017 anlægsbevilling til energirenovering i de kommunale bygninger – ESCO fase 2.

Formålet med projektet var at iværksætte en række energibesparende tiltag med henblik på at opnå besparelser på driftsbudgettet. Alle de igangsatte energiprojekter blev gennemregnet for at sikre, at tilbagebetalingstiden maksimalt var 12½ år.

Den oprindelige anlægsbevilling blev givet med udgangspunkt i ét bilag, hvor specifikke bygninger og projekter var oplyst. Kommunalbestyrelsen godkendte den 29. juni 2020 at principperne for projektet blev ændret, således at de enkelte delprojekter ikke blev valgt ud fra en på forhånd endelig opgørelse af opgaver, men på baggrund af påviste behov for energioptimerende tiltag ud fra det generelle princip om en maksimal tilbagebetalingstid på 12½ år.

De udførte projekter har været præget af renoveringerne af læringsmiljøerne på de bornholmske folkeskoler. Sideløbende med den bygningsmæssige ændring har der foregået udskiftning til LED-lys og styring i mange klasselokaler. Varme- og ventilationsanlæg er blevet fjernovervåget (CTS). I perioden med ESCO fase 2 blev fjernvarme udrullet over store dele af øen, hvilket medførte en samtidig ombygning af varmecentraler og opvarmningsanlæg. Bilag 1 viser en opsummering af udførte projekter.

På grund af en misforståelse i forbindelse med godkendelse af anlægsbevillingen til fortsættelsen med ESCO fase 3 blev der igangsat arbejder, som er bogført under ESCO fase 2, hvor der ikke var økonomisk dækning. Underskuddet foreslås dækket af bevillingen til ESCO fase 3, hvor udgifterne retteligt hører hjemme.

Økonomiske konsekvenser

Center for Ejendomme og Drift, Ejendomsservice, har gennemført projektet i overensstemmelse med projektbeskrivelsen forelagt kommunalbestyrelsen den 23. februar 2017 samt ændringen af principper for energibesparende tiltag, der er godkendt i kommunalbestyrelsen den 29. juni 2020.

Beløb i hele kroner	Forbrug 2017	Forbrug 2018	Forbrug 2019	Forbrug 2020	Forbrug 2021	Forbrug i alt
---------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

ESCO, Projektledelse	235.615	282.055	280.433	289.083	268.022	1.355.207
ESCO, Generelle udgifter	1.350		20.754	5.059	5.249	32.412
ESCO, Indkøb ej øremærket	649.784	204.262	50.975	60.219	54.313	1.019.553
ESCO, Energoptimering	2.162.043	1.299.365	2.374.169	2.006.964	1.406.973	9.249.514
ESCO, Energoptimering, momsreg.	72.847	257.589	101.943	640.971	84.435	1.157.785
ESCO, Solceller			299.317	2.625	0	301.942
Nettoudgifter i alt	3.121.639	2.043.271	3.127.591	3.004.921	1.818.991	13.116.413

Beløb i hele kroner	Anlægsbevilling	Rådighedsbeløb *	Samlet forbrug	Underskud
---------------------	-----------------	------------------	----------------	-----------

I alt	12.000.000	12.346.000	13.116.413	-770.413
-------	------------	------------	------------	----------

* Beløbet er prisreguleret med 346.000 kr. i perioden 2017-2021.

Underskuddet på 770.413 kr. finansieres ved nedsættelse af det afsatte rådighedsbeløb til energirenovering i de kommunale bygninger – ESCO fase 3, hvilket er indarbejdet i sagen vedrørende budgetoverførslerne fra 2021 til 2022.

Der blev i budget 2021 afsat rådighedsbeløb på i alt 12.000.000 kr. til ESCO fase 3 fordelt i årene 2021-2024 med 3.000.000 kr. årligt.

Der blev herefter den 25. november 2021 i første omgang givet en anlægsbevilling på 3.000.000 kr. til opstart af fase 3, idet anlægsbevillingen vil blive ansøgt forhøjet i de efterfølgende år.

Anlægsudgifterne i ESCO fase 2 og ESCO fase 3 lånefinansieres. Lånene optages årligt i marts/april måned, hvor der optages lån på sidste års låneramme. Der bliver ansøgt om anlægsbevilling til låneoptagelse i forbindelse hermed.

Bilag

Bilag ESCO, fase 2. Projektperiode 2017 - 2022

Punkt 13: Anlægsregnskab for etablering af produktionskøkken i Børnehuset Nordstjernen

22/8235

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Børne- og Skoleudvalget orienteres
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Godkendelse af anlægsregnskab for etablering af produktionskøkken i Børnehuset Nordstjernen, idet projektet er afsluttet i regnskab 2021. Anlægsbevillingen er godkendt i kommunalbestyrelsen den 20. februar 2020 med efterfølgende forhøjelse den 17. december 2020.

Jf. Kasse- og Regnskabsregulativets bilag 5.5.1 skal der for anlægsarbejder med bruttoudgifter over 2 mio. kr. udarbejdes særskilt anlægsregnskab, der forelægges kommunalbestyrelsen.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- anlægsregnskabet for etablering af produktionskøkken i Børnehuset Nordstjernen godkendes.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 05-04-2022

Orientering givet

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Etablering af produktionskøkken og automatisk brandalarmeringsanlæg (ABA-anlæg) i Børnehuset Nordstjernen udgjorde en del af en større ombygning af daginstitutionen, med det formål at udvide kapaciteten med 25 børneenheder.

Bygningen på Thorkildsvej i Rønne, som kommunen lejer til brug for Børnehuset Nordstjernen, er ejet af Bo42, og det var derfor Bo42, der varetog om- og tilbygningen. Dog blev det besluttet, at etableringen af produktionskøkkenet og ABA-anlægget skulle finansieres af kommunen.

Kommunalbestyrelsen meddelte den 20. februar 2020 en anlægsbevilling til etablering af produktionskøkken i Børnehuset Nordstjernen.

På kommunalbestyrelsesmødet den 25. juni 2020 blev der reserveret flere midler til projektet, som følge af licitationsresultatet, som viste, at den oprindelige anlægsbevilling ikke var tilstrækkelig.

Den 17. december 2020 godkendte kommunalbestyrelsen en forhøjelse af anlægsbevillingen.

Byggeprocessen forløb efter tidsplanen, og daginstitutionen kunne jf. tidsplanen rykke ind i deres nye rammer igen, idet den under byggeriet var på Østre Skole (Vildanden).

Anlægsregnskabet udviser et underskud på netto 84.200 kr., som hovedsageligt skyldes kommunens andel af Bo42s udgifter til administrationsbidrag, finansieringsomkostninger og huslejetab. De to førstnævnte poster var fejlagtigt ikke var indregnet i det oprindelige budget fra Steenbergs Tegnestue, og ingen af posterne var indeholdt i kommunens anlægsbudget til projektet. I beløbet indgår tillige et mindreforbrug på posterne indkøb af service til køkkenet og uforudsete udgifter.

Økonomiske konsekvenser

Center for Ejendomme og Drift, Ejendomsservice, har gennemført projektet i overensstemmelse med projektbeskrivelsen og anlægsbevillingen forelagt kommunalbestyrelsen den 20. februar 2020 med efterfølgende forhøjelse den 17. december 2020.

Det samlede projekt var budgetlagt til 9.700.000 kr. inkl. moms, hvoraf det blev aftalt, at kommunen skulle bidrage med 2.500.000 kr. inkl. moms. Kommunens bidrag blev beregnet med en forholdsmæssig andel af de samlede udgifter på

baggrund af produktionskøkkenets m2. Kommunen kunne få momsfradrag af de indkøb, der blev faktureret direkte til kommunen, hvorfor den budgetlagte reelle nettoudgift udgjorde 2.272.500 kr.

Anlægsbevillingen blev den 17. december 2020 forhøjet med 449.500 kr. til i alt 2.290.500 kr., idet kommunens andel blev beregnet således:

Nordstjernen, køkken og ABA-anlæg Beløb i hele kroner ekskl. moms	Nettoudgift BRK
Budget Bo42, kommunens forholdsmæssige andel	2.272.500
CTS, andel finansieret via den afsatte anlægsbevilling til ESCO*	-62.000
Indkøb af service til køkkenet	80.000
Anlægsbevilling	2.290.500

* Kommunalbestyrelsen godkendte i den første anlægsbevillingssag den 20. februar 2020, at udgiften til ”Central Tilstandskontrol og Styring af tekniske installationer” (CTS) på 62.000 kr. ekskl. moms skulle afholdes og finansieres af den afsatte anlægsbevilling til ESCO, energirenovering i kommunale bygninger.

Derved kom kommunens andel af projektet til at udgøre følgende:

Beløb i hele kroner ekskl. moms	Budget	Forbrug 2020	Forbrug 2021	Forbrug I alt
Bygningsareal ca. 24 m2 *	512.500		512.500	512.500
Fast indretning, installationer *	606.250		606.250	606.250
Pro-hvidevarer	200.000		209.947	209.947
Fedtudskiller	70.000		70.000	70.000
Køkken, ventilation/emhætte m.m.	150.000		150.000	150.000
CTS (delvis input fra Ejendomme og Drift)**	288.000		288.000	288.000
ABA-anlæg	140.000		140.000	140.000
Uforudsete udgifter*	93.750		56.313	56.313
Andel til sagsomkostninger m.m.*	150.000	17.140	283.552	300.692
Indkøb service	80.000		40.999	40.999
I alt, køkken og ABA-anlæg	2.290.500	17.140	2.357.560	2.374.700

*Forholdsmæssig andel

** Den samlede udgift til CTS udgør 350.000 kr., heraf er 62.000 kr. afholdt via anlægsbevillingen ESCO, energirenovering i kommunale bygninger. Udgiften til CTS i denne anlægsbevilling udgør således 288.000 kr.

Beløb i hele kroner	Anlægsbevilling	Samlet forbrug	Underskud
I alt	2.290.500	2.374.700	-84.200

Anlægsregnskabet udviser et underskud på 84.200 kr., som er fragået de likvide midler.

Punkt 14: Anlægsregnskab for opgradering af brandsikkerheden i plejeboliger på Bornholm, spor 1 – Plejecenter Aabo

20/12469

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Godkendelse af anlægsregnskab for opgradering af brandsikkerheden på Plejecenter Aabo, idet projektet er afsluttet i regnskab 2021.

Anlægsbevillingen er godkendt i kommunalbestyrelsen den 25. juni 2020 med efterfølgende tilpasning den 25. november 2021, hvor anlægsarbejderne for Plejecenter Klippebo blev justeret ud af projektet. Den nuværende anlægsbevilling vedrører således alene Plejecenter Aabo.

Jf. Kasse- og Regnskabsregulativets bilag 5.5.1 skal der for anlægsarbejder med bruttoudgifter over 2 mio. kr. udarbejdes særskilt anlægsregnskab, der forelægges kommunalbestyrelsen.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- anlægsregnskabet for opgradering af brandsikkerheden på Plejecenter Aabo godkendes.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen meddelte den 25. juni 2020 en anlægsbevilling til opgradering af brandsikkerheden på plejecentrene Klippebo og Aabo.

Formålet med projektet var at lovliggøre plejecentrene efter påbud fra Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, nu Bolig- og Planstyrelsen. På grund af at projektet var presset tidsmæssigt, blev anlægsbevillingen givet ud fra foreløbige overslag over udgifterne samt under forudsætning af, at bevillingen kunne rumme afholdelse af udgifterne til opgradering af brandsikkerheden på begge plejecentre.

Efterfølgende skulle det vurderes, hvorvidt Bornholms Regionskommune kunne afholde udgifterne til opgradering af brandsikkerheden på Plejecenter Klippebo, der ejes af Lejerbo. BDO, kommunens revisionselskab vurderede, at det var Lejerbo, der skulle afholde og finansiere den påkrævede opgradering, og kommunalbestyrelsen godkendte den 17.

september 2020 på den baggrund en ansøgning fra Lejerbo om optagelse af lån på i alt 5,6 mio. kr. samt kommunegaranti for lånet. Bornholms Regionskommune har forestået udbud af projektet samt projektstyringen på Plejecenter Klippebo, og har i anlægsfasen afholdt udgifterne som udlæg for Lejerbo.

Kommunalbestyrelsen godkendte den 25. november 2021 en tilpasning af anlægsbevillingen, således at den nuværende anlægsbevilling alene udgør anlægsudgifter vedrørende Plejecenter Aabo.

I indstilling i november 2021 blev anlægsøkonomi på Plejecenter Aabo nedjusteret, idet udgifterne til projektet blev beregnet lavere end oprindeligt estimeret. Denne reduktion var desværre behæftet med en fejl, hvor ekstern rådgivers honorar ikke var medregnet.

Tilpasningen af anlægsbevillingen skulle retlig være 577.000 kr. højere, altså have en samlet anlægsbevilling på 4.377.000 kr.

Oprindeligt anlægsoverslag fra juni 2020 estimerede udgifter til Aabo på 5.392.739 kr. ekskl. moms.

Økonomiske konsekvenser

Center for Ejendomme og Drift, Ejendomsservice, har gennemført projektet i overensstemmelse med projektbeskrivelsen og anlægsbevillingen forelagt kommunalbestyrelsen den 25. juni 2020 med efterfølgende tilpasning den 25. november 2021.

Projektet er delt op i to, da servicearealer og boliger har forskellige momsmæssige konsekvenser. Anlægsudgifter, der vedrører boliger, er inkl. moms, da momsen ikke kan fratrækkes på boligdelen. Anlægsudgifter, der vedrører servicearealer, opgøres ekskl. moms, da momsen kan fratrækkes.

Anlægsudgifter til servicearealer (ekskl. moms)	Forbrug 2020	Forbrug 2021	Forbrug i alt
Konsulentydelse	103.825	43.602	147.427
Håndværkerudgifter	97.470	853.229	950.699
Øvrige udgifter	0	9.245	9.245
I alt	201.295	906.075	1.107.370

Anlægsudgifter til boliger (inkl. moms)	Forbrug 2020	Forbrug 2021	Forbrug i alt
Konsulentydelse	282.380	147.695	430.075
Håndværkerudgifter	284.288	2.488.583	2.772.871
Øvrige udgifter	0	26.965	26.965
I alt	566.668	2.663.243	3.229.911

Samlet overblik	Anlægs- bevilling	Samlet forbrug	Underskud
Anlægsudgifter til servicearealer (ekskl. moms)	975.000	1.107.370	-132.370
Anlægsudgifter til boliger (inkl. moms)	2.825.000	3.229.911	-404.911
I alt	3.800.000	4.337.281	-537.281

Underskuddet på servicearealdelen på 132.370 kr. er fragået de likvide midler.

Der optages lån på 3.230.000 kr. til finansiering af anlægsudgifterne vedrørende boligdelen, idet ydelserne på lån indregnes i huslejen på boligerne. Sagen vedrørende låneoptagelse forventes behandlet på kommunalbestyrelsens møde den 31. marts 2022.

Punkt 15: Anlægsbevilling til udvikling af Søndre Løkker i Rønne Syd - detailprojektering

22/7570

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen godkender

Resumé

Kommunalbestyrelsen godkendte den 29. april 2021 en anlægsbevilling til udarbejdelse af dispositionsforslag og tekniske forundersøgelser, som led i byggemodningen af Søndre Løkker i Rønne Syd. Kommunalbestyrelsen skal bevilge yderligere midler til detailprojektering af veje og stier, teknisk og juridisk bistand samt byggeledelse i anlægsperioden, hvorfor Center for Ejendomme og Drift hermed søger om en tillægsbevilling på 1.245.000 kr.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- a) der gives en tillægsbevilling til anlægsbevilling på 1.245.000 kr. til detailprojektering, teknisk og juridisk bistand samt byggeledelse ifm. byggemodningen af Søndre Løkker, således at den samlede anlægsbevilling herefter udgør 2.945.000 kr., og
- b) der gives en tillægsbevilling til rådighedsbeløb i 2022 på 1.245.000 kr. finansieret af kassebeholdningen.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte den 28. januar 2021 en samlet plan for området Søndre Løkker i Rønne Syd med henblik på salg af arealer/grunde til boligformål.

Planen indebærer, at Bornholms Regionskommune skal anlægge en stamvej, der skal forsyne delområderne A, B og C fra Sagavej, samt at Bornholms Regionskommune selv byggemodner og sælger ca. 18 parceller i delområde A, og at delområderne B og C sælges som storparceller.

Byggemodningen af veje og stier, samt udstykning af parceller i delområde A før salg, er delt op i tre delopgaver.

Kommunalbestyrelsen vedtog den 29. april 2021 at bevilge midler til byggemodningens delopgave 1, som omfatter udarbejdelse af overordnet dispositionsplan for området, samt undersøgelser for arkæologi, beskyttede dyrearter, geoteknik m.m.

Administrationens rådgivere har på baggrund af administrationens oplæg udarbejdet et dispositionsforslag, som med denne bevillingsansøgning skal udmøntes i et færdigprojekteret projektforslag, der kan udbydes før medio 2022.

De næste skridt i processen omkring byggemodning af området er således detailprojektering af stamvej, boligvej og stier, udbud og licitation af anlægsopgaven vedrørende veje og stier samt selve anlægsarbejdet for veje og stier – herunder byggeledelse.

Center for Ejendomme og Drift søger derfor med denne sag om en tillægsbevilling til delopgaverne 2 og 3 i forlængelse af den anlægsbevillingssag, der blev godkendt den 29. april 2021.

Delopgaverne 2 og 3 består i:

Delopgave 2: Detailprojektering, udbud samt teknisk og juridisk bistand

Denne delopgave vil udover detailprojektering tillige rumme udbud samt teknisk og juridisk bistand i forbindelse med bl.a. bygherrerådgivning og udarbejdelse af miljørapport.

Denne delopgave forventes at beløbe sig til ca. 995.000 kr.

Delopgave 3: Byggeledelse inkl. plan for sikkerhed og sundhed (PSS)

Denne delopgave forventes at beløbe sig til ca. 200.000 kr. for så vidt angår byggeledelse. Opgaven varetages internt i Center for Ejendomme og Drift. Da det ikke er en opgave, som ligger i den ordinære drift anmodes om, at der afsættes midler til at dække de ekstra lønudgifter til byggeledelse. Hertil kommer en udgift til ekstern konsulent på 50.000 kr. for udførelse af plan for sikkerhed og sundhed.

Overordnet planlægning

Redegørelse for salgsproces samt fysisk og økonomisk planlægning fremgår af den anlægsbevillingssag, som blev behandlet på kommunalbestyrelsens møde den 29. april 2021. Beslutningen af 29. april 2021 er vedlagt som bilag. Administrationen forventer at fremlægge en anlægsbevillingssag i maj eller juni måned, hvor der redegøres for den samlede tidsplan samt balancen mellem udgifter og indtægter i forbindelse med byggemodnings- og salgsproces. Arbejderne, som finansieres med denne sag, er en forudsætning for at kende udgifterne til vejanlæg og dermed også balancen i den kommende anlægsbevillingssag.

Økonomiske konsekvenser

De samlede udgifter til detailprojektering, byggeledelse med mere, som er anslået til at udgøre 1.245.000 kr., fremgår af nedenstående tabel:

Beløb i hele kroner ekskl. moms	2022-2023
Udarbejdelse af detailprojekt, udbud samt teknisk og juridisk bistand	995.000 kr.
Byggeledelse (varetages i Center for Ejendomme og Drift)	200.000 kr.
Plan for sikkerhed og sundhed (PSS)	50.000 kr.
I alt	1.245.000 kr.

Kommunalbestyrelsen godkendte den 29. april 2021 en anlægsbevilling på 1.700.000 kr. til delopgave 1, som omfatter udarbejdelse af dispositionsforslag og tekniske forundersøgelser.

Center for Ejendomme og Drift søger i denne sag om en tillægsbevilling til anlægsbevilling og rådighedsbeløb på 1.245.000 kr. til delopgave 2 og 3, jf. ovenstående tabel, således at den samlede anlægsbevilling til projektet herefter udgør 2.945.000 kr.

Udgiften på 1.245.000 kr. finansieres af kassebeholdningen.

Det forventes, at der i maj eller juni måned bliver fremlagt en sag vedrørende den samlede økonomi for både alle anlægsarbejder/byggemodning (udgifter) og for salg af arealer (indtægter) med henblik på justering og godkendelse af anlægsbevillinger til projektet.

Anlægsøkonomien vil blive justeret på baggrund af et samlet udarbejdet flerårigt budget, idet bevillingen til byggemodning (anlæg af vej mv.) skal forhøjes, og der skal gives anlægsbevilling til salg af grunde/arealer.

Det forudsættes, at den samlede økonomi i det store hele kommer til at hvile i sig selv set over en årrække, idet udgifterne finansieres af salgsindtægterne.

Bilag

Anlægsbevilling til udvikling af Søndre Løkker i Rønne Syd

Punkt 16: Forslag til tillæg til spildevandsplanen for Rønne Syd

22/7794

Politisk sagsgang

Natur- og Miljøudvalget, indstiller
Økonomi- og Planudvalget, indstiller
Kommunalbestyrelsen, beslutter

Resumé

Bornholms Regionskommune ønsker at etablere 18 parcelhusgrunde, hvor der i dag er et grønt område. Matriklerne er tidligere inddraget i spildevandsplanen som planlagt spildevandskloakeret, men undersøgelser af nedsivningsforholdene har vist, at området ikke er nedsivningsegnet. Området skal derfor separatkloakeres.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- forslag til tillæg til spildevandsplan: ”Separatkloakering af boligområde ved Rønne Syd, delområde A” godkendes og sendes i 8 ugers offentlig høring.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

I forbindelse med byggemodning af Rønne Syd er der behov for at revidere det gældende kloakeringsprincip. Området er i dag spildevandskloakeret, hvilket indebærer at grundejer selv skal håndtere overfladevand på egen grund. Det betyder i praksis at regnvand skal nedsives på egen grund.

Undersøgelser af nedsivningsforholdene har vist, at dette ikke er muligt.

For at kunne håndtere overfladevand skal området udlægges som separatkloakeret, hvilket betyder, at regn- og spildevand skal afledes til Bornholms Spildevand A/S' anlæg i hver sin ledning.

Tillægget skal screenes for miljøvurderingspligt, hvilket foretages i høringsperioden for planforslaget.

Forslaget til tillæg til spildevandsplanen skal i 8 ugers offentlig høring efter godkendelse af Kommunalbestyrelsen, hvorefter tillægget kan vedtages af kommunalbestyrelsen, efter behandling af eventuelle høringssvar.

For nærmere afgræsning af området henvises til det vedlagte tillæg. Det bemærkes at tillægget alene omfatter delområde A. Delområde B og C forventes separatkloakeret i forbindelse med godkendelse af den reviderede spildevandsplan med udgangen af 2022.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Tillæg til spildevandsplan

- Overordnede principper for spildevandshåndtering i såvel kloakopland som i det åbne land
- De politiske visioner for spildevandsplanens virke
- Hvilke virkemidler der kan tages i anvendelse for at spildevandsplanen kan implementeres

Økonomiske konsekvenser

-

Punkt 18: Forslag til affaldsplan 2022-2034

22/8482

Politisk sagsgang

Natur-, og Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Bofa præsenterer forslag til Bornholms Regionskommunes Affaldsplan 2022-2034. Affaldsplanen skal i offentlig høring i 8 uger, sammen med den miljørapport som er udarbejdet om forslag til affaldsplan. Kommunalbestyrelsen skal godkende at sende forslaget til affaldsplan med tilhørende miljørapport i høring.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- forslag til Bornholms Regionskommunes Affaldsplan 2022-2034 med tilhørende miljørapport, sendes i høring i 8 uger.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Anbefales.

Sagsfremstilling

BOFA har udarbejdet forslag til Bornholms Regionskommunes Affaldsplan 2022-2034.

Affaldsplanen fremstår i det digitale planformat DKPlan, som regionskommunen benytter. Det er også muligt at generere en PDF og en sådan er vedlagt som bilag 1. Den digitale version er dog den mest sammenhængende og kan nås via dette link:

<http://bornholm.viewer.dkplan.niras.dk/DKplan/DKplan.aspx?PlanId=54>

Affaldsplanen indeholder

Affaldsplan 2022- 2034 bygger videre på visionen om at afskaffe affald på Bornholm i 2032.

Affaldsplanen indeholder:

- En beskrivelse af de forskellige affaldsordninger som BOFA tilbyder borgere og erhverv.
- En kortlægning af BOFAs aktiviteter på Bornholm og de affaldsmængder som håndteres på øen.
- En gennemgang af de 3 hovedindsatser som BOFAs udviklingsarbejde bygger på; innovativt samarbejde med renovatøren, projektsamarbejder og Zero Waste Bornholm partnerskaber.
- Endvidere beskrives hvordan BOFA arbejder på at informere bornholmerne, store som små, om den grønne dannelse og viden om hvad cirkulær økonomi betyder for vores samfund.
- BOFAs vurdering af kommende stigning i affaldsmængderne på Bornholm og hvad det betyder for udviklingen af BOFAs aktiviteter.

Affaldsplanen tilgodeser de krav og anbefalinger, der er sat i henholdsvis affaldsbekendtgørelsen, affaldsaktørbekendtgørelsen, handlingsplanen for cirkulær økonomi (den nye nationale affaldsplan) og den nationale klimaplan, endvidere lægger planen sig op ad de mål for genanvendelse, som er sat i EU's affaldsdirektiv, EU's emballagedirektiv og EU's engangsemballage-direktiv, samt Bornholms Regionskommunes vision om at være en affaldsfri ø i 2032, "Bornholm Viser vej - uden affald 2032".

Høring

Affaldsplanen skal i offentlig høring i 8 uger. Herefter vil BOFA vurdere indkomne høringsforslag og sende en bearbejdet affaldsplan til politisk godkendelse.

Regulativer

Når affaldsplan 2022- 2034 er politisk godkendt, vil regulativ for husholdningsaffald og regulativ for erhvervsaffald blive opdateret så de matcher de ordninger som affaldsplanen beskriver.

Forventet ikrafttræden

Affaldsplan og regulativer forventes at træde i kraft d. 1. november 2022.

Miljøvurdering

Affaldsplanen 2022-2034 er omfattet af krav om miljøvurdering efter miljøvurderingsloven. Bornholms Regionskommune har derfor udarbejdet en miljørapport.

Miljørapporten er afgrænset til at omhandle miljøfaktorerne:

- Biologisk mangfoldighed, flora og fauna
- Befolkningen og menneskers sundhed
- Jordbund, herunder arealanvendelse
- Vand
- Luft
- Klimatiske faktorer
- Kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser, arkitektonisk og arkæologisk kulturarv
- Ressourceeffektivitet

Miljørapporten belyser miljøpåvirkningen på de nævnte miljøfaktorer ud fra affaldsplanens initiativer.

Miljørapporten konkluderer overordnet at -initiativerne i affaldsplanen vil have en positiv påvirkning på miljøet.

Økonomiske konsekvenser

Der er ingen økonomiske konsekvenser ved at sende affaldsplanen i høring.

Bilag

Bilag 1_Forslag til Affaldsplan BRK 2022 2034_PDF af digital

Bilag 2_Miljørapport til Forslag til Affaldsplan 2022 2034

Punkt 19: Endelige handleplaner for Naturpolitikken

21/13355

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget beslutter

Resumé

Naturpolitikken blev godkendt af kommunalbestyrelsen i juni 2021. I november 2021 godkendte Natur- og Miljøudvalget de strategiske indsatsområder og sendte første udkast til handleplaner i offentlig høring.

I forlængelse af høringsperioden har administrationen nu behandlet og kvalificeret handleplanerne for de 9 indsatsområder. De endelige handleplaner, som skal indfri naturpolitikkenes visioner, fremlægges nu til politisk godkendelse i Natur- Miljø- og Planudvalget.

Indstilling

Direktøren indstiller at:

- Udvalget godkender de endelige handleplaner for de 9 indsatsområder for Naturpolitikken
- Udvalget godkender, at projektorganisationen for naturpolitikken opløses og naturpolitikken udmøntning herefter indarbejdes i centrene drift, idet Center for Natur, Miljø og Fritid beholder ejerskabet for naturpolitikken.
- Udvalget godkender, at evaluering af handleplanerne sker på administrativt niveau én gang årligt i 1. kvartal frem til politiske evaluering af naturpolitikken i 2025 blandt andet med henblik på at afklare, om der er handlinger, som kræver politisk stillingtagen og/eller ressourcemæssig prioritering

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Indstilling godkendt.

Sagsfremstilling

Indledning

Naturpolitikken for Bornholm (se bilag a) blev godkendt af kommunalbestyrelsen på [KB-møde 24. juni 2021](#). I den forbindelse blev det besluttet, at arbejdet med at udarbejde konkrete handleplaner skulle igangsættes og forelægges Natur- og Miljøudvalget til godkendelse inden høring.

Natur- og Miljøudvalget godkendte på udvalgets [møde 2. november 2021](#), at indsatsen i forhold til Naturpolitikken skal målrettes indenfor 9 strategiske indsatsområder (se skema herunder)

Naturpolitikkenes Strategiske INDSATSOMRÅDER 2022-2025	Naturpolitikkenes visioner (mål) som dækkes af indsatsen			
	Vi er fælles om naturen	Mere plads til naturen	Vi handler bæredygtigt	Mere viden og formidling
BRK går forrest BRK viser vejen på egne arealer og i planarbejdet	X	X	X	X
Sammenhængende natur på Nordbornholm En prioriteret indsats i et caseområde for Grønt Danmarkskort		X		
Sikre og genoprette værdifuld natur Fortsætte med at gøre det, som virker. Starte nyt, som har stor værdi.		X		
Mere bynær natur I samarbejde med borgerne – vi starter med indlandsbyerne	X	X	X	X
Grøn dannelse på Bornholm Fortsætte indsatsen med børn og unge. Og udbrede den til de voksne	X		X	X
Grøn Ø – fælles digital platform Målrettet de voksne – borgere/turister/erhverv/lodsejere	X		X	X
Bedre adgang til Bornholms Rekreative Netværk Indledningsvis med udgangspunkt i eksisterende stier og faciliteter.			X	X
Kortlægning af vores værdifulde natur Som grundlag for "kloge" og langsigtede beslutninger og handlinger			X	X
Kommunikation og motiverende formidling En koordineret indsats, som sikrer inddragelse og medejerskab	X		X	X

I forlængelse heraf behandlede Natur- og Miljøudvalget første udkast til handleplaner til hver af de 9 indsatsområder. Der var tale om handleplaner, som udgjorde bruttolister over handlinger, hvoraf flere var i skitseform. Natur- Miljøudvalget besluttede at sende handleplanen for indsatsområdet "BRK går forrest" uredigeret i høring, mens de øvrige 8 handleplaner blev sendt i høring i redigeret form, idet udvalget på mødet udvalgte et antal handlinger fra bruttolisterne.

Høringssvar

Udkast til handleplaner for naturpolitikken blev sendt i 6 ugers høring 15. november 2021. Ved høringsperiodens udløb var der indkommet 5 høringssvar. Høringssvar med administrationens kommentarer fremgår af bilag b.

Det er administrationen samlede vurdering, at høringssvarene ikke giver anledning til at ændre i modellen med de 9 strategiske indsatsområder med tilhørende handleplaner eller at fjerne eller tilføje enkelthandlinger i de fremlagte handleplaner.

Høringssvarene går typisk i to retninger:

Dels har nogle af høringssvarene et generelt sigte, hvor Bornholms Regionskommune kritiseres for manglende politisk og administrativ prioritering af indsatsen i tilknytning til Naturpolitikken, herunder fremgår det i nogle af høringssvarene, at der er en oplevelse af, at der ikke tilstrækkelig grad sker en koordineret strategisk indsats, og at der er en utilstrækkelig ressourceafsættelse.

Dels retter mange af høringssvarene sig specifikt mod enkelthandlinger i handleplanerne med f.eks. konkrete forslag til ændringer og tilføjelser, eller med kommentarer til indhold og proces. De handlingsspecifikke kommentarer, som er tilgået via høringssvarene, er i stor udstrækning blevet indarbejdet i de justerede handleplaner.

Handleplanen BRK går forrest

I 2022 vil det især være handleplanen for indsatsområdet ”BRK går forrest”, som vil kunne udfolde handlinger i praksis. Der er forberedt en lang række handlinger og indsatser på de kommunale arealer - i byerne, skovene og langs vejene – som vil være synlige for borgere og brugere allerede i 2022. Det gælder f.eks. omlægning af pleje af græsarealer, idrætsområder, rastepladser mv., så naturen gives mere plads og gøres mere urørt.

Handleplanen ”BRK går forrest” er den mest omfangsrige handleplan og også den handleplan, som vil virke med størst tyngde på den korte bane. Handleplanen beskriver, hvordan Bornholms Regionskommune som koncern vil efterleve naturpolitikken og indeholder 34 handlinger fordelt indenfor områderne ”Bevare og understøtte eksisterende natur”, ”Mere plads til naturen på kommunens grønne områder”, ”Formidlingsfyrtårne”, ”Bæredygtig skovdrift med synergi mellem natur og produktion af træ” samt ”Naturpolitikken i planarbejdet”.

Denne handleplan skal i særlig grad udmøntes af Center for Ejendomme og Center for Natur, Miljø og Fritid, da de fleste handlinger skal udføres ved omlægninger af den daglige drift i centrenes afdelinger. Men handleplanen vil berøre alle centre i Bornholms Regionskommune, når der f.eks. sker ændringer i hvor ofte og hvornår, der slås græs og klippes hække, etableres mere vild natur omkring Bornholms Regionskommunes institutioner, indarbejdes naturhensyn i planarbejdet osv.

Handleplanens resultater vil ikke kun være synlige og have betydning for medarbejderne i Bornholms Regionskommune. Borgere, som besøger og bruger kommunens skoler, institutioner, skove, grønne områder og veje vil allerede fra 2022 begynde at se de forandringer, som handleplanens udmøntning i praksis vil medføre.

Se bilag c for uddybende beskrivelse af handleplanen og dens 34 handlinger.

Handleplaner for de øvrige indsatsområder

Udover handleplanen ”BRK går forrest” er der handleplaner for de øvrige 8 indsatsområder. Disse handleplaner er i hovedsagen målrettede indsatser udenfor Bornholms Regionskommunes drift og direkte råderum.

Handleplanernes udmøntning kræver typisk involvering af og samarbejde med borgere, lodsejere samt organisationer og erhvervsvirksomheder indenfor f.eks. turisme. Handleplanerne har i højere grad karakter af, at de i 2022 skal startes op med en undersøgende proces, herunder afklaring af finansieringsbehov. Processen skal afklare, hvilke konkrete handlinger, som handleplanerne på et senere tidspunkt skal munde ud. For disse handleplaners vedkommende lægges der op til, at enkelthandlinger i de kommende år lægges op til politisk prioritering og evt. godkendelse, efterhånden som handleplanerne bliver kvalificeret og udviklet.

2 af de resterende 8 handleplaner skiller sig dog i den sammenhæng ud. Handleplanen ”Grøn Dannelse på Bornholm” er allerede under fuld udrulning i regi af Center for Skole (Børne- og Skoleudvalget), og er medtaget i denne sammenhæng på grund af den oplagte sammenhæng og synergi med naturpolitikken.

Handleplanen ”Kommunikation og motiverende formidling” lægger op til, at Bornholms Regionskommune og NaturBornholm indgår i et samarbejde om at levere en fælles kommunikationsindsats for at udbrede naturpolitikken til bornholmerne. Det samarbejde er allerede startet op, men en videreførelse med tyngde afhænger af, at det politisk prioriteres, at handleplanen i forbindelse med budgetprocessen for 2023 tilføres de foreslåede ekstra budgetmidler til en kommunikationsmedarbejder i 2023-2025.

Se bilag d-l for uddybende beskrivelse af de 8 øvrige handleplaner.

Organisering og evaluering

Arbejde med at udvikle naturpolitikken og de tilhørende handleplaner har indtil nu været forankret i en projektorganisation på baggrund af et kommissorium, som Kommunalbestyrelsen godkendte på KB-møde 17. december 2020. Administrationen lægger op til, at projektorganisationen ophører med den politiske godkendelse af de endelige handleplaner. Udmøntningen af naturpolitikken indarbejdes herefter i centrenes drift, idet Center for Natur, Miljø og Fritid beholder ejerskabet for naturpolitikken. De nuværende arbejdsgrupper fortsætter, hvor det giver mening.

Kommunalbestyrelsen besluttede i forbindelse med godkendelse af naturpolitikken på KB-mødet 24. juni 2021, at ”Naturpolitikken evalueres og revideres senest i løbet af 2025”. Derudover vurderer administrationen, at det vil være hensigtsmæssigt, at naturpolitikken handleplaner kort evalueres én gang årligt. Den årlige evaluering skal dels sikre, at

der er den forventede fremdrift på de politisk vedtagne handleplaner, og dels samle de handlinger op, som er blevet udviklet og kvalificeret og som kræver politisk stillingtagen og/eller økonomisk prioritering. Den årlige evaluering skal derfor foretages i 1. kvartal, så der er tilstrækkelig tid til at få budgetønsker indarbejdet i budgetprocessen for det/de efterfølgende budgetår.

Afsluttende bemærkninger

Det politiske engagement og medejerskab bliver afgørende, når handleplanerne skal realiseres i praksis. Mange af de indsatser og tiltag, som der lægges op til, må forventes at give anledning til debat i det bornholmske samfund. Det er derfor vigtigt, at administrationen og det politiske udvalg i den kommende tid går hånd i hånd i forhold til at kvalificere og nuancere debatten og bakke op om naturpolitikken, når den skal udfoldes i praksis.

Økonomiske konsekvenser

Der er på budget 2022 ikke afsat særskilte midler til at folde naturpolitikens handleplaner ud i praksis. Det er derfor en forudsætning, at de fremlagte handlinger for 2022 kun kan gennemføres i det omfang, som det er muligt indenfor centrene eksisterende budgetter.

For en del handleplaners vedkommende er finansieringsbehovet pt. uafklaret, hvorfor de økonomiske konsekvenser først kan beregnes ved evt. senere politiske sagsfremstillinger.

Der er handleplaner, hvor der lægges op til handlinger, som fra 2023 vil kræve budgetudvidelser. Det gælder for eksempel handleplanen Kommunikation og motiverende formidling, hvor ansættelse af en kommunikationsmedarbejder fra 2023 er en forudsætning for handleplanens gennemførelse. Det vil derfor være naturligt, at Natur-, Miljø og Planudvalget løfter dette budgetønske videre i budgetprocessen for 2023, hvis udvalget godkender den handleplan.

Bilag

- a - Bornholms Naturpolitik
- b - Høringssvar med kommentarer
- c - BRK går forrest
- d - Sammenhængende natur på Nordbornholm
- e - Sikre og genoprette værdifuld natur
- f - Mere bynær natur
- g - Grøn dannelse på Bornholm
- h - Grøn ø - fælles digital portal
- i - Bedre adgang til Bornholms Rekreative Netværk
- j - Kortlægning af værdifuld natur
- k - Kommunikation og motiverende formidling
- l - Alle handlinger samlet i ét dokument

Punkt 20: Beslutning om tilladelse til motorsportsbane

21/4544

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Bornholms Motor Sport ønsker at have en permanent motorsportsbane til træning og stævner. Administrationen fremlægger her en tilladelse efter miljøvurderingsloven til en motorsportsbane på Bolbyvej 12, 3782 Klemensker. Ud fra miljøvurdering og indkomne høringssvar er det administrationens vurdering, at motorsportsbanen kan etableres uden væsentlig miljøpåvirkning. Kommunalbestyrelsen skal godkende tilladelse efter miljøvurderingsloven til etablering og drift af motorsportsbanen endeligt.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- Tilladelse efter miljøvurderingsloven til etablering og drift af motorsportsbanen godkendes

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Bornholms Motor Sport har ansøgt om en permanent motorsportsbane til folkeræs og ATV på adressen Bolbyvej 12, 3782 Klemensker. Bornholms Motor Sport har tidligere haft en midlertidig bane på en anden adresse, men denne er nu nedlagt. Bornholms Motor Sport ønsker at komme til at køre på banen på Bolbyvej i år med forventet sæsonstart i april eller maj alt efter vejrforholdene. Bornholms Motor Sport afventer en tilladelse efter miljøvurderingsloven samt en miljøgodkendelse fra Bornholms Regionskommune.

Bornholms Regionskommune traf den 2. maj 2018 afgørelse om, at projektet ikke var miljøvurderingspligtigt. Afgørelsen blev påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som den 19. oktober 2020 ophævede Bornholms Regionskommunes afgørelse og hjemsendte den til fornyet behandling.

Motorsportsbanen havde også fået miljøgodkendelse den 9. maj 2019. Da en afgørelse om ikke miljøvurderingspligt er en del af oplysningsgrundlaget for en miljøgodkendelse, blev miljøgodkendelsen også ophævet, da afgørelsen om ikke miljøvurderingspligt blev det.

Bornholms Regionskommune har nu genbehandlet sagen på baggrund af Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger. Administrationen indstiller med dette dagsordenspunkt til Kommunalbestyrelsen at afslutte sagsbehandlingen ved at godkende vedlagte tilladelse efter miljøvurderingsloven af banen (§ 25 tilladelse - bilag A). Tilladelsen er udarbejdet på baggrund af miljøkonsekvensrapporten (bilag B).

I den gennemførte miljøvurderingsproces, er oplysningsgrundlaget for miljøgodkendelsen på ny på plads.

Administrationen vedlægger til orientering miljøgodkendelsen (bilag C). Miljøgodkendelsen erstatter delvist tilladelsen efter miljøvurderingsloven. Vilkår i miljøgodkendelsen bidrager til at sikre, at motorsportsbanen kan etableres og drives uden væsentlig miljøpåvirkning.

Motorsportsbanen kan etableres uden væsentlig miljøpåvirkning

Motorsportsbanen på Bolbyvej 12, 3782 Klemensker har affødt forskellige bekymringer for miljøpåvirkninger, hvoraf de væsentligste har været støj, leveforhold for markfirben og påvirkning på grundvand.

Når et konkret projekt gennemgår en miljøvurderingsproces, skal bygherre levere en miljøkonsekvensrapport. Omfanget af miljøkonsekvensrapporten bliver fastlagt gennem en afgrænsning, som kommunen meddeler. Et forslag til afgrænsningen kommer i offentlig høring, før kommunen beslutter den endelige afgrænsning.

Miljøkonsekvensrapporten udarbejdet af Bornholms Motor danner baggrund for miljøgodkendelsen og tilladelsen efter miljøvurderingsloven til motorsportsbanen. I de to afgørelser stilles vilkår, herunder til støj, levesteder for markfirben og grundvand. Miljøkonsekvensrapport samt udkast til miljøgodkendelse og udkast til tilladelse efter miljøvurderingsloven har været i offentlig høring. De indkomne høringssvar har givet anledning til en præcisering vedrørende vandløb, men ikke ændringer af vilkår.

Det er administrationens vurdering, at de stillede vilkår sikrer, at motorsportsbanen kan etableres uden væsentlig miljøpåvirkning.

Grundvand

I forbindelse med afgrænsningen af miljøkonsekvensrapporten til motorsportsbanen, fremlagde administrationen sin viden om jordlagene og beregninger af stoffers opførsel og vandring i jorden. Sammenholdt med projektbeskrivelsen, var det

administrationens vurdering, at motorsportsbanen ikke udgør en risiko for grundvandet i området. Administrationen foreslog derfor ikke at medtage grundvand i miljøkonsekvensrapporten. Ingen af de indkomne høringssvar til afgrænsningsnotatet omhandlede grundvand. Administrationen medtog derfor ikke grundvand i den endelige afgrænsning til miljøkonsekvensrapporten.

Nogle af forudsætningerne i Bornholms Motor Sports projektbeskrivelse var afgørende for administrationens vurdering af, at miljøpåvirkningen på grundvand ikke skulle belyses i miljøkonsekvensrapporten. De forudsætninger er derfor formuleret som vilkår i miljøgodkendelsen og tilladelsen efter miljøvurderingsloven.

Støj

Bornholms Motor Sport fik udarbejdet en støjberegning i forbindelse med udarbejdelse af kommuneplantillæg og lokalplan til motorsportsbanen. Støjberegningen viser, at motorsportsbanen kan overholde Miljøstyrelsens støjgrænser. Støjberegningen indeholder en række forudsætninger om antal køretøjer på banen ad gangen, støjvolde mv., som også indgår i projektbeskrivelsen for motorsportsbanen. Administrationen foreslog derfor ikke at medtage støj i miljøkonsekvensrapporten.

Der indkom et høringssvar om støj i forbindelse med høringen af afgrænsningsnotatet. Høringssvaret påpegede, at støjberegningen burde lægges offentligt frem. Administrationen ændrede herefter afgrænsningen vedrørende støj, således at støj skulle indgå i miljøkonsekvensrapporten.

Støj fra motorsportsbanen er belyst nærmere i miljøkonsekvensrapporten ved hjælp af støjberegningen. De forudsætninger, som anvendes i støjberegningen, er formuleret som vilkår i miljøgodkendelsen.

Markfirben

Administrationen foreslog i afgrænsningen, at motorsportsbanens betydning for markfirben skulle belyses i miljøkonsekvensrapporten. Der indkom ikke høringssvar, der ændrede afgrænsningen vedrørende dette.

Bornholms Motor Sport har haft en konsulent ude at registrere markfirben og vurdere området i og omkring motorsportsbanen som levested for markfirben. Konsulenten kunne konstatere markfirben i området. Efter konsulentens vurdering, er der tale om en isoleret bestand uden spredningsmuligheder. Til gengæld vurderede konsulenten, at selve motorsportsbanen var et udmærket levested, og at det kunne forbedres som levested ved etablering af yderligere grusbunker og drift med slåning, mens markfirbenene er i vinterhi.

En stor del af motorsportsbanen blev etableret i perioden mellem, at Bornholms Regionskommune meddelte afgørelse om ikke miljøvurderingspligt og Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophævede den afgørelse igen. Undersøgelserne for markfirben er foregået efter anlægsarbejdet.

Det er administrationens vurdering, at anlægsarbejdet har påvirket nogle skrænter, som kunne have været levesteder for markfirben. For at sikre den økologiske funktionalitet, og så levevilkårene for markfirben ikke forringes, har administrationen vurderet, at der skal etableres afværgeforanstaltninger. Konsulentens anbefalinger vedrørende forbedring af levestedet og drift af området er på den baggrund formuleret som vilkår i tilladelsen efter miljøvurderingsloven.

Høringssvar til miljøkonsekvensrapport, udkast til miljøgodkendelse og tilladelse efter miljøvurderingsloven

Den miljøkonsekvensrapport, som Bornholms Motor Sport har leveret, samt administrationens udkast til miljøgodkendelse og udkast til tilladelse efter miljøvurderingsloven har været i offentlig høring.

Der er indkommet 19 høringssvar. Høringssvarene forholder sig både positivt og negativt til høringsmaterialet, og hovedparten er positive overfor projektet. Administrationen har inddraget de indkomne høringssvar, hvilket har givet anledning til en enkelt ændring i miljøgodkendelsen. Her er indsat en præcisering omkring det vandløb, der løber igennem projektområdet. Høringssvarene har derudover ikke givet anledning til ændringer.

Høringssvarene præsenteres her i temaer. Vedlagt i bilag D er et høringssvar med opsummering af høringssvarene og administrationens bemærkninger. I bilag E til dagsordenspunktet findes en samlet oversigt over høringssvarene i deres fulde længde.

Vandløb

Et høringssvar ønsker, at der i miljøgodkendelsen redegøres nærmere for et vandløb, der løber igennem projektområdet. Redegørelsen handler om den tilladelse til rørlægning af vandløbet, der også har været en del af sagsbehandlingen omkring motorsportsbanen.

Afgørelsen om rørlægning er en selvstændig tilladelse efter vandløbsloven. Den foreslåede redegørelse er indarbejdet i miljøgodkendelsen i afsnit 1.3 Planmæssige forhold.

Administrationen vurderer ikke, at redegørelsen medfører behov for tilpasning af vilkår.

Fuldt oplyst og ingen væsentlige miljøpåvirkninger

11 høringssvar påpeger, at sagen er blevet fuldt oplyst, og at motorsportsbanen kan etableres og drives uden væsentlige miljøpåvirkninger.

Administrationen er enig i, at såfremt Bornholms Motor Sport overholder de stillede vilkår, vil det være muligt at etablere og drive motorsportsbane på Bolbyvej 12, 3782 Klemensker uden væsentlige miljøpåvirkninger.

Motorsportsbanen er et vigtigt tilbud

Seks høringssvar fremhæver betydningen af variation i idrætstilbud på øen, særligt for unge, men også for ældre og turister. Motorsportsbanens mulighed for at fremme læring og tilbyde undervisningsforløb indenfor teknik indgår også i høringssvarene.

Variationen af tilbud samt læringsmuligheder kan, indenfor en miljøvurdering, indgå under rekreative interesser eller sociale forhold. Rekreative interesser, og i nogle tilfælde sociale forhold, indgår i miljøfaktoren 'menneskers sundhed',

som er en del af det brede miljøbegreb i miljøvurderingsloven. Rekreative interesser og sociale forhold er på baggrund af afgrænsningsnotatet til miljøkonsekvensrapporten ikke blevet undersøgt nærmere.

Administrationen vurderer ikke, at variationen af tilbud burde have været undersøgt nærmere i miljøkonsekvensrapporten eller føre til yderligere vilkår i miljøgodkendelse eller tilladelse efter miljøvurderingsloven. Miljøgodkendelsen og den tilladelse efter miljøvurderingsloven, som administrationen indstiller til vedtagelse, gør det muligt for Bornholms Motor Sport at tilbyde motorsport på Bornholm.

Motorsportsbanen reducerer risiko for ulykker

Tre høringssvar fremhæver, at muligheden for at køre under ordnede forhold, reducerer risikoen for, at især unge kører ræs på offentlige veje eller parkeringspladser. Dette vil reducere risikoen for ulykker.

Risiko for større ulykker og/eller katastrofer indgår i miljøfaktoren 'menneskers sundhed', som er en del af det brede miljøbegreb i miljøvurderingsloven. Risiko for større ulykker og/eller katastrofer er på baggrund af afgrænsningsnotatet til miljøkonsekvensrapporten ikke blevet undersøgt nærmere.

Administrationen vurderer ikke, at den nævnte risiko burde have været undersøgt nærmere i miljøkonsekvensrapporten eller føre til yderligere vilkår i miljøgodkendelse eller tilladelse efter miljøvurderingsloven. Miljøgodkendelsen og den tilladelse efter miljøvurderingsloven, som administrationen indstiller til vedtagelse, gør det muligt for Bornholms Motor Sport at drive en motorsportsbane.

Motorsportsbanens brug

To høringssvar udtrykker modstand mod, at motorsportsbanen kan blive brugt til andet end folkeræs.

Bornholms Motor Sport har alene ansøgt om at bruge banen til folkerace og ATV. Hverken miljøgodkendelsen eller tilladelsen efter miljøvurderingsloven giver mulighed for at køre med andet, herunder motocross.

Støj

Et høringssvar rejser bekymring vedrørende støjgener, da der er fjernet skov og jordvoldene ikke forventes at dæmpe støjen. Det er i høringssvaret ikke tydeligt angivet hvor, der er fjernet skov.

Bornholms Motor Sport har fået foretaget en støjberegning af akkrediteret akustiklaboratorium. Det fremgår af støjberegningens kort i bilag 3.1 at støjen allerede er faldet til under Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser inden den når frem til de skovstykker, der er indgået i støjberegningen.

Jordvolde er anerkendt som støjværn og viser en støjdæmpende effekt i støjberegningen.

Det er administrationens vurdering, at eventuel fældning af skov er uden betydning for støjberegningen i forhold til, om Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes ved beboelser i nærheden af projektområdet. Der er på baggrund af støjberegningen ikke fundet behov for at stille vilkår til bevoksning. Der er til gengæld stillet vilkår til jordvolde.

Grundvand

Et enkelt høringssvar rejser en bekymring omkring grundvand.

Det er administrationens vurdering, at motorsportsbanen ikke udgør en risiko for grundvand og drikkevandsinteresser i og omkring projektområdet. Vurderingen sker ud fra den viden og de beregninger, der er fremlagt i afgrænsningsnotatet samt de stillede vilkår på baggrund af projektets forudsætninger. Vilkårene handler blandt andet om, at der ikke må opstilles tankanlæg, at køretøjerne maksimalt må medføre 15 liter brændstof på banen, og at eventuelt spild skal opsamles og håndteres forsvarligt.

Miljøgodkendelsen erstatter delvist tilladelsen efter miljøvurderingsloven

Afgørelser efter miljøbeskyttelseslovens §§ 28 og 33 kan helt eller delvist erstatte tilladelser efter § 25, stk. 1 i miljøvurderingsloven. Det er fordi miljøbeskyttelsesloven kan varetage de miljømæssige hensyn og afvejninger, som også er relevante efter miljøvurderingsloven. Erstatningen betyder, at det ikke er nødvendigt at stille vilkår for samme miljøpåvirkning i to forskellige tilladelser.

Miljøgodkendelsen efter miljøbeskyttelsesloven erstatter i denne sag tilladelsen efter § 25, stk. 1 i miljøvurderingsloven delvist, således at kun vilkår vedrørende markfirben stilles i tilladelsen efter § 25, stk. 1 i miljøvurderingsloven.

De samlede vilkår i miljøgodkendelsen og tilladelsen efter miljøvurderingsloven sikrer, at motorsportsbanen kan etableres og drives uden væsentlige miljøpåvirkninger.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Bilag A: § 25 tilladelse - Motorsportsbane til folkerace og ATV på ejendommen Bolbyvej 12, 3782 Klemensker

Bilag B: Miljøkonsekvensrapport – Motorsportsbane til folkerace og ATV på ejendommen Bolbyvej 12, 3782 Klemensker

Bilag C: § 33-Miljøgodkendelse af Folkeracebane på Bolbyvej 12 Klemensker

Bilag D: Høringssvar med resume af høringssvar og administrationens bemærkninger

Bilag E Samlede høringssvar

Punkt 21: Beslutning om at godkende indsatsplan 2022 for forurenede grunde

21/18762

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget beslutter

Resumé

Natur-, Miljø- og Planudvalget besluttede den 9. februar 2022, at sende forslag til Indsatsplan 2022 for forurenede grunde i fire ugers offentlig høring. Den 10. marts 2022 udløb høringsfristen. Der er indkommet et enkelt høringssvar, som ikke giver anledning til ændringer i indsatsplanen

Indstilling

Direktøren indstiller at

- Indsatsplan 2022 for forurenede grunde godkendes

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Indstilling godkendes.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune (Center for Natur, Miljø og Fritid) skal årligt udarbejde en indsatsplan for forurenede grunde, hvor der redegøres for den planlagte undersøgelses- og afværgeindsats det kommende år. Denne opgave varetages i det øvrige Danmark af de fem regioner. For at inddrage offentligheden har indsatsplanen efter beslutning i Natur-, Miljø- og Planudvalget d. 9. februar været sendt i 4 ugers høring på regionskommunens hjemmeside fra 11. februar til 10. marts 2022.

Der er i perioden indkommet et enkelt høringssvar, hvor der anmodes om at en af lokaliteterne bliver prioriteret højt. Da lokaliteten allerede fremgår på listen over grunde, der planlægges undersøgt i 2022, giver dette ikke anledning til ændringer af Indsatsplan 2022.

Det indstilles derfor at Indsatsplan 2022 godkendes endeligt.

Indsatsplanen er vedlagt som bilag

Økonomiske konsekvenser

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Bilag

Indsatsplan 2022_Bornholms Regionskommune

Punkt 22: Rottehandlingsplan 2022-2025 for Bornholms Regionskommune

21/11713

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø – og Planudvalget beslutter

Resumé

Rottehandlingsplanen beskriver særlige indsatsområder vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af rotter på Bornholm. Planen skal revideres hvert 3. år.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- Rottehandlingsplan 2022-2025 for Bornholms Regionskommune godkendes.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Indstilling godkendes.

Sagsfremstilling

Fornyelse af handlingsplan

Det fremgår af Miljøministeriets bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter, at kommunerne skal udarbejde en handlingsplan for rottebekæmpelse. Handlingsplanen skal være offentligt tilgængelig, og den skal revideres hvert tredje år.

Handlingsplanen skal indeholde følgende:

- Overordnede mål for rottebekæmpelsen
- Oversigt over tildelte ressourcer
- Målbare succeskriterier og
- Konkrete tiltag til opnåelse af de beskrevne mål.

Bornholms Regionskommune har udarbejdet handlingsplanen for 2022-2025, og den afløser den hidtidige handlingsplan for årene 2018-2021.

- Overordnede mål for rottebekæmpelsen
- Oversigt over tildelte ressourcer
- Målbare succeskriterier og
- Konkrete tiltag til opnåelse af de beskrevne mål.

Overordnede mål

Bornholms Regionskommunes overordnede målsætning er at sikre en kompetent, hurtig samt effektiv forebyggelse og bekæmpelse, således at rotter ikke udgør et problem i kommunen.

En effektiv forebyggelse og bekæmpelse består dels af selve bekæmpelsen, hvor de rotter, der har givet anledning til en anmeldelse, bliver fjernet, og dels af fejlfinding, information og rådgivning, der medvirker til, at problemet ikke opstår.

Antallet af anmeldelser kan variere fra år til år. Dette skyldes de naturlige udsving i rottebestanden på grund af bla. de vejrmæssige forhold, som vi ikke har indflydelse på.

Kommunen vil foretage en årlige evaluering af de planlagte og gennemførte initiativer med henblik på at styrke engagementet mellem borger og rottebekæmpelsen, og sikre implementering af ny viden og lovgivning.

Fokusområder

For at understøtte det overordnede mål for den kommunale rottebekæmpelse er der opstillet følgende 3. fokusområder:

1. Effektiv rottebekæmpelse og god service
2. Målrettet kommunikation og information

3. Forebyggelse og øget anvendelse af alternative bekæmpelsesmetoder.

Effektiv rottebekæmpelse og god service dækker over tiltag, indenfor både den administrative og praktiske rottebekæmpelse, der skal være med til at rotter bekæmpes og forbygges bedst muligt

Målrettet kommunikation og information skal understøtte og sætte fokus på den aktive borgerinddragelse i forbindelse med bekæmpelse af rotter.

Forebyggelse og øget anvendelse af alternative bekæmpelsesmetoder sigter på at udbygge samarbejdet med Bornholms Energi og Forsyning om bekæmpelse af rotter i kloaksystemet og mindske den miljømæssige belastning ved brugen af antikoagulanter(rottegift)

Der er fastlagt en række initiativer indenfor hvert af de tre fokusområder, som fremgår af den vedlagte handlingsplan.

Særlige indsatser

Handlingsplanen beskriver desuden særlige indsatsområder vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af rotter på følgende steder:

- Tilsynspligtige ejendommen jf. § 8 stk. 1.
- Andre ejendomme end tilsynspligtige ejendomme jf. § 9.
- Fødevarer virksomheder
- Kloakker og stikledninger, herunder anvendelsen af kloakblokke og rottespærre.
- Havnearealer
- Kommunale genbrugspladser
- Deponeringsanlæg
- Vildtfodringspladser.

For nærmere gennemgang af indsatsområderne henvises til den vedlagte handlingsplan.

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Bilag

Årsplan 2021 / 2022

Rottehandlingsplan 2022-2025 for Bornholms Regionskommune

Punkt 23: Generel orientering om miljøtilsyn på Bornholm

22/7487

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø og Planudvalget orienteres

Resumé

Natur-, Miljø og Planudvalget har anmodet om en orientering om miljøtilsyn i Bornholms Regionskommune. Bornholms Regionskommune skal føre tilsyn med, at miljøbeskyttelsesloven og husdyrbrugloven samt regler, der er fastsat med hjemmel i disse, overholdes. I 2022 er 643 industrivirksomheder og 212 landbrug omfattet af regler om miljøtilsyn

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- Sagen til orientering

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune skal via miljøtilsynet bl.a. kontrollere, at vilkår fastsat i godkendelser og tilladelser overholdes og at påbud og forbud efterkommes.

Derudover skal regionskommunen:

- sikre at forurening fra virksomheder, anlæg og lignende, der ikke er reguleret af tilladelser, godkendelser eller påbud, ikke giver anledning til uønskede effekter på miljø og sundhed eller risiko herfor
- vurdere om gældende vilkår, tilladelser eller påbud er tilstrækkelige i henhold til gældende lovgivning
- vurdere om der er behov for nye vilkår eller revision af eksisterende vilkår eller påbud
- sikre at fornødne tilladelser og godkendelser indhentes som forudsat i miljøbeskyttelsesloven eller husdyrbrugloven.

Udover at kontrollere virksomhedens miljøforhold og håndhæve gældende regler, kan tilsynet samtidig vejlede om muligheder for miljøforbedringer.

Generelt omkring miljøtilsyn

Kravet om miljøtilsyn omfatter virksomheder og husdyrbrug, der fremgår af miljøtilsynsbekendtgørelsens §1 stk. 2., hvoraf følger:

- Alle virksomheder skal have en miljørisikovurdering. Miljørisikovurderingen foretages på baggrund af en risikoscore, som består af en række vægtede parametre.

Miljørisikovurderingen foretages med henblik på at fastsætte tilsynsfrekvensen for virksomheder og husdyrbrug.

- Konklusionen af tilsynet skal offentliggøres på Danmarks Miljøadministration (www.dma.mst.dk).
- Der skal gennemføres 2 tilsynskampagner hvert år.
- Der skal udarbejdes en overordnet tilsynsplan hvert 4. år

Miljørisikovurdering

Alle virksomheder skal have en miljørisikovurdering. Miljørisikovurderingen fastlægges ud fra nogle forskellige parametre. Parametrene har forskellig vægtning og omhandler:

- Virksomhedens miljøledelse, systematik og miljøforbedringer
- Virksomhedens regelefterlevelse (overholdes lovgivning, efterkommes indskærper etc.)
- Virksomhedens håndtering og opbevaring af kemikalier og farligt affald samt forhold der har betydning for at forebygge forurening fra oplagret husdyrgødning
- Virksomhedens emissioner til luft, jord- og/eller vandmiljø samt husdyrbrugets størrelse
- Sårbarhed af nærområdet til virksomheden fx nærhed til søer, drikkevandsområder etc.

Risikovurderingen foretages med henblik på at fastsætte tilsynsfrekvensen for virksomheder og husdyrbrug. En høj miljørisikoscore betyder en hyppig tilsynsfrekvens, mens en lav score betyder en lav tilsynsfrekvens. Miljøtilsynsbekendtgørelsen fastsætter krav til kommunen om at mindst 40 % af de store miljøgodkendelsespligtige virksomheder og husdyrbrug skal besøges hvert år samt at minimum 25 % af øvrige tilsynspligtige landbrug og virksomheder skal besøges hvert år.

Miljøtilsyn 2022

Der skal i tilsynsåret 2022 gennemføres følgende tilsyn i Bornholms Regionskommune.

Tilsyn på miljøgodkendelsespligtige virksomheder og husdyrbrug (41% årsmål):

	Virksomheder	Husdyrbrug	Samlet
Basis tilsyn	17	21	38
Prioriteret tilsyn	4	12	16
I alt	21	33	54

Tilsyn på øvrige tilsynspligtige virksomheder og husdyrbrug (26% årsmål):

	Virksomheder	Husdyrbrug	Samlet
Basis tilsyn	33	35	68
Prioriteret tilsyn	8	11	19
Andet	-	3	3
I alt	41	49	90

Basistilsyn og prioriterede tilsyn

Kommunen gennemfører regelmæssige basistilsyn på alle tilsynspligtige virksomheder og husdyrbrug henholdsvis hver 3. eller hvert 6. år. Ved basistilsyn gennemgås alle virksomhedens/husdyrbrugets miljøforhold.

Ud over basistilsyn skal kommunen gennemføre prioriterede tilsyn med de virksomheder/husdyrbrug, der ud fra risikoscoringen udgør en særlig miljørisiko. Formålet med de prioriterede tilsyn er at der rettes fokus mod nogle af de indsatser, der giver ”mest miljø for pengene”. Et prioriteret tilsyn skal som minimum fokusere på det miljøforhold, der er særligt vigtigt på stedet, men det kan også være et samlet tilsyn.

Tilsynskampagner

Bornholms Regionskommune skal gennemføre mindst to tilsynskampagner hvert år. Kampagnerne kan rettes mod en branche, et miljøtema eller et geografisk område. Der skal én gang årligt offentliggøres en samlet konklusion på indsatsen ved kampagnetilsynene.

I 2022 er temaerne for tilsynskampagnerne ”Miljøforhold for hestehold” og ”Genanvendelse af byggeaffald”.

Tilsynskampagnerne gennemføres dels som informationskampagner og dels gennemføres der tilsyn med fokus på temaerne.

Miljøtilsynsplan

I miljøtilsynsbekendtgørelsen er der krav om, at kommunen skal udarbejde en tilsynsplan for miljøtilsyn på virksomheder og landbrug. Planen skal opdateres hvert 4. år og indeholde:

- en afgrænsning af det geografiske område, hvor kommunen fører miljøtilsyn.
- En generel vurdering af væsentlige miljøproblemer, som virksomheder/landbrug giver anledning til.
- En beskrivelse af tilsynsindsatsen og hvordan tilsyn forberedes og gennemføres.
- En beskrivelse af samarbejdsrelationer med andre myndigheder.
- En liste med angivelse af navn, adresse og CVR-nummer på IED-virksomheder og – landbrug.

IED-virksomheder er virksomheder med et særligt potentiale for udledning af luftformige eller flydende stoffer. De er dermed opfattet af EU's direktiv om industrielle emissioner.

Miljøtilsynsplanen for perioden 2022-2026 er ved at blive udarbejdet på nuværende tidspunkt.

Udkastet til tilsynsplanen bliver sendt i 4 ugers høring, hvor enhver har ret til at komme med kommentarer. Den offentlighøring sker ved annoncering på regionskommunens hjemmesiden.

Den endelige tilsynsplanen offentliggøres og giver borgere, virksomheder og andre interesserede et indblik i kommunens prioriteringer og tilsynsindsats på miljøområdet.

Antallet af virksomheder og landbrug på Bornholm omfattet af tilsynspligt

I tabellerne herunder ses det totale antal virksomheder og landbrug på Bornholm, som er omfattet af miljøtilsynsbekendtgørelsen regler om regelmæssigt tilsyn - opdelt på typer. omfattet

Industrivirksomheder	Antal
IED-godkendelsespligtige	2
Øvrige godkendelsespligtige	66
Øvrige virksomheder	575
Total antal tilsynspligtige	643

Husdyrbrug	Antal
IED-husdyrbrug	31
Ikke IED-husdyrbrug med miljøgodkendelse	27
Husdyrbrug med miljøtilladelse m. BAT	8
Husdyrbrug med miljøtilladelse u. BAT	4
Øvrige husdyrbrug	136
Minkfarme*	6
Total antal tilsynspligtige	212

*Minkfarme er forsat omfattet af tilsynspligt, idet en produktionstilladelse først bortfalder efter 3 år.

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Punkt 24: Beslutning om proces for udarbejdelse af spareforslag til budget 2023

22/8359

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget beslutter

Resumé

Økonomi- og Klimaudvalget har den 16. februar 2022 godkendt budgetprocessen for 2023, og den har været til orientering i kommunalbestyrelsen.

Udgangspunktet for budgetlægningen er, at der er en økonomisk ubalance i 2023, hvorfor fagudvalgene som en del af budgetprocessen skal fremsende spareforslag til kommunalbestyrelsen senest med udvalgsmøderne ultimo maj-primus juni. Spareforslagene vil være en del af materialet til kommunalbestyrelsens budgetforhandlinger og skal give kommunalbestyrelsen mulighed for at få et budget 2023 i balance.

Den 23. marts 2022 behandlede Økonomi- og Klimaudvalget sagen om sparerammen, og Økonomi- og Klimaudvalget besluttede at have en to-årig tilgang til budgetarbejdet.

Økonomi- og Klimaudvalget har således besluttet en spareramme i 2023 på 47 mio. kr. i alt stigende til 67 mio. kr. i 2024. Natur-, Miljø- og Planudvalget skal fremsende spareforslag for 5,38 mio. kr. i 2023 stigende til 7,71 mio. kr. i 2024, og i denne sag foreslås en proces til udarbejdelse af spareforslag. Udvalget skal også drøfte, om der er behov for yderligere viden om eller indsigt i særlige områder for at kunne løse opgaven med spareforslag.

På mødet vil Natur-, Miljø- og Planudvalget få en præsentation af de spareforslag, som centercheferne på området vil pege på.

Indstilling

René Danielsson har fremsendt følgende ændringsforslag:

René Danielsson indstiller at

- udvalgets sparekatalog udvides til 10 mio. kr., da udvalget sender store opprioriteringsforslag afsted mod budget 2023, og disse skal kunne finansieres indenfor udvalgets egen ramme således, at presset ikke stiger på de udvalg, som beskæftiger sig med velfærd.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Ændringsforslaget blev ikke godkendt.

Direktøren indstiller, at

- a) udvalget drøfter, om der er behov for yderligere viden om eller indsigt i særlige områder for at kunne løse opgaven med spareforslag
- b) udvalget tilkendegiver, om der skal arbejdes videre med de spareforslag, som er blevet præsenteret eller om udvalget vil pege på andre forslag
- c) proces for udarbejdelse af spareforslag til budget 2023 godkendes

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-04-2022

Direktørens indstilling godkendt.

Sagsfremstilling

Den 16. februar 2022 besluttede Økonomi- og Klimaudvalget budgetprocessen for 2023. Budgetprocessen har været til orientering i kommunalbestyrelsen den 24. februar.

Udgangspunktet for budgetlægningen er budgetoverslagsår 2023, som det fremgår af budget 2022. Der tages udgangspunkt i budget 2022 inkl. de ændringer til budgettet, som kommunalbestyrelsen besluttede den 26. januar 2022. Økonomi- og Klimaudvalget har på baggrund heraf besluttet, at der skal udarbejdes spareforslag for 47 mio. kr. i alt stigende til 67 mio. kr. i 2024, dvs. yderligere 20 mio. kr. i 2024 (ØKU den 23. marts 2022).

Natur-, Miljø- og Planudvalget skal fremsende spareforslag for 5,38 mio. kr. i 2023 stigende til 7,71 mio. kr. i 2024.

Administrationens tilgang til spareforslag og spareforslag med investeringstilgang

På mødet vil centercheferne for Center for Natur, Miljø og Fritid, Center for Ejendomme og Drift samt Center for Regional udvikling, It og Sekretariat mundtlig gennemgå et oplæg til mulige spareforslag på udvalgets områder. Det vil være på overskriftsniveau og med foreløbige beløb.

Centerchefernes tilgang til spareforslag vil være at pege på besparelser, som ud fra en faglig vurdering er de mindst ringe besparelser. Der vil således først og fremmest blive set på ”kan”-opgaver og ikke ”skal”-opgaver. Centercheferne vil pege på de besparelsesmuligheder, som fagligt set rammer borgerne mindst muligt, som skader den kommunale samfundsudvikling mindst muligt, og som rammer organisationen mindst muligt set i forhold til arbejds-, personale-, samarbejds- og arbejdsmiljøforhold.

Bornholms Regionskommune har alle år skulle tilpasse driften i forbindelse med budgetlægningen, og det er en svær opgave at blive ved med at finde effektiviseringspotentialer, som ikke rammer kerneopgaveløsningen og dermed borgerne, eller som ikke forringer de arbejdsmæssige vilkår.

På tværs af centrene vil koncernledelsen se på mulighederne for at investere i et område for at opnå en besparelse for kommunen, eventuelt et andet sted i kommunen. Det kan være forslag, hvor den positive økonomiske effekt kan opnås ret hurtigt i forhold til investeringen, og det kan være forslag, hvor den økonomiske gevinst først opnås på lidt længere sigt. Denne type forslag, som er spareforslag med en investeringstilgang, vil også blive præsenteret for udvalget, hvis der er nogle på udvalgets område.

Samlet set skal udvalget nå sparekravet i både 2023 og 2024.

Natur-, Miljø- og Planudvalget skal drøfte, om der for særlige områder er behov for, at udvalget får en yderligere viden om eller indsigt i med henblik på at kunne løse opgaven med spareforslag (indstillingspunkt a).

Administrationen foreslår følgende proces og tidsplan for udarbejdelse af spareforslag til budget 2023 (indstillingspunkt c):

Møder i udvalget   Indhold

NMPU den 6. april (nærværende møde)	Centercheferne for Center for Natur, Miljø og Fritid, Center for Ejendomme og Drift samt Center for Regional udvikling, It og Sekretariat gennemgår mundtlig et oplæg til mulige spareforslag på udvalgets områder. Det vil være på overskriftsniveau og med foreløbige beløb. Natur-, Miljø- og Planudvalget drøfter oplægget og kan komme med ønsker til nye spareforslag og til forslag, der ikke skal med videre (indstillingspunkt b). Udvalget kan bede om yderligere viden om eller indsigt i særlige områder med henblik på at kunne løse opgaven med spareforslag.
NMPU den 4. maj	Konkrete beskrivelser af spareforslag og tilbagemelding til administrationen.
NMPU den 1. juni	Endelige spareforslag vedtages og oversendes til kommunalbestyrelsens videre budgetarbejde

Udover spareforslag kan fagudvalgene også fremsende sager med økonomiske konsekvenser i 2023 til kommunalbestyrelsens videre budgetarbejde. Hvis Natur-, Miljø- og Planudvalget ønsker at fremsende sager af denne karakter, bør de identificeres i april, så de kan komme til behandling senest på mødet den 1. juni. Alle fagudvalgenes spareforslag og sager med økonomiske konsekvenser i 2023 vil blive gennemgået for kommunalbestyrelsen på budgetseminar 1 den 22. juni 2022.

Der henvises til budget 2022 for information om budgettering af midlerne på de forskellige bevillinger og områder:

[Økonomi Budget 2022 \(brk.dk\)](#)

Økonomiske konsekvenser

-

Punkt 25: Gensidig orientering

Der blev orienteret om følgende:

- Der afholdes dialogmøder med fagcentrene ved det ordinære møde 4. maj 2022, hvorfor mødet indkaldes til kl. 13.00
- Administrationen planlægger en temadag om Naturforvaltning.

Punkt 26: Sager til høring i Handicap- og Ældreråd

Indstilling

Ingen sager til høring i Handicap- og Ældreråd.

**Punkt 27: Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til reovering på
Plejhjemmet Toftegården**

22/7442